

TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

Sisällys

1	TIIVISTELMÄ.....	1
2	TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET.....	2
3	TOIMINTAKERTOMUS.....	2
3.1	Kaupunginjohtajan katsaus.....	2
3.2	Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset.....	3
3.3	Yleinen taloudellinen tilanne.....	4
3.4	Kaupungin taloudellinen tilanne.....	7
3.5	Toimintaympäristön muutokset.....	9
3.5.1	Väestö.....	9
3.5.2	Työpaikat ja työllisyys.....	10
3.5.3	Aluekehitys.....	11
3.6	Henkilöstöresurssit.....	12
3.6.1	Henkilöstön keski-ikä.....	12
3.6.2	Sairauspoissaolot.....	12
3.6.3	Työtyytyväisyystutkimus.....	12
3.6.4	Työhyvinvoinnin tukeminen.....	12
3.6.5	Työterveyshuolto.....	13
3.6.6	Henkilöstövoimavaroja kuvaavia keskeisiä tunnuslukuja.....	13
3.7	Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat.....	20
3.8	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä.....	21
3.9	Sisäinen valvonta ja riskienhallinta.....	23
3.9.1	Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen.....	23
4	TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS.....	25
4.1	Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut.....	25
4.2	Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut.....	27
4.3	Rahoitusasema ja sen muutokset, tase ja sen tunnusluvut.....	29
4.4	Kokonaistulot ja -menot.....	33
4.5	Kuntakonsernin toiminta ja talous.....	34
4.5.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä.....	34
4.5.2	Konsernin toiminnan ohjaus.....	35
4.5.3	Olennot konsernia koskevat tapahtumat.....	35
4.5.4	Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä.....	38
4.5.5	Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä.....	39
4.5.6	Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut.....	41
4.5.6.1	Konsernituloslaskelma ja –tase.....	41
4.5.6.2	Konsernin rahoituslaskelma.....	45
4.6	Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet.....	46
5	TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	46
5.1	Strategiset päämäärät 2024.....	46
5.2	Tulosalueiden tavoitteet.....	49
5.3	Tilinpäätöslaskelmat.....	89
5.3.1	Käyttötalouden osan toteutumisvertailu.....	89
5.3.2	Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu.....	94
5.3.3	Investointiosan toteutumisvertailu.....	95
5.3.4	Rahoitusosan toteutumisvertailu.....	98
6	TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT.....	99
6.1	Pieksämäen kaupungin ja konsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot.....	99
7	TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT.....	122

1 TIIVISTELMÄ

Pieksämäen kaupungin vuoden 2019 tuloslaskelman mukaan toimintatuotot olivat 33,9 milj. euroa ja toimintakulut 145,7 milj. euroa. Toimintakate oli -111,8 milj. euroa ja vuosikate 1,8 milj. euroa. Ulkoisen tilinpäätöksen mukaan toimintatulot olivat 19,7 milj. euroa ja toimintakulut 131,6 milj. euroa. Tilikauden tulos oli 3,0 milj. euroa alijäämäinen.

Vuoden 2019 käyttötalouden toimintamenot olivat 1,6 milj. euroa eli 1,1 % suuremmat kuin edellisenä vuonna. Ennakkotietojen mukaan kolme neljästä Manner-Suomen kunnasta (225 kuntaa) teki vuonna 2019 negatiivisen tuloksen, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia oli kahdessa kolmasosassa kunnista (196). Kuntatalouden osalta Suomi näyttää jakautuneen kahtia linjassa Helsinki ja muu Suomi. Heikon tuloksen taustalla ovat toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Verotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi saamatta arvion mukaan peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja.

Vuosikate ei riittänyt kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja, määrältään 4,9 milj. euroa. Tilikauden tulos poistojen jälkeen on vuoden 2019 tilinpäätöksessä -3,05 milj. euroa sekä poistoerokirjausten jälkeinen alijäämä on 3,04 milj. euroa. Tilikauden tulos on 3,5 milj. euroa heikompi kuin alkuperäisessä talousarviossa ja 2,0 milj. euroa heikompi kuin vuoden 2018 tilinpäätöksen tulos.

Taseessa on kertynyttä ylijäämää aikaisemmilta vuosilta 7 milj. euroa ja vuoden 2019 tilinpäätöksen 3,0 milj. euron alijäämä huomioiden taseen ylijäämä on 4,0 milj. euroa.

Investointien nettomenot v. 2019 olivat 13,5 milj. euroa. Investointimenot kohdistuivat Hiekanpään koulun ja Esedun tilojen rakentamiseen (7,8 milj. euroa) sekä Virtasalmen koulun rakentamiseen (0,3 milj. euroa), kunnallistekniikkaan (2,1 milj. euroa), jäteveden puhdistamon korjaukseen (0,7 milj. euroa), kulttuuri- ja liikuntatoimeen (0,7 milj. euroa), Kangaskatu 26 teollisuushallin piha-alueen kunnostamiseen (0,2 milj. euroa), perusturvan kiinteistöihin (0,1 milj. euroa), Hiekanpään päiväkodin pihaan ja kalusteisiin (0,1 milj. euroa), varikon Ivis-töihin (0,3 milj. euroa) ja atk-laittehankintoihin (0,3 milj. euroa). Lisäksi maanhankintaan ja arvopapereiden ostoihin kirjattiin n. 0,5 milj. euron investointimenot.

Kaupungin lainakanta kasvoi 11,4 miljoonalla eurolla. Lainakanta oli 80,4 milj. euroa eli 4 546 €/asukas (edellisenä vuonna 3 845 €/asukas). Kuntien yhteenlaskettu lainakanta oli vuoden 2019 lopussa ennakkotietojen mukaan 18,4 miljardia euroa. Lainakanta kasvoi edelliseen vuoteen verrattuna 10,2 %. Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta vuonna 2019 oli 3 342 euroa, kun vastaava luku oli edellisvuonna 3 039 euroa.

Konsernin osalta tilikauden alijäämä on vuoden 2019 tilinpäätöksessä 3,4 milj. euroa. Edellisenä vuonna alijäämä oli 0,6 milj. euroa. Konsernitaseen kertynyt alijäämä vuoden 2019 tilinpäätöksessä on 2,7 milj. euroa, kun se vuoden 2018 tilinpäätöksessä oli 0,7 milj. euroa ylijäämäinen. Konsernin velka oli vuoden 2019 tilinpäätöksessä 113,8 milj. euroa eli 6 436 euroa / asukas (vuoden 2018 tilinpäätöksessä 102,5 milj. euroa ja 5 716 euroa / asukas). Tilastokeskuksen mukaan konsernivetat vuonna 2018 olivat koko maassa keskimäärin 6 537 euroa/asukas.

2 TILINPÄÄTÖSSÄÄNNÖKSET

Kuntalain 113 §:ssä ovat tilinpäätöstä koskevat säännökset, joiden mukaan kunnan tilikausi on kalenterivuosi. Kunnanhallituksen on laadittava tilikaudelta tilinpäätös tilikautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä ja annettava se tilintarkastajien tarkastettavaksi. Tilintarkastajien on tarkastettava tilinpäätös toukokuun loppuun mennessä. Kunnanhallituksen on saatettava tilinpäätös tilintarkastuksen jälkeen valtuuston käsiteltäväksi. Valtuuston on käsiteltävä tilinpäätös kesäkuun loppuun mennessä. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätökseen tulee antaa oikea ja riittävä kuva kunnan tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta olennaisuusperiaatteen mukaisesti. Tätä varten tarpeelliset seikat on ilmoitettava liitetiedoissa. Tilinpäätökseen allekirjoittavat kunnanhallituksen jäsenet sekä kunnanjohtaja tai pormestari.

Lisäksi kunnan, joka tytäryhteisöineen muodostaa kuntakonsernin tulee laatia ja sisällyttää tilinpäätökseensä konsernitilinpäätös (KuntaL 114 §). Konsernitilinpäätös tulee laatia samalta päivältä kuin kunnan tilinpäätös. Konsernitilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys kuntakonsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Kuntalain 112 §:n perusteella kunnan tilinpäätökseen laadinnassa noudatetaan kuntalain lisäksi soveltuvin osin kirjanpitolakia. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto antaa ohjeita ja lausuntoja kirjanpitolain ja kuntalain 113 – 116 §:n sekä 120 §:n 1 momentin 3 ja 4 kohtien soveltamisesta.

Toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia asioita ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudella sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi. Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. (KuntaL 115 §)

Kunnan tilinpäätöksestä säädetään kuntalain lisäksi kirjanpitolaissa. Kuntalaki on suhteessa kirjanpitolakiin erityislaki, jonka kirjanpitoa koskevat säännökset syrjäyttävät kirjanpitolain. Kuntalain säännökset koskevat kunnan tilikautta, tilinpäätöksen laatimisaikataulua, käsittelyä ja sisältöä sekä tilinpäätöksen allekirjoittamista. Lisäksi 114 §:ssä säädetään konsernitilinpäätöksestä. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on antanut ohjeet konsernitilinpäätöksen laatimisesta.

3 TOIMINTAKERTOMUS

3.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Vuoden 2019 tilinpäätös on 3,0 milj. euroa alijäämäinen. Tulos on 3,5 milj. euroa budjetoitua heikompi ja 2,0 milj. euroa heikompi kuin vuoden 2018 tilinpäätös. Tulokseen vaikuttivat useat eri

tekijät. Palvelujen ostot kasvoivat edellisestä vuodesta 0,8 milj. euroa. Henkilöstökulut kasvoivat 0,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna, mutta pysyivät budjetoidussa määrärahasssa. Kustannuksia nostivat sovitut työ- ja virkaehtosopimuksen mukaiset palkkaratkaisut (paikallinen järjestelyerä ja yleiskorotus) ja lomarahaleikkauksen päättymisen. Toimintakulut olivat 145,7 milj. euroa.

Toimintatuotot olivat 33,9 milj. euroa. Tulot vähenivät edelliseen vuoteen verrattuna 1,4 milj. euroa. Maksutulot vähenivät edellisestä vuodesta 0,4 milj. euroa. Perusturvassa osaston paikkamäärää laskettiin 55:stä 27 paikkaan, mikä vaikutti hoitopäivämaksutuloihin. Lisäksi tulojen vähenemistä selittää se, että vuoden 2018 tuloissa on yli miljoonan euron verran kertaluonteisia eräiä, mitkä nostivat edellisen vuoden tulojen määrää.

Tulokseen vaikutti verotulojen järjestelmämuutos. Vuoden 2019 alussa käyttöön otettu vuositulo-rajaan perustuva verokortti-uudistus sekä tulorekisteri synnyttivät kuntien verotilityksiin ns. "rytmihäiriön", joka myöhentää verotulojen kertymistä. Verotuloja kertyi vuonna 2019 yhteensä 65,4 milj. euroa ja ne jäivät siis yhtä alhaiselle tasolle kuin edellisnäkin vuonna. Talousarviota tehdessä verotulojen oletettiin jäävän pelkästään vuonna 2018 alhaiselle tasolle ja talousarviossa verotuloja ennakoitiin kertyvän 68 milj. euroa. Kuntaliiton arvion mukaan vuositulo-rajaan perustuvan verokortti-uudistuksen arvioidaan lykänneen kunnallisverokertymiä vuoden 2020 puolelle noin 400 miljoonalla euron edestä. Valtionosuudet laskivat 1,1 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Hallitus päätti 17.9.2019 budjettiriihen yhteydessä, että kuntien vuoden 2020 valtionosuuksien maksatusta aikaistetaan niin, että kunnille maksetaan kertaluonteinen 237 milj. euron valtionosuuksien lisäys vuodelle 2019. Tämä tarkoitti 0,9 milj. euron valtionosuuden lisäystä talousarvioon nähden.

Merkittävimpinä valmistuneina kaavatoiminä vuonna 2019 oli Seunalantien –alueen ja Kauppakatu - Tallikatu alueen asemakaavamuutokset. Seunalantien alueen kaavahankkeella mahdollistettiin uuden päiväkotikoulun rakentaminen Naarajärvelle, samassa yhteydessä tarkasteltiin Naarajärven palvelukeskittymän suojelutarpeet. Kauppakatu-Tallikatu alueen kaavamuutoksella osoitettiin vanhalle liikerakennuspaikalle neljä asuin-, liike- ja toimistorakennuksen tonttia kaupungin ydinkeskustaan. Pertinkujan alueen kaavatyö pyritään saamaan hyväksymiskäsittelyyn keväällä 2020. Asemakaavan muutoksella ratkaistaan käytöstä poistuneen kaupungintalon ympäristön kehittäminen. Myös Tahiniemen rantakaistan kaavatyö on tarkoitus saada päätökseen alkuvuodesta 2020.

Pieksämäen kaupunki on päättänyt (kh 185 § 26.11.2018) Vangasjärven asuinalueen laajentamiseen tähtäävästä maanhankinnasta Pieksämäen seurakunnalta. Alue on osoitettu yleiskaavassa omarantaisten asuintalojen rakentamiseen. Vangasjärven asuinalueen asemakaavoittaminen on tullut vireille kaavoitusohjelmassa 2019. Kaavatyö on edennyt edotusvaiheeseen ja kaavaehdotus tulee nähtäville talvella 2020. Kaavahanke on tarkoitus saada hyväksymiskäsittelyyn kevään 2020 aikana, siten että tontteja voidaan luovuttaa rakentajille vuoden 2020 aikana.

3.2 Kaupungin hallinto ja siinä tapahtuneet muutokset

Pieksämäen kaupunki on toiminut nykyisessä muodossaan vuodesta 2007 alkaen, jolloin Pieksämäen kaupunki ja Pieksänmaan kunta yhdistyivät.

1.6.2017 tuli voimaan Kuntalain muutos, jonka mukaan valtuutettujen lukumäärä 5 001 – 20 000 asukkaan kunnissa on 27, jollei valtuusto tee päätöstä vähimmäismäärää suuremmasta jäsenmäärästä. Päätös oli ilmoitettava oikeusministeriölle vaalivuotta edeltävän vuoden loppuun

mennessä. Valtuuston 8.11.2016 päätöksen mukaisesti valtuutettujen lukumäärä on 35 kaudella 2017 – 2021. Samassa kokouksessa valtuusto hyväksyi kaupungin uuden hallintosäännön, jonka mukaan kaupungin organisaatiossa on 1.1.2017 lukien viisi vastuualuetta:

- kaupunginhallituksen vastuualue
- perusturvan vastuualue
- kasvatus- ja opetuspalvelujen vastuualue
- kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelujen vastuualue ja
- teknisen toimen vastuualue.

Sivistystoimi jaettiin kahteen vastuualueeseen, tila-, ruoka- ja siivouspalvelut siirrettiin kaupunginhallituksen vastuualueen alaisuudesta teknisen toimen vastuualueelle ja toimistopalvelut jäivät kaupunginhallituksen vastuualueelle.

1.6.2017 lukien on kaupungissa uuden hallintosäännön mukaisesti kaupunginhallituksen ja lakisääteisten lautakuntien (tarkastuslautakunta ja keskusvaalilautakunta) lisäksi neljä vapaaehtoista lautakuntaa:

- perusturvalautakunta
- opetuslautakunta
- kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta ja
- tekninen lautakunta.

Kaupunginhallituksen ja vapaaehtoisten lautakuntien jäsenmäärä on 11.

Pieksämäen kaupungin tilivelvollisia olivat vuonna 2019:

- hallituksen, lautakuntien sekä niiden jaostojen jäsenet,
- kaupunginjohtaja,
- vastuualueiden johtajat ja
- tulosalueiden johtajat.

Kaupunginvaltuuston 25.1.2016 päätöksen mukaisesti Pieksämäen kaupunki siirsi 1.1.2017 toimintaansa aloittaneen Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän tehtäväksi vain erikoissairaanhoidon palvelut. Sote- ja maakuntauudistusta koskeva lainsäädäntö ei tullut hyväksytyksi päättyvässä olevalla hallituskaudella, eikä kaupunkien sosiaali- ja terveyspalvelut siten siirrytään maakuntien järjestämismvastuulle 1.1.2021 alkaen.

Kaupunginhallitus on 4.11.2019 § 191 todennut lausuntonaan Etelä-Savon sosiaali- ja terveyspalvelujen kuntayhtymän vuoden 2020 talousarviosta ja vuosien 2021 – 2022 taloussuunnitelmasta: Pieksämäen kaupunki luovuttaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämismvastuun maakunnalliselle toimijalle siinä vaiheessa, kun asiaa koskeva uusi lainsäädäntö sitä edellyttää. Siihen saakka Pieksämäen kaupunki pitää sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämismvastuun.

3.3 Yleinen taloudellinen tilanne

Valtiovarainministeriön (VM) taloudellisessa katsauksessa (2019:69) arvioidaan, että kotimainen kysyntä ylläpitää talouskasvua tulevina vuosina, sillä ulkomaankaupan näkymät ovat heikohkot. Viennin kasvu hidastuu ja tuonti mukaan lukien ulkomaankauppa ei kasvata talouden arvonlisäystä lähivuosina. Talouden sumuiset näkymät rokottavat yritysten investointeja ja rakentaminen vähenee. Kuitenkin riski, että maailmantalous ajautuisi taantumaan, nähdään nyt aiempaa pienempänä. Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppamaaottelu näyttää vakiintuneen sijoilleen. Pahin kohu Ison-Britannian ympärillä on rauhoittunut. Ranskassa talous on kasvanut yllättävän hyvin ja

Saksassakaan talousnäkymät eivät ole enää huonontuneet. Keskuspankit elvyttävät painamalla rahaa.

VM arvioi Suomen BKT:n kasvuksi 1,6 % vuonna 2019 ja vuoden 2020 kasvuksi ennustetaan 1,0 %. BKT kasvaa 1,1 % v. 2021 ja 1,2 % v. 2022. Keskipitkällä aikavälillä (2023-2024) talouskasvun arvioidaan hidastuvan alle prosenttiin.

Suomen tärkeimmistä vientimarkkinoista Saksan talous kasvaa maltillisesti ja sen teollisuuden uusissa tilauksissa ei vielä näy elpymistä. Euroopan osuus Suomen viennistä on suuri, joten Suomen vientikysyntä kehittyy maailmankaupan kehitystä heikommin erityisesti ennustejakson alussa. Palveluvienti jatkaa kuitenkin kasvuaan v. 2020 ja viennin odotetaan kasvavan kaiken kaikkiaan 1,9 %. Vuosina 2021 ja 2022 maailmankaupan kasvun odotetaan elpyvän.

Vuonna 2020 ansiotason nousu ylläpitää palkkasumman kasvua työllisyyden kasvun hidastuessa. Ansiotason kasvua kiihdyttää tilapäisesti julkisen sektorin lomarahaleikkausten päättyminen. Vuonna 2021 ansiotason muutos säilyy nopeana, mutta palkkasumman kasvu hidastuu hivenen työllisyyden kasvun hidastuessa. Yksityisen kulutuksen kasvun ennustetaan hidastuvan v. 2022 työllisyyden kasvun pysähtyessä, mikä näkyy käytettävissä olevien tulojen kasvun hidastumisena.

Yksityisten investointien ennustetaan vähenevän ensi vuonna ja kääntyvän vähitellen parin prosentin kasvuun ennustejakson lopulla. Erityisesti asuinrakennusinvestoinnit vähenevät. Yksityisten investointien suhde BKT:hen laskee nykyisestä vajaa puoli prosenttiyksikköä ollen noin 19 % v. 2022. Korjausrakennusinvestointien ennustetaan kasvavan melko vakaata 1-2 prosentin vuosivauhtia koko ennustejakson ajan. Julkiset palvelurakennusinvestoinnit lisääntyvät. Hoitoalan ja erilaisten kokoontumisrakennusten lupakehitys on myönteistä ja aloituksia on siten odottavissa lisää. Palvelutoimialojen tuotanto ylläpitää kone-, laite- ja kuljetusvälineinvestointeja. Myös tutkimus- ja kehittämismenojen kasvu on arvioitu suhteellisen reippaaksi vuosille 2020-2022.

Tilastokeskuksen mukaan työttömyysaste oli vuonna 2019 keskimäärin 6,7 prosenttia, kun se vuotta aiemmin oli 7,4 prosenttia. Vuonna 2019 työllisyysaste oli 72,6 prosenttia. Työttömyys laski joulukuussa edellisen vuoden vastaavasta ajankohdasta kuuden elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen (ELY) alueella; eniten Etelä-Savossa (-6 %), Kainuussa (-6 %), Lapissa (-5 %) ja Hämeessä (-4 %).

Vuonna 2020 työllisyyden kasvua alkaa vähitellen hidastaa työvoiman kysynnän heikentyminen asuntorakentamisen vähentyessä ja vientinäköymien synkentyessä. Avoimien työpaikkojen suuren määrän sekä maltillisena jatkuvan talouskasvun ansiosta työllisten määrän ennakoitaan kuitenkin nousevan 0,5 % v. 2020. Työllisyysaste nousee 73,1 prosenttiin. Työllisyysasteen nousun ennustetaan pysähtyvän 73,6 prosenttiin vuoteen 2022 mennessä työikäisen väestön edelleen vähentyessä.

Nimellisansioiden arvioidaan kasvavan 2,5 % vuonna 2019. Nimellisansioita kasvattaa v. 2020 hetkellisesti myös julkisen sektorin lomarahaleikkausten poistuminen, jolloin ansiotason ennustetaan nousevan 3 % ja koko talouden palkkasumman 3,5 %. Vuosina 2021 ja 2022 nimellisansiot kasvavat 2,8 %. Koko talouden palkkasumma kasvaa 3,1 % v. 2021 ja 2,8 % v. 2022. Ennuste vuoden 2019 inflaatioksi on 1,1 % kansallisella kuluttajahintaindeksillä mitattuna. Ennuste vuodelle 2020 on 1,3 % ja vuodelle 2021 1,6 %.

Julkisessa taloudessa on edelleen vaikeita rakenteellisia ongelmia. Väestön ikääntyminen on jo kasvattanut eläkemenoja ja kasvattaa tulevaisuudessa myös hoito- ja hoivamenoja. Julkinen talous ei ole kestäväällä pohjalla pitkällä aikavälillä. Vuonna 2018 julkiset kulutusmenot kääntyivät kasvuun, ja kasvu on kiihtynyt vuonna 2019. Väestön ikääntymisestä johtuva palvelutarpeen kasvu jatkuu ja

lisäksi hallituksen menolisäykset vauhdittavat julkisten kulutusmenojen kasvua. Hallitusohjelma lisää julkisia kulutusmenoja etupainotteisesti, mikä näkyy etenkin vuoden 2020 julkisen kulutuksen volyymin kasvussa. Pysyvien menolisäysten lisäksi kertaluonteiset menolisäykset kasvattavat julkisia kulutusmenoja vuosina 2020 - 2022. Julkisten kulutusmenojen hinnan arvioidaan kasvavan n. 3 % vuosivauhdilla ennustejaksolla. Toisaalta rahoitusasemaa vahvistavat tasaisemmin ajoitetut veronkorotukset.

Paikallishallinnon rahoitusasema heikkeni ennätykselliset 1,6 mrd. v. 2018 ollen 0,9 % alijäämäinen suhteessa bruttokansantuotteeseen ja alijäämä syvenee edelleen v. 2019. Paikallishallinnon rahoitusasema kohenee hieman v. 2020 kuluva vuodesta, mutta kohoneminen on väliaikaista ja sitä selittävät mm. ajoitukselliset tekijät. Etenkin valtionapujen nopein kasvu kohdistuu vuoteen 2020 ja myös verotulojen ripein kasvu ajoittuu vuoteen 2020. Vuosina 2021 - 2022 verotulojen kasvua ylläpitää ansiotason kasvu. Paikallishallinnon tulot eivät riitä kattamaan kasvavia menoja, sillä investoinnit pysyvät mittavina ja sosiaali- ja terveystalouden palveluntarve jatkaa väestön ikääntymisen vuoksi kasvuaan. Paikallishallinnon alijäämä syvenee vuodesta 2021 alkaen. Paikallishallinnon talouden vahvistuminen edellyttää tuottavuuden lisäämistä, rakenteellisia uudistuksia sekä kuntien ja kuntayhtymien omia kuntataloutta vahvistavia toimia.

Kuntaliitto on 5.2.2020 julkaissut ennakkotietoja kuntien vuoden 2019 tilinpäätöksistä. Kuntatalous näyttää edelleen synkältä. 225 kunnassa eli n. kolmessa neljäsosassa kunnista tulos painui negatiiviseksi, kun vuotta aiemmin miinusmerkkisiä tuloksia oli 196 kunnassa. Heikon tuloksen taustalla on toimintamenojen kasvu sekä verorahoituksen heikko kehitys. Kuntien ja kuntayhtymien toimintakulut kasvoivat viime vuonna 3,9 prosenttia, verotulot 2,6 prosenttia ja valtionosuudet 2,1 prosenttia. Verotulojen kasvua hidasti verokorttiuudistuksen ja tulorekisterin käyttöönoton aiheuttama tilitysvaje. Verotulojen tilitysvajeen vuoksi kunnilta jäi saamatta arvion mukaan peräti 400 miljoonaa euroa verotuloja. Tilinpäätösarvioiden mukaan peräti 56 kunnassa päädyttiin negatiiviseen vuosikatteeseen. Investoinnit kasvoivat edellisvuodesta 8,7 prosenttia. Kuntien ja kuntayhtymien käyttötulot eivät riittäneet kattamaan kasvaneita investointimenoja vaan investointimenot katettiin pääosin lainarahalla. Kunnat ja kuntayhtymät ottivat viime vuonna lisälainaa peräti 2,4 miljardia euroa.

Vuonna 2019 kunnat säästivät henkilöstömenoissa 190 miljoonaa euroa eli 0,9 prosenttia henkilöstömenoista. Vuonna 2019 kunta-alan henkilöstömenot olivat arviolta 21,12 miljardia euroa. Kuntatyönantajan mukaan viime vuonna yt-neuvotteluita on käyty tai käynnistetty 70 kunnassa tai kuntayhtymässä. Vaikka lomautusten ja irtisanomisten määrän arvioidaan olevaan kuntien ja kuntayhtymien heikentyneen taloudellisen tilanteen takia kasvussa, suurin osa tarvittavista henkilöstösäästöistä toteutettaneen kuitenkin muilla keinoin. Toimintaa tehostetaan työjärjestelyillä ja uusilla toimintatavoilla. Luonnollista poistumaa hyödynnetään ja rekrytointia tiukennetaan. Avoimeksi tulleiden tehtävien täyttämistä harkitaan tarkoin. Sijaisten ja määräaikaisten käyttöä pyritään yhä vähentämään huolehtimalla kuitenkin palvelutoiminnasta. Taloutta tasapainotetaan myös henkilöstön lomarahojen vaihdoilla vapaiksi ja vapaaehtoisilla palkattomilla vapailla. Henkilöstömenojen sopeuttaminen on osa kuntien ja kuntayhtymien tavoitteellista, pitkäjänteistä ja tuottavuuteen pyrkivää taloudenpitoa. Lähes puolet kuntaorganisaatioista on laatinut tähän tarkoitukseen erillisen taloutta tasapainottavan tai tuottavuutta kohentavan ohjelman.

Koronaviruksen leviäminen on tuonut epävarmuutta rahoitus- ja osakemarkkinoilla. Vaikutuksia BKT:n laskuun on vaikea vielä arvioida. Suomen Pankin arvion mukaan Suomen BKT supistuu kuluva vuonna 1,5–4 prosenttia koronaviruspandemian sekä heikentyneen suhdanteen vuoksi. Koronan vaikutukset kuntatalouteen näkyvät välittömästi kuntien menopuolella terveydenhuollon lisääntyneinä kustannuksina. Vaikutukset kuntien tuloihin näkyvät viiveellä kunnallisveron ja yhteisöveron heikompana tuottona. Osa tästä heikennyksestä tulisi mitä ilmeisemmin työllisyyden

oletettua hitaamman kehityksen ja yritysten oletettua heikomman kannattavuuden myötä. Kuntaliiton pääekonomistin mukaan kuntien on kuitenkin varauduttava siihen, että epävarmuus kuntatalouden tulojen ja menojen kehityksestä lisääntyy. On mahdollista ja jopa todennäköistä, että tälle vuodelle ennustettu kunnallisverojen vahva kasvu on pienemmän jälleen kerran.

3.4 Kaupungin taloudellinen tilanne

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2015 talouden tasapainotusohjelman vuosille 2016 – 2018, jossa menojen karsinnan ja tulojen lisäyksen tasapainotusvaikutus on noin 7 milj. euroa vuositasolla. Valtuusto hyväksyi tasapainotusohjelmaan perustuvan vuoden 2016 talousarvion ja vuosien 2017 – 2018 taloussuunnitelman. Tasapainotusohjelmaan sisältyi yhtenä toimenpiteenä Pieksämäen Vesi liikelaitoksen yhtiöittäminen vuonna 2015. Vesiliikelaitoksen yhtiöittämisestä kirjattiin vuoden 2015 tilinpäätökseen 6,9 milj. euron satunnainen myyntitulo. Ilman vesilaitoksen yhtiöittämisestä saatua satunnaista tuloa, oli vuoden 2015 todellinen toiminnallinen alijäämä 3,9 milj. euroa. Satunnainen myyntitulo huomioiden vuoden 2015 tilinpäätöksen ylijäämäksi muodostui 3,0 milj. euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätöksen ylijäämä oli 2,3 milj. euroa. Tilinpäätöksessä jouduttiin kirjaamaan arvonalentumisiin 1,0 milj. euroa yläkoulun suunnittelukustannuksia (0,7 milj. euroa) sekä purettavaksi päätetyn teollisuushallin osakkeiden tasearvo ja eräiden tonttien tasearvoja (0,3 milj. euroa). Ilman arvonalentumiskirjauksia olisi tulos ollut 3,3 milj. euroa ylijäämäinen.

Vuoden 2017 tilinpäätöksen tulos 4,8 milj. euroa oli nykymuotoisen kaupungin toiminnan aikana paras. Käyttötalouden toimintamenot olivat 2,5 % eli 3,6 milj. euroa pienemmät kuin vuonna 2016. Lisäksi tulosta paransivat toimintatuottojen ja verotulojen budjetoitua paremmat tulokertymät. Vuonna 2018 tilinpäätös painui 1 milj. euroa alijäämäiseksi. Verotulot ja valtionosuudet heikentyivät 2,7 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna ja samaan aikaan käyttötalouden menot kasvoivat henkilöstökulujen ja palvelujen ostojen osalta. Henkilöstökuluja kasvattivat työ- ja virkaehtosopimuksen mukainen yleiskorotus ja tuloksellisuuteen perustuva kertaerä.

Taseessa on kertynyttä ylijäämää aikaisemmilta vuosilta 7 milj. euroa ja vuoden 2019 tilinpäätöksen 3,0 milj. euron alijäämä huomioiden taseen ylijäämä on 4,0 milj. euroa.

Vuoden 2019 tulosta heikensivät käyttötalouden menojen kasvu (palvelujen ostot 0,8 milj. euroa, henkilöstökulut 0,3 milj. euroa ja vuokratulot 0,3 milj. euroa) sekä valtionosuuden heikentyminen 1,1 miljoonalla eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Kaupungin käyttötalouden toimintamenot olivat 5,2 milj. euroa suuremmat kuin alkuperäisen talousarvion toimintamenot ja 1,6 milj. euroa suuremmat kuin edellisen vuoden toimintamenot. Toimintatuottoja kertyi 1,9 milj. euroa budjetoitua enemmän. Verotuloja kertyi 2,6 milj. euroa budjetoitua vähemmän verotilitysten muutosten vuoksi.

Henkilöstökuluja kasvattivat työ- ja virkaehtosopimuksen mukainen paikallinen järjestelyerä 1.1.2019 ja yleiskorotus 1.4.2019 sekä lomarahaleikkauksen päättyminen. Lomapalkkavelka kasvoi 300 000 euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Henkilöstökulujen kasvua kuitenkin hillitsi henkilötyövuosien väheneminen.

Vuoden 2019 tilinpäätöksessä vuosikate oli 1,8 milj. euroa, kun se edellisenä vuonna oli 5,7 milj. euroa. Vuosikatteella ei pystytty kattamaan 4,9 milj. euron suunnitelman mukaisia poistoja. Poistosuunnitelmaa muutettiin kaupunginvaltuuston päätöksellä 11.11.2019 § 58 niin, että uusia poistoajoja noudatetaan jo vuoden 2019 tilinpäätöksessä. Alijäämäksi muodostui 3,0 milj. euroa poistoerokirjausten jälkeen.

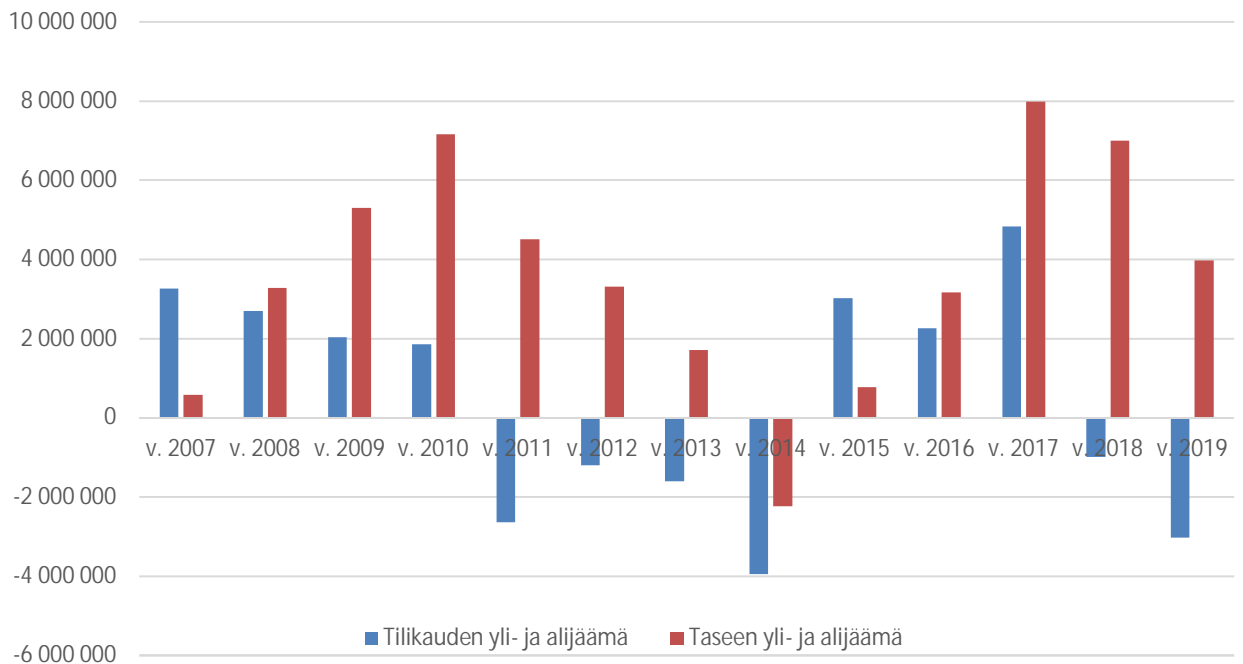
Vuodesta 2017 alkaen on sovellettu koko kuntakonsernia koskevia kriisikuntakriteereitä. Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan taloudelliset tunnusluvut eivät vuoden 2019 tilinpäätöksessä täyty. Kunta täyttää erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan tunnusmerkistön, mikäli:

Kuntakonsernilla on kertynyt alijäämää enemmän kuin 1 000 euroa/asukas kahdessa viimeisessä tilinpäätöksessä ja sitä edeltävässä enemmän kuin 500 euroa /asukas tai kaikki seuraavat tunnusluvut täytyvät kahtena peräkkäisenä vuonna: konsernin vuosikate (negatiivinen), kunnan tuloveroprosentti (väh. 1 %-yks korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskiarvo), kuntakonsernin lainamäärä (ylittää maan keskiarvon väh. 50 %) ja kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus (väh. 50 %).

- Pieksämäen kuntakonsernilla ei ole kertynyt alijäämää enemmän kuin 1 000 euroa/asukas (kertynyt alijäämä v. 2019 on 2,7 milj. euroa eli 151,90 euroa/asukas ja vuonna 2018 ylijäämä oli 0,7 M€ eli 37,40 euroa/asukas).
- Pieksämäen kuntakonsernin vuosikate ei ole negatiivinen (vuosikate v. 2019 6,0 M€ ja v. 2018 10,0 M€).
- Pieksämäen tuloveroprosentti 22,0 ylittää kuntien tuloveroprosenttien painotetun keskiarvon 19,88 % (v. 2019) yli 1 %-yks.
- Kuntakonsernin lainamäärä ei ylitä maan keskiarvoa väh. 50 %, Pieksämäki 6 436 €/as v. 2019 ja 5 716 €/as v. 2018, kuntakonsernien lainamäärä v. 2018 oli 6 537 €/as ja raja-arvo v. 2018 9 654 €/as.
- Kuntakonsernin suhteellinen velkaantuneisuus ylittää 50 % (v. 2019 76,4 % ja v. 2018 70,5 %).

1.3.2019 alkaen on tullut voimaan Kuntalain muutos, jossa kriisikuntamittariston tunnuslukuja ja niiden raja-arvoja on muutettu. Uusia raja-arvoja sovelletaan ensimmäisen kerran vuonna 2022 vuosien 2020 ja 2021 tilinpäätösten tunnuslukujen perusteella.

Seuraavassa kaaviossa on kuvattu kaupungin tuloslaskelman ja taseen yli-/alijäämiä v. 2007 – 2019.

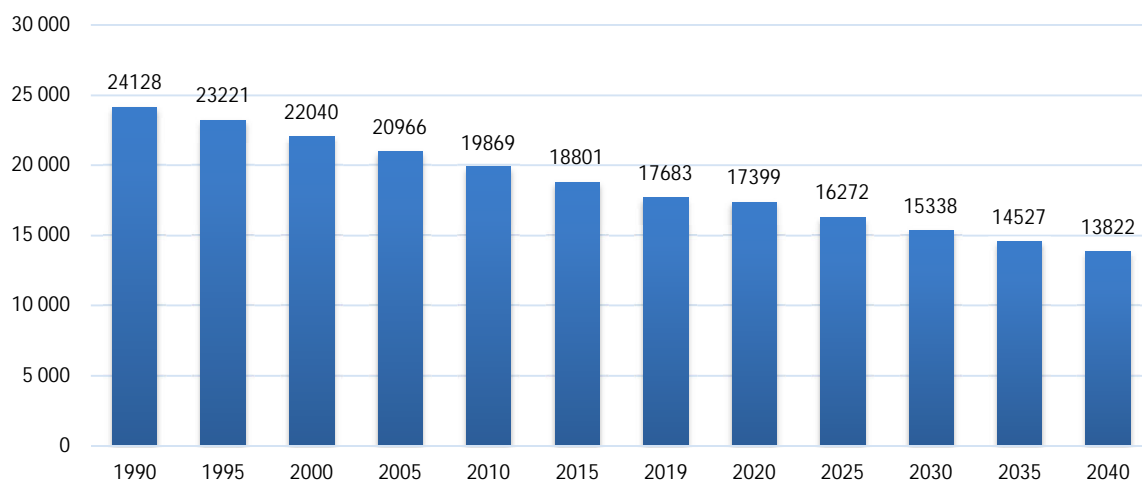
3.5 Toimintaympäristön muutokset

3.5.1 Väestö

Tilastokeskuksen vuoden 2019 ennakkotietojen mukaan Etelä-Savon väkiluku väheni 2 235 henkilöllä eli 1,5 prosentilla. Etelä-Savon väkiluku 31.12.2019 oli ennakkotiedon mukaan 142 380. Pieksämäen kaupungin väkiluku vähentyi 250 hengellä eli 1,4 prosentilla ollen vuoden 2019 lopussa 17 683. Syntyneitä oli 119 ja kuolleita 271. Muuttotappiota oli 117 henkilöä. Kaupunkiin muutti 524 henkilöä ja kaupungista muutti 641. Siirtolaisuus puolestaan lisäsi kaupungin väkilukua 25 henkilöllä. (Etelä-Savon maakuntaliitto: Väestömuutosten ennakkotietoja)

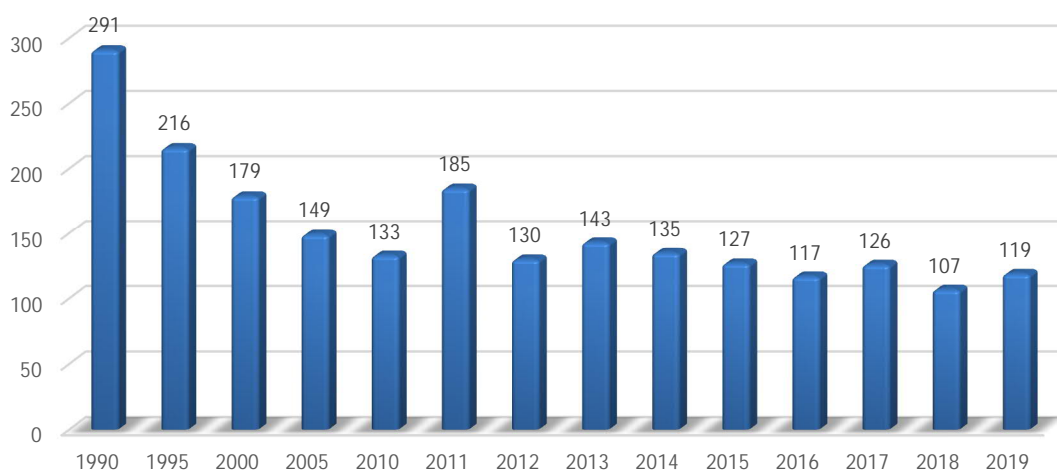
Väestön kehittymistä 1990 – 2040 on kuvattu seuraavassa taulukossa

Väkiluku 1990 - 2019 ja väkilukuennuste 2020 - 2040

Syntyneiden määrä on selvästi vähentynyt. 1990-luvun alussa syntyneiden määrä oli n. 260 syntyneen tasolla, 2010-luvun alkupuolella syntyvyys oli n. 135 ja 2010-luvun loppupuolella syntyneiden määrä on ollut keskimäärin 120 vuositasolla. Vuonna 2019 syntyneitä oli 119 Etelä-Savon maakuntaliiton ennakkotilaston mukaan.

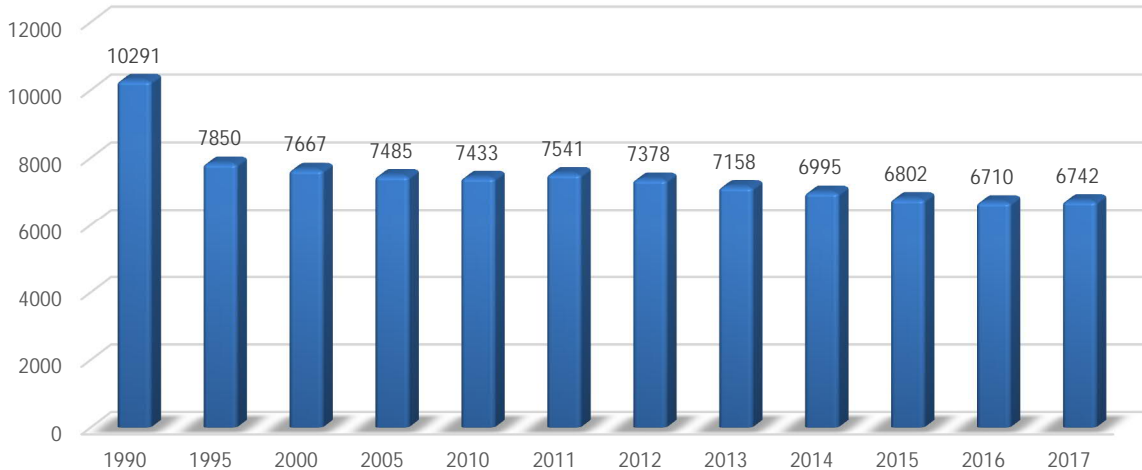
Syntyneet 1990 - 2019

3.5.2 Työpaikat ja työllisyys

Pieksämäen seutu menetti 1990-luvulla n. 2 500 työpaikkaa. Tilastokeskuksen viimeisimmän, vuodelta 2017 olevan työpaikkatilaston mukaan Pieksämäen työpaikkamäärä oli 6 742, jossa on vähennystä vuoteen 2015 verrattuna 60 työpaikkaa. Kaupunki on panostanut voimakkaasti strategian mukaisesti työpaikkojen luomiseen.

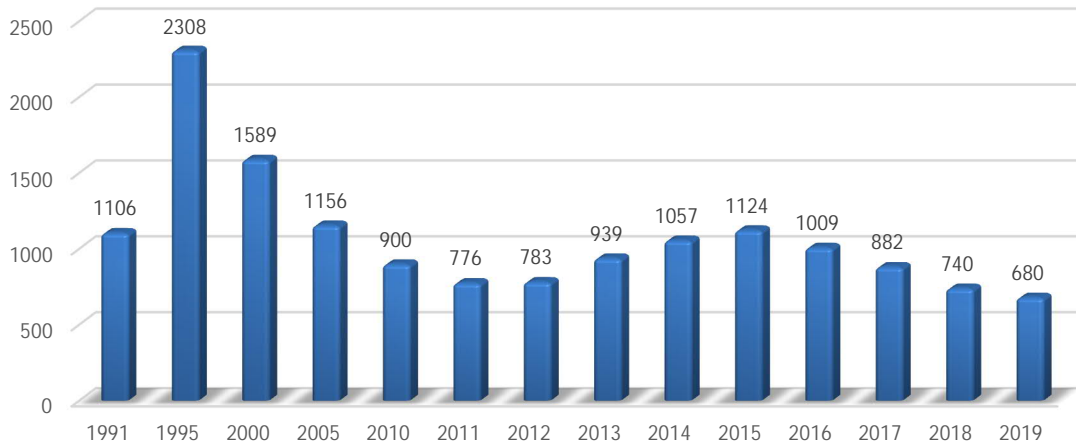
Alueella työssä käyvät (työpaikat) 1990 - 2017

Työttömien määrä kaupungissa on vähentynyt viime vuosien aikana. Myönteinen kehitys on johtunut uusien työpaikkojen syntymisestä, eläkeikäisten lisääntymisestä sekä asukasluvun vähentymisestä. Työllisyystilanne pysyi hyvänä v. 2010 – 2012, jolloin työttömyysprosentti on ollut 8,9 – 10,7 %. Vuonna 2013 – 2015 työllisyystilanne heikkeni koko maassa, Etelä-Savossa ja Pieksämäellä. Vuonna 2016 tilanne alkoi kääntyä parempaan päin koko maassa ja myönteinen kehitys on jatkunut myös vuosina 2017 - 2019. Työttömien määrä Pieksämäellä vuonna 2019 oli keskimäärin 680 ja työttömyysaste 9,0 % (edellisenä vuonna 9,6 %).

Vuoden 2019 kuluessa työttömien määrä on alentunut Etelä-Savossa suhteellisesti eniten koko maassa. Etelä-Savossa oli joulukuun lopussa 6 655 työtöntä, eli 435 henkilöä vähemmän kuin vuosi sitten. Yhdenjaksoisesti yli vuoden työttömänä olleita oli joulukuun lopussa 1 413, määrä laski vuodentakaisesta 12 %. Etelä-Savon työttömyysaste vuonna 2019 oli 10,6 % (vuonna 2018 10,9 %) ja koko maassa 9,8 % (vuonna 2018 koko maassa 9,7 %). Työttömien aktiivointiasteen vuosikeskiarvo oli Etelä-Savossa 34,6 %, ja Pieksämäellä aktiivointiaste oli 43,7 %. (Työ- ja elinkeinoministeriö: Työttömyystietoja Ely-keskuksittain ja kunnittain keskimäärin vuonna 2019).

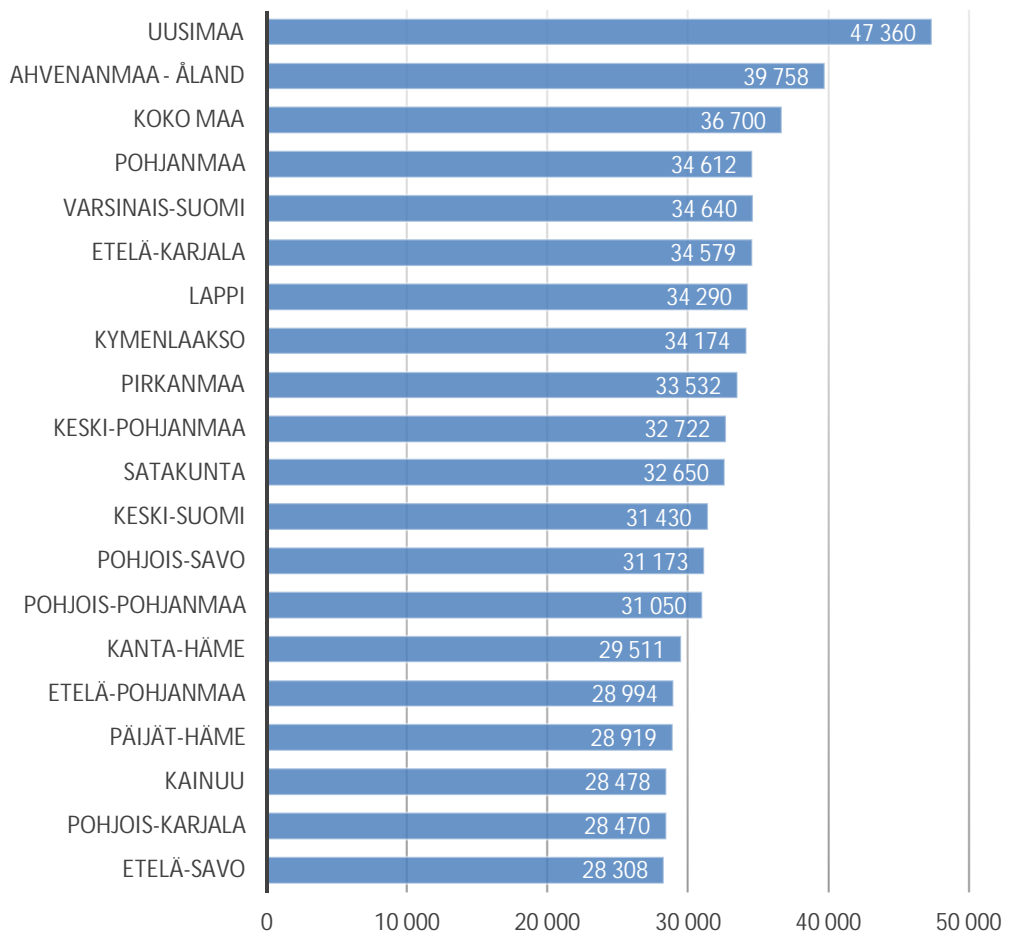
Työttömät 1991 - 2019

3.5.3 Aluekehitys

Taloudellista kehitystä ja kasvua mitataan bruttokansantuotteella (BKT), joka on maassa vuoden aikana tuotettujen tavaroiden ja palvelujen yhteenlaskettu arvo. BKT:n alueelliset erot ovat Suomessa huomattavia. Asukasta kohden lasketulla BKT:lla mitattuna ero vauraimman ja köyhimmän alueen välillä on 19 000 €. (Tilastokeskus, Aluetilinpito)

Bruttoarvonlisäys asukasta kohti maakunnittain 2018

3.6 Henkilöstöressurit

Pieksämäen kaupungin henkilöstömäärä oli 31.12.2019 yhteensä 1 090 henkilöä. Vakituksessa palvelussuhteessa oli tarkasteluhetkellä 861 henkilöä, mikä oli kahdeksan henkilöä edellisvuotta vähemmän. Määräaikaista palvelussuhteita oli tarkasteluhetkellä 54 enemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisenä vuotena. Määräaikaisten henkilöstön määrä vaihtelee suuresti vuoden aikana ja siksi henkilötyövuosi kuvaa paremmin vuoden aikana palvelussuhteessa ollutta työvoimaa kuin vuoden viimeisen päivän tilanne. Henkilötyövuosien määrä väheni yhdeksällä vuoteen 2018 verrattuna. Henkilöstökulut kasvoivat edellisestä vuodesta 315 181 eurolla. Palkkojen ja palkkioiden määrä kasvoi 269 358 euroa.

3.6.1 Henkilöstön keski-ikä

Vakituisen henkilöstön keski-ikä on n. 50 vuotta. Vakituksista henkilöstöstä 125 työntekijää ja viranhaltijaa täyttää valitun eläkeikänsä vuosien 2020-2022 aikana. Voimakas eläköityminen asettaa haasteita rekrytointiin, henkilöstön työkyvyn ja osaamisen ylläpitämiseen ja pakottaa tai antaa mahdollisuuden kaupungin toimintojen tarkempaan tarkasteluun.

3.6.2 Sairauspoissaolot

Kaikkien sairauspoissaolopäivien määrä kasvoi vuoteen 2018 verrattuna 6,4 % (vakituiset 3,7 %). Työtapaturmista johtuvien poissaolopäivien määrä pysyi samalla tasolla kuin edellisenä vuotena. Työtapaturmista johtuvia poissaolopäiviä oli 489 päivää. Määrä on pysynyt viime vuodet tasaisena ja sijoittuu kunta-alan vertailun keskiarvoon. Yli 90 päivää kestäneiden sairauspoissaolojen määrä jatkoi laskuaan ja 11-60 päivää kestävien sairauspoissaolojen määrä kasvoi hieman. Kasvatus- ja opetustoimen sairauspoissaoloissa oli merkittävää kasvua. Työterveyshuollon kanssa yhteistyössä nk. kolmikantaneuvotteluissa on pyritty aktiivisesti ennaltaehkäisemään pitkittyviä sairauspoissaoloja etsimällä yksilöllisiä ratkaisuja työntekijän työssä jatkamiseen. Näissä työterveysneuvotteluissa on pyritty löytämään keinoja osatyökykyisten henkilöiden työllistymiselle. Sairauspoissaolojen hallinnan ja seurannan helpottamiseksi esimiehillä on käytössä Populus –tietojärjestelmään sisältyvä poissaolohälytys.

3.6.3 Työtyytyväisyystutkimus

Pieksämäen kaupungin henkilöstölle suunnattiin työtyytyväisyyskysely keväällä 2017 ja uusi kysely on tarkoitus toteuttaa vuoden 2020 aikana.

3.6.4 Työhyvinvoinnin tukeminen

Kaupunki tukee henkilöstönsä fyysistä ja psyykkistä työkykyä tarjoamalla mahdollisuuksia omaehtoiseen itsestä huolehtimiseen. Työpisteissä on järjestetty taukojumppaa ja työyhteisöjen omia tyhy-tempauksia.

Vapaa-ajalla on mahdollisuus osallistua mm. eri pallopelien pelaamiseen työntekijöille varatuilla salivuoroilla sekä vesijumppaan uimahallissa. Liikunnan ja kulttuurin harrastamista tuetaan myös edullisilla liikunta- ja kulttuuriseteleillä. Liikunta- ja kulttuuriseteleiden määrää vähennettiin säästösyistä puoleen edellisvuodesta. Henkilöstölle tarjottiin jälleen keväällä 2019 Seutuopiston

organisoimana tyhy-pajojen muodossa mahdollisuus tutustua erilaiseen toimintaan aina melonnasta muistiharjoituksiin. Kaikkiaan toteutuneita tyhy-pajoja oli 19 kappaletta ja niihin osallistui 280 kaupungin työntekijää. Palaute pajoihin osallistuneilta oli erittäin myönteistä. Koko henkilöstölle tarkoitettuja yhteisiä pikkujouluja vietettiin perinteiseen tapaan Veturitalleilla jo neljännen kerran peräkkäin. Tapahtumaan osallistui n. 450 kaupungin työntekijää.

3.6.5 Työterveyshuolto

Työterveyshuollon palvelut kilpailutettiin syksyllä 2018 ja vuoden 2019 alusta uutena toimijana aloitti Terveystalo Oy. Työterveyshuollon tarkoitus on ehkäistä työhön liittyviä sairauksia ja tapaturmia. Lisäksi sen tarkoitus on edistää työntekijöiden työ- ja toimintakykyä sekä työyhteisöjen toimintaa. Työterveystoiminnan tavoitteina on omalta osaltaan puuttua sairauspoissaoloihin varhaisen tuen kautta, löytää ratkaisuja osatyökykyisten henkilöiden työssä jatkamiselle rajoitteista huolimatta ja lisätä työyhteisöjen osallisuutta ja yhteisöllisyyttä koulutuksen ja aktivoinnin avulla.

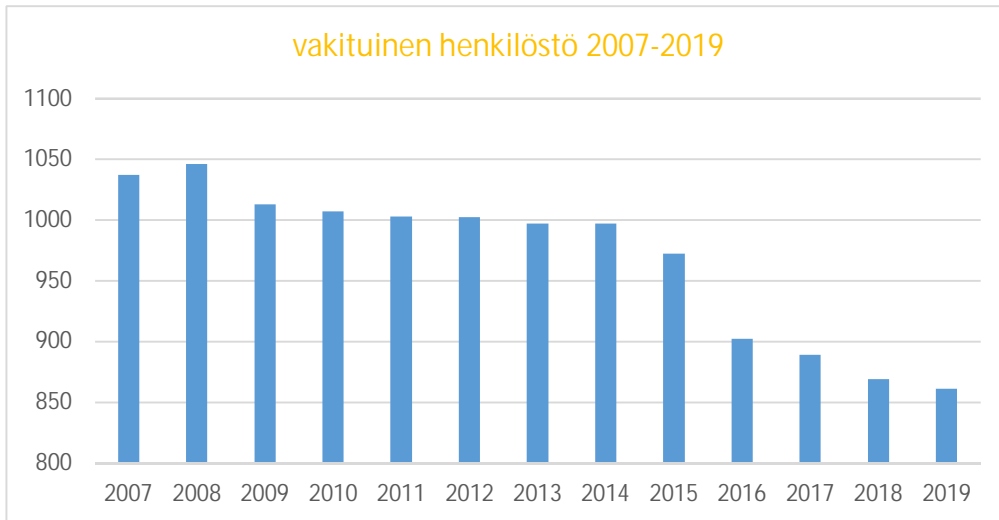
3.6.6 Henkilöstövoimavaroja kuvaavia keskeisiä tunnuslukuja

v. 2019	Naiset	Miehet	Yhteensä	Muutos vrt. 2018
Vakituiset	737	124	861	-8
Määräaikaiset	194	30	224	+56
Työllistetyt	1	4	5	-2
Yhteensä	932	158	1 090	+46

Määräaikaisten työntekijöiden määrä vuoden aikana vaihtelee suuresti. Taulukko kuvaa yhden päivän tilannetta (31.12.) Henkilötyövuosi kuvaa työvoiman määrää paremmin vuoden aikana.

Vakituinen henkilöstö vastuualueittain 2016 – 2019

Vastuualue	v. 2016	v. 2017	v. 2018	v. 2019
Kaupunginhallitus	61	58	57	54
Perusturva	392	391	381	381
Kasvatus ja opetus	278	275	274	270
Kulttuuri ja vapaa-aika	30	31	30	31
Tekninen toimi	141	134	127	125

Henkilöstömäärä henkilötyövuosina (HTV)

2017		2018		2019	
HTV1	HTV2	HTV1	HTV2	HTV1	HTV2
1 037,23	987,23	1 035,43	987,19	1 026,64	979,83

HTV1 = palveluksessaolopäivät kalenteripäivinä / 365 * osa-aika% / 100

HTV2 = palkallisten palveluksessaolopäivien lukumäärä kalenteripäivinä (palkattomat ajat vähennetty)

Henkilötyövuosiin ei ole laskettu mukaan sivutoimisia tuntiopettajia (Seutuopisto)

Kokoaikaiset ja osa-aikaiset (vakituiset)

Vastuualue	Kokoaikainen	Osa-aikainen	Yhteensä
Kaupunginhallitus	49	5	54
Perusturva	336	45	381
Kasvatus ja opetus	246	24	270
Kulttuuri ja vapaa-aika	29	2	31
Tekninen toimi	114	11	125
Yhteensä	774	87	861

Osa-aikaisuuden syitä ovat työstä johtuvan osa-aikaisuuden lisäksi mm. osa-aikaeläke, osatyökyvyttömyyseläke, osakuntoutustuki, osasairauspäiväraha, osittainen hoitovapaa ja omaehtoinen osa-aikatyön tekeminen.

Henkilöstön ikä- ja sukupuolirakenne (vakituiset)

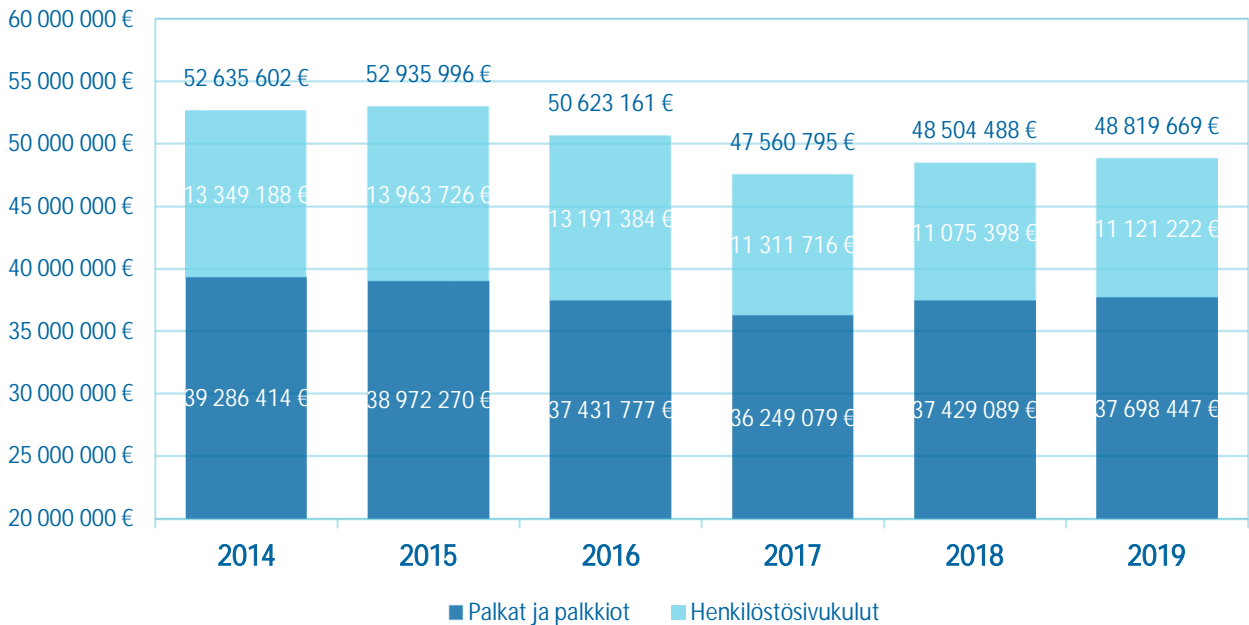
	Lukumäärä	% -osuus
Naisia	737	85,60
Miehiä	124	14,40

Ikä vuosina	Lukumäärä	% -osuus
Alle 30v	64	7,44
30 – 39v	131	15,21
40 – 49v	147	17,07
50 – 59v	359	41,70
60 –	160	18,58
Yhteensä	861	100

Henkilöstökulut

	2016	2017	2018	2019
Palkat ja palkkiot (€)	37 431 777	36 219 079	37 429 089	37 698 447
Henkilöstösivukulut (€)	13 191 384	11 311 716	11 075 398	11 121 222
Henkilöstökulut yht (€):	50 623 161	47 530 795	48 504 488	48 819 669

Henkilöstökulut 2014 - 2019

Palkat ja palkkiot vastuualueittain 2017 – 2019 (euroa)

	v. 2017	v. 2018	v. 2019
KAUPUNGINHALLITUS	2 472 683	2 593 412	2 553 227
PERUSTURVA	16 832 891	17 639 186	17 559 496
KASVATUS JA OPETUS	11 412 507	11 417 022	11 691 230
KULTTUURI JA VAPAA-AIKA	1 672 355	1 776 281	1 833 854
TEKNINEN TOIMI	3 828 641	4 003 186	4 060 638

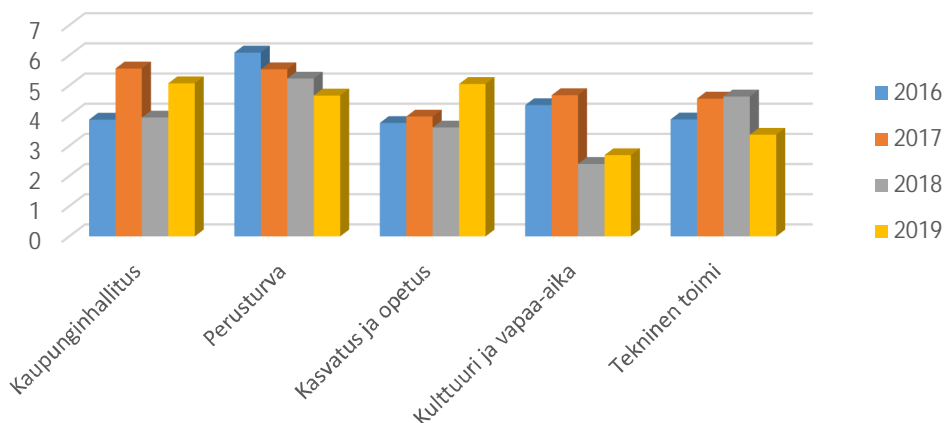
Henkilöstön sairauspoissaolot (vakituiset, kalenteripäivää)

	Kaupungin- hallitus	Perusturva	Kasvatus ja opetus	Kulttuuri ja vapaa-aika	Tekninen toimi
2019	1 126	7 105	4 365	174	1 498
2018	800	7 629	2 987	277	2 063
2017	1 230	7 893	3 464	502	2 123

Sairauspoissaoloja yhteensä koko henkilöstö/kalenteripv.	
2019	16 631
2018	15 636
2017	17 000

Sairauspoissaolopäiviä oli vuonna 2019 16 päivää / henkilötyövuosi.

Sairauspoissaoloprosentit vastuualueittain 2016-2019

sairauspoissaoloprosentti = sairauspoissaolojen osuus teoreettisesta säännöllisestä työajasta

Sairauspoissaolopäivien jakaantuminen poissaolon pituuden mukaan (vakituiset, kalenteripäivää)

	Kesto					
	1-3 pv	4-10 pv	11-60 pv	61-90 pv	91-180 pv	181- pv
2019	2 356	2 449	5 800	1 766	1 545	352
2018	2 720	2 700	4 552	1 656	1 216	912
2017	2 461	2 534	5 884	1 120	2 240	973

Työterveyshuollon kustannukset 2014 – 2019 (Kelan korvausluokat I ja II)

Työterveyshuolto	Vuosi 2014 sis.alv.5%	Vuosi 2015 sis. alv. 5%	Vuosi 2016 sis. alv. 5%	Vuosi 2017 alv. 5%	Vuosi 2018 sis. alv. 5%	Vuosi 2019 sis. alv. 5%
Kokonaiskulut	583 417,35	551 863,47	520 512,05	597 202,32	716 394,64	503 019,15
Ennaltaehkäisy	254 826,18	250 478,38	223 601,88	263 320,40	346 818,60	231 690,86
Sairaanhoido	328 591,17	301 385,09	296 910,17	333 881,92	369 576,04	271 328,29
Kelan korvaus	268 332,00	265 667,42	255 800,56	262 734,80	238 576,72	*)190 000,00
Nettomeno	315 085,35	286 196,05	264 711,49	334 467,52	477 817,92	313 019,15

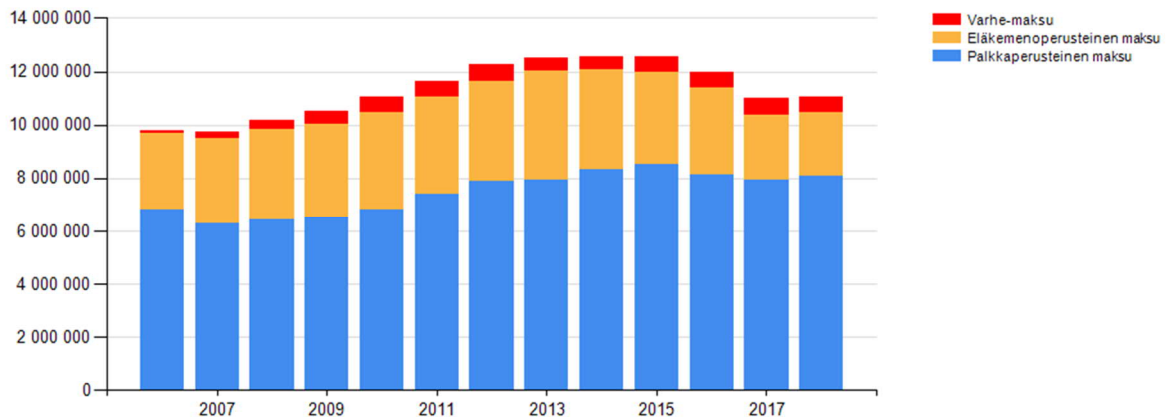
*) Arvio

Työterveyshuollon toiminta 2018 - 2019

	Työterveyshuolto				Sairaanhoito		
	Terveystarkastukset (kpl)		Työpaikkaselvitykset (t)		Käynnit vastaanotolla		
	2018	2019	2018	2019		2018	2019
Lääkärit	329	437	90,5	201,5	Lääkärit	2 176	2 144
Terv. hoitajat	270	110	126,5	154,5	Terv. hoitajat	584	379
Fys. terapeutit	100	8	48,5	45	Fys. terapeutit		
Lab. tutkim.	832	166			Lab. tutkim.	2 741	2 771
Röntgentut.	107	36			Röntgentut.	387	316
Psykologi	108	156	8,0	31	Psykologi		
Erikoislääkäri	11	109			Erikoislääkäri	160	121

Eläkekustannukset (Keva tilastot) 2016 - 2018

Vuosi	Palkkasumma	Palkkaperusteinen maksu	Eläkemenoperusteinen maksu	Varhe-maksu	Maksut yhteensä
2016	34 720 681	8 138 460	3 237 061	596 620	11 972 141
2017	33 283 229	7 919 034	2 432 586	645 216	10 996 836
2018	34 136 499	8 082 616	2 409 659	542 293	11 034 569

Palkkasumma on työnantajan maksamien bruttopalkkojen summa.

Palkkaperusteista eläkemaksua työnantaja maksaa kaikesta työstä, josta karttuu eläkettä. Eläkemenoperusteista eläkemaksua maksavat ne työnantajat, joiden ennen vuotta 2005 palveluksessa olleille työntekijöille on kalenterivuoden aikana maksettu eläkettä. Varhaiseläkemenoperusteista eläkemaksua eli varhe-maksua maksavat työnantajat työntekijöistä, jotka jäävät ensimmäistä kertaa työkyvyttömyyseläkkeelle tai kuntoutustuella.

Eläköityminen vastuualueittain valitus eläkeiän täyttymispäivän mukaan

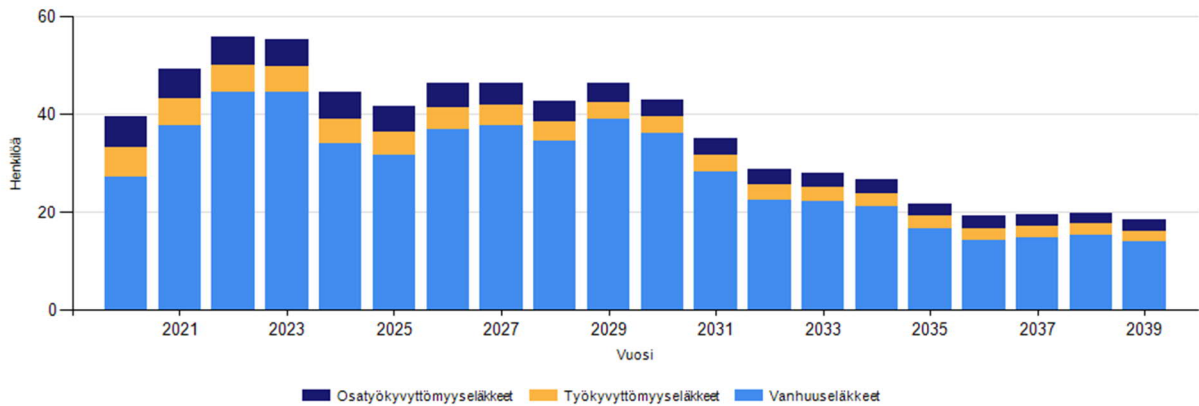
VASTUUALUE	v. 2020	v. 2021	v. 2022	YHTEENSÄ
Kaupunginhallitus	4	8	3	15
Kasvatus ja opetus / Kulttuuri- ja vapaa-aika	10	10	6	26
Tekninen	7	14	11	32
Perusturva	9	19	24	52
Yhteensä	30	51	44	125

Vuoden 2020 luvuissa ovat mukana eläkeiän jo saavuttaneet henkilöt

Eläkkeelle siirtyneiden ja osa-aikaeläkkeen aloittaneiden määrä, keski-ikä ja osuus eläkelajeittain

Eläkelaji	Määrä, henk.	Määrä edellisenä vuonna, henk.	Muutos, henk.	Muutos-%	Keski-ikä, v.	Keski-ikämuutos, v.	Osuus kaikista eläkkeelle siirtyneistä, %
Vanhuuseläkkeet	25	43	-18	-41,9	64,2	0,4	64,1
Täysi työkyvyttömyyseläke	1	4	-3	-75,0			2,6
Täysi kuntoutustuki	3	1	2	200,0			7,7
Osatyökyvyttömyyseläkkeet yhteensä	10	18	-8	-44,4	57,9	-1,2	25,6
Yhteensä	39	66	-27	-40,9	60,8	-1,5	100,0

Eläköitymisennuste 2020 - 2039

Työsuojelutoiminta vuodelta 2019

Työsuojelun painopisteenä on ollut työntekijöiden henkinen hyvinvointi ja työssä jaksaminen. Työsuojeluorganisaatio on keskittynyt erityisesti esimiesten kouluttamiseen ja tukemiseen. Vuonna 2018 perustettu ESIMIES-CLUBI on toiminut ja kokoontunut kolme kertaa. Sen tarkoituksena on vertaistuki, kokemusten jakaminen, yhteistyön parantaminen, tiedon ja osaamisen lisääminen, yhteenkuuluvuuden rakentaminen sekä ongelmatilanteiden ratkaisumallien etsiminen.

Henkilöstöllä on käytössään työsuojelun toimintaohjelma nimeltään Pieksämäkeläinen työhyvinvointimalli. Siihen liittyy myös samanniminen youtube-video, jonka avulla työsuojelua ja työhyvinvointia oli helpompi viedä esimiesten ja henkilöstön tietoisuuteen. Intran päivitetään työsuojelun omia sivuja ja kaikki työhyvinvointimateriaali on sitä kautta henkilöstön käytössä. Työsuojeluvaltuutetut ja työsuojelupäällikkö ovat pitäneet intran sivuilla työsuojelublogia, joka käsittelee ajankohtaisia työhyvinvointiin kuuluvia asioita.

Työsuojelutoimikunta kokoontui kolme kertaa päätösvaltaisena. Käsiteltäviä asioita kirjattiin 1§-14§. Tämän lisäksi työsuojeluvaltuutetut ja työsuojelupäällikkö tapasivat kahden viikon välein työsuojeluryhmässä.

Työterveyden järjestämiä määräaikaista työpaikkaselvityksiä järjestettiin 9 kappaletta. Keski-Savon Ympäristötoimen terveydensuojelulain mukaisia tarkastuksia oli yhdeksän, jotka toteutettiin pääsääntöisesti samaan aikaan työterveyden kanssa. AVI ei järjestänyt vuonna 2019 yhtään tarkastusta Pieksämäellä.

Työterveyden edustajina kokouksissa ja työpaikkaselvityskäynneillä olivat vuoden aikana työterveyslääkäri Hannu Karppinen ja Paula Satti. Terveystalon työterveyshoitajina toimivat Sirkka Ylänkö-Nykänen ja Sari Sipinen.

Sivistystoimen työsuojeluvaltuutettu ilmoitti virkavapaudestaan ja sen takia jouduimme järjestämään työsuojelun täydennysvaalit. Vaaleissa valittiin sivistystoimeen 1. ja 2. varavaltuutettu. Ensimmäinen varavaltuutettu hoitaa varsinaisen valtuutetun tehtäviä toimikauden loppuun.

Sosiaali- ja terveystoimi

- työsuojeluvaltuutettu Salme Vihavainen
- 1. varavaltuutettu Pauli Rytönen

Yleishallinto, tekninen palvelukeskus, muut

- työsuojeluvaltuutettu Harri Kalla
- 1. varavaltuutettu Arja Justander

Sivistystoimi

- 1. varavaltuutettu Mari Surkka
- 2. varavaltuutettu Tuula Vauhkonen

3.7 Ympäristöasiat ja muut ei-taloudelliset asiat

Pieksämäen kaupunki peruskorjaa jäteveden puhdistamorakennuksen vuosien 2019 – 2020 aikana. Peruskorjauksen kustannusarvio on 3 600 000 € (alv. 0 %). Rakennuksen sisällä olevaa puhdistamolaitteistoa ei uusita.

Jäteveden purkualueena toimivien Vehka- ja Uuhilammen alueiden kunnostus selvityksen laadinta on käynnistynyt 2019. Hankkeen tavoitteena on löytää ratkaisut, jolla alue voidaan ennallistaa ja Pieksänjärveen valuvia ravinnepäästöjä voidaan vähentää. Hanke on yhteistyöhanke Etelä-Savon Ely-keskuksen kanssa.

Taaja-alueiden hulevesien käsittelyä tehostetaan verkostojen peruskorjauksen yhteydessä niin, että purkuputkia ei johdeta suoraan vesistöihin. Maa- ja metsätalousalueilla kiinteistönomistajia on ohjeistettu niin, että vesistöjen varteen jää suoja-alueet ja vesien purku ei rakenneta suoraan vesistöön. Kyyvesi- Pieksänjärvi alueelle on laadittu kalastusalueen kalavesien käyttösuunnitelma ja vesienhoitosuunnitelma. Suunnitelman tavoitteen on pitää vesien tila vähintään nykyisellään ja parantaa sitä. Pieksämäellä on pinta- ja pohjavesien seurantaryhmä joka seuraa tilanteen kehitystä vuosittain ja pyrkii löytämään ratkaisuja vesien tilan parantamiseen

Leppävirran kunnan alaisuudessa toimiva Keski- Savon ympäristötoimi hoitaa sopimuksella kunnalle ympäristönsuojelulain, terveysvalvonnan ja eläinlääkintähuollon palvelut. Kuopion kaupungin alaisuudessa toimiva Savo-Pielisen jätelautakunta hoitaa sopimuksella kunnalle kuuluvat jätehuoltoviranomaisen palvelut. Erillistä ympäristöraporttia ei ole laadittu.

Kirjanpitolain 3a luvun mukaan toimintakertomuksessa tulee antaa lisäksi tiedot siitä, miten kunta huolehtii korruption ja lahjonnan torjunnasta sekä ihmisoikeusasioista. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen tarkoituksena on varmistaa, että yhteisesti sovittuja ja hyväksytyjä toimintatapoja ja ohjeita noudatetaan Pieksämäen kaupungin toiminnassa. Kaupungin viestinnän tulee antaa kuntalaisille, joukkoviestimille, viranomaisille ja eri sidosryhmille riittävät tiedot päätöksenteosta ja palveluista. Kaupunginhallitus on hyväksynyt Pieksämäen kaupungin viestintäohjeen (kh 6.11.2017 § 204) ja sosiaalisen median ohjeiston (kh 12.2.2018 § 22).

Kaupunki noudattaa omassa toiminnassaan tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Kaupunginhallitus on 5.3.2018 § 42 hyväksynyt työsuojelun toimintaohjelman 2018-2021. Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden sidonnaisuusilmoitukset on julkaistu kaupungin verkkosivuilla kuntalain mukaisesti. Kaupungin toiminnan avoimuutta ja läpinäkyvyyttä tullaan edistämään, kun vuoden 2019 osalta julkaistaan Pieksämäen kaupungin ostolaskuaineistot kaupungin verkkosivuilla tilinpäätöksen hyväksymisen jälkeen.

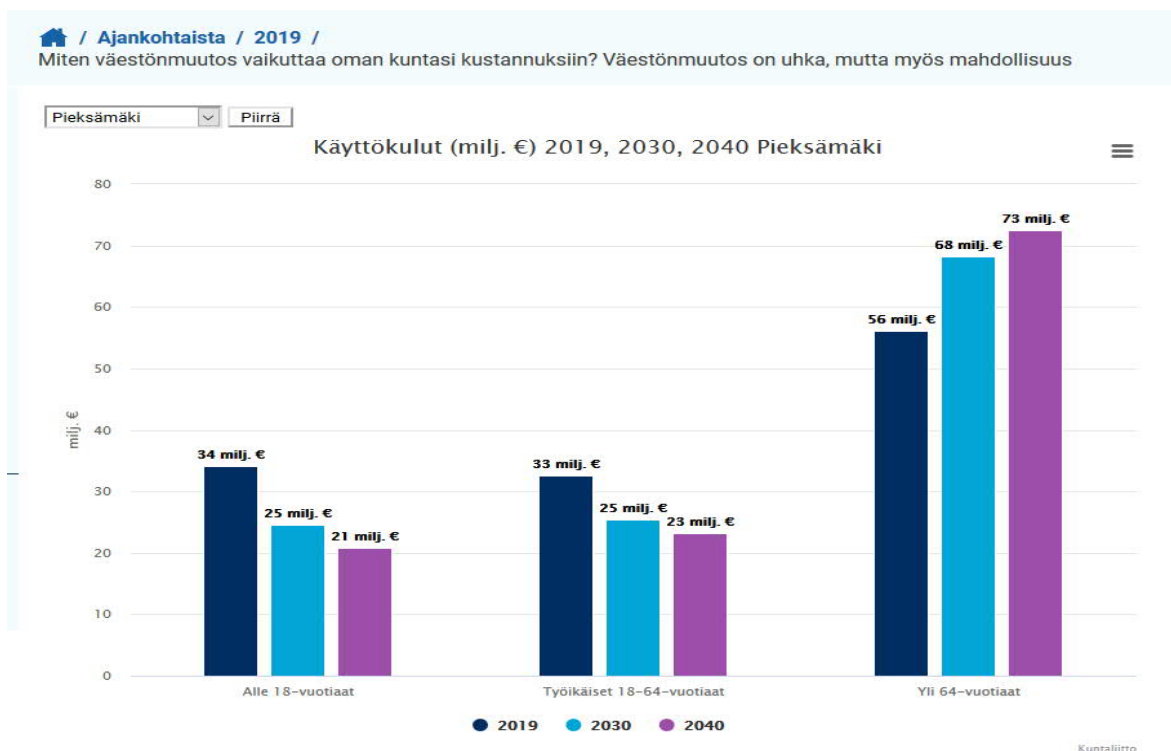
3.8 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Kevan ennusteen mukaan yli 170 000 kuntatyöntekijää jää eläkkeelle seuraavan kymmenen vuoden aikana, mikä tarkoittaa kolmasosaa kuntatyöntekijöistä. Mitä pienempi kunta on, sitä suurempi osuus vakuutetuista on arvion mukaan jäämässä vanhuuseläkkeelle seuraavan kymmenen vuoden aikana. Eläköitymiset uhkaavatkin heikentää kuntien palvelutuotantokykyä erityisesti väestöään menettävillä alueilla. Erityisen huolestuttavaa eläke-ennusteessa on työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyvien suuri määrä. Lisäksi työttömyyskyvyttömyyseläkkeet kohdentuvat osittain samoille ammattialoille, joissa on jo pulaa työvoimasta, esim. hoitoala. Pieksämäen kaupungin henkilöstöstä eläkeiän saavuttaa 125 henkilöä suunnitelmavuosien 2020-2022 aikana. Henkilöstön osalta tulee olemaan haasteita rekrytoinnissa.

Valtionosuudet laskivat Pieksämäellä vuonna 2018-2019 ja palautuvat nyt 2020 vuoden 2017 tasolle. Helpotusta taloudelliseen ahdinkoon tämä ei silti välttämättä tuo, sillä valtio on tuomassa myös uusia velvoitteita kuntien päänmenoksi: rahaa tarvitsevat muun muassa aikeet palauttaa päivähoidon subjektiivinen oikeus, päivähoidon ryhmäkokojen pienennys, soten suurempi hoitajamitoitus ja koulupuolella oppivelvollisuusiän nosto.

Sote- ja maakuntauudistus on lykkäätynyt, joten perusturvan kustannusten nousu tulee olemaan todella haaste kunnan taloudelle. Väestön väheneminen, ikääntyminen ja uusi velvoittava lainsäädäntö lisäävät kustannuspainetta.

Kuntaliiton laskelman mukaan kuntalainen käyttää kuntapalveluja keskimäärin alle 18-vuotiaana 12 800 euroa, 18-64 -vuotiaana 3 200 euroa ja yli 65-vuotiaana 14 600 euroa. Alla olevassa kuvassa on kuvattu, miten väestömuutos vaikuttaa Pieksämäen kaupungin kustannuksiin Kuntaliiton ennusteen mukaan.

Kunnallisveron veropohjan eriytyminen jatkuu väestömuutosten seurauksena, ja yhteisöverotulot keskittyvät entistä pienemmälle kuntajoukolle. Mikäli koulutusyksiköt keskittyvät kasvukeskuksiin, vaikeutuu työvoiman saatavuus väestöä menettävillä alueilla, minkä seurauksena alueiden veto- ja pitovoima heikkenee.

Vuosi 2018 oli haasteellinen kunnille verotilitysten osalta ja valtionosuuksien laskun vuoksi. Verotulot ja valtionosuudet laskivat Pieksämäellä 2,7 miljoonaa euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Myös vuonna 2019 valtionosuudet jatkoivat laskuaan ja pienivät edelliseen vuoteen verrattuna 1,1 milj. euroa. Verotulot jäivät edellisen vuoden alhaiselle tasolle n. 65 milj. euroon. Menot puolestaan kasvoivat 1,6 miljoonaa euroa vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna. Vuosikate ei riittänyt suunnitelman mukaisiin poistoihin. Lainakanta nousi 11,4 miljoonaa euroa ja tilinpäätöksen tulos jäi 3,0 miljoonaa euroa alijäämäiseksi.

Kaupungin käyttötalouden pitäminen hyvällä tasolla niin, että vuosikatteella pystytään kattamaan poistot, on ehdottoman välttämätöntä talouden tasapainottamiseksi ja velkaantumisasteen kasvun hillitsemiseksi. Korkotaso on pysytellyt alhaisena, mikä on toistaiseksi pitänyt lainanhoitokustannukset alhaisella tasolla. Talustilanteen parantamiseksi koottiin vuonna 2019 talouden tasapainotustoimenpiteet, millä tavoitellaan 3 milj. euron säästöjä toimintakuluissa vuosittain 2019 talousarvioon nähden.

Kaupunki on ottanut vakuutuksia omaisuus-, vahinko- ja vastuuriskien varalle. Kaupungilla on laaja omaisuusmassa, jota on syytä edelleen realisoida kulujen pienentämiseksi ja tuottojen saamiseksi. Kaupunkikonsernin vastuulla olevaa infrastruktuuria (mm. vesi- ja jätevesiverkosto, kadut, tiet ja valaistus) on vuosittain perusparannettu, mutta korjausvelka on silti merkittävä. Tuottamattomien ja palvelutuotannosta poistuneiden tilojen ylläpitokustannukset syövät kaupungin käytettävissä olevia resursseja tarpeettomasti. Näitä tiloja on saatu myytyä ja osa kiinteistöistä on tarkoituksenmukaista purkaa. Myös nykyistä palveluverkkoa ja tilojen uudenlaisia käyttömahdollisuuksia tulee tarkastella ennakkoluulottomasti.

Kaupungin vastuut takauksina kohdistuvat lähinnä vuokra-asuntoihin muiden vastuiden ollessa vähäisiä. Kunnan omistamien vuokra-asuntojen määrä on suuri. Omaisuutta on syytä ainakin yksittäisten huoneistojen osalta realisoida. Huoneistojen myynti on osa kaupungin talouden tasapainotusohjelmaa ja konserniin kuuluvan tytäryhteisön Pieksämäen Haka Oy:n tuloutusta kaupungille. Myös vanhimpien, vajaalla täyttöasteella olevien vuokratalojen purkamista on harkittava.

Koronavirusepidemian ja sen vastaisilla toimilla on vaikutusta kuntien rahoitukseen ja sen saatavuuteen. Lainamäärä on 80,4 milj. euroa, joten riskinä on lainakorkojen kasvu ja sitä kautta kustannusten kasvaminen. Koronatilanteen pitkittyminen tulee vaikuttamaan myös kustannusten lisääntymisenä varsinkin perusturvassa. Tulojen pienentymiseen pitää myös varautua, kun kunnan toimintaa on jouduttu supistamaan. Kunnallisveron ja yhteisöveron heikompaan kehitykseen tulee myös varautua. Kuntien talous on ollut jo ennen koronaepidemiaa ennätysellisen heikko. Olennaista kuntien selviytymisen ja talouden osalta on se, kuinka maan hallitus tulee päätöksillään huomioimaan kuntien lisääntyvät kustannukset ja tulomenetykset. Kirjanpitoon on avattu oma kustannuskeräily koronaepidemian aiheuttamien lisäkustannusten seuraamiseksi

3.9 Sisäinen valvonta ja riskienhallinta

3.9.1 Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestäminen

Kuntalain säännökset kunnan ja kuntakonsernin sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnasta ovat olleet voimassa vuodesta 2014 lähtien. Valtuusto hyväksyi 20.1.2015 kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet. Kaupunginhallitus on 4.3.2019 hyväksynyt Pieksämäen kaupungin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen, mikä on tullut voimaan 5.3.2019 alkaen. Myös hallintosäännössä on määräykset sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta. Kaupunginhallitus hyväksyi kokouksessaan 4.3.2019 Pieksämäen kaupungin hankintasäännön ja pienhankintaohjeen, joiden tarkoituksena on turvata lain ja muiden säännösten noudattaminen hankinnoissa.

1.6.2017 voimaan tulleen Kuntalain säännösten mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista (14 §), kunnanhallituksen tulee huolehtia kunnan sisäisestä valvonnasta ja riskienhallinnan järjestämisestä (39 §) ja toimintakertomuksessa on annettava tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä (115 §).

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tarkoitus on

- varmistaa kunnan ja kuntakonsernin tehtävien häiriötön toteutuminen ja lainmukaisuus (lakien, määräysten ja sopimusten noudattaminen)
- varmistaa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen, toiminnan tuloksellisuus ja tehokkuus sekä hyvän hallintotavan mukaiset menettelyt
- varmistaa omaisuuden ja voimavarojen turvaaminen
- varmistaa taloudellisen ja toiminnallisen tiedon oikeellisuus, riittävyys, ajantasaisuus ja luotettavuus (tietojärjestelmät, raportointijärjestelmät)

Sisäinen valvonta on osa johtamista ja sen tulee olla osa vuotuista strategista suunnittelua ja tavoitteiden asettamista. Sisäisestä valvonnasta ja riskien hallinnasta on annettu ohjeet vastuualueille. Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilannetta on selostettu vastuu- ja tulosalueiden toimintakertomuksissa.

Kaupungin toiminnan ja talouden seurannasta on annettu ohjeet vastuualueille ja niihin liittyvä raportointi toimii. Vastuualueiden kanssa käydään yksityiskohtainen toimintoihin ja talouteen

liittyvä neuvottelu talousarvion laadinnan yhteydessä ja osittain tilinpäätöksen valmistuttua. Tarvittaessa pidetään erillispalavereita vastuualueittain/tulosalueittain. Vuoden 2019 aikana tiivistettiin talouden seuranta varsinkin perusturvan osalta. Talouden tasapainotusohjelma tehtiin kaikille vastuualueille ja sen toimenpiteet ja vaikutukset otettiin huomioon talousarvion 2020 teossa. Lisäksi päätettiin yt-neuvotteluiden jälkeen kohdennetuista lomautuksista vuoden 2020 aikana yhtenä osana talouden tasapainotusta. Kaupunki on toteuttanut suuria investointihankkeita ja lainamäärää on jouduttu kasvattamaan. Vuosikate ei ole riittänyt poistojen määrään. Investointiohjelmaa supistetaan taloussuunnitelmavuosille, että talous saadaan myös tämän osalta paremmalle tasolle.

Suurissa kunnissa ja kuntayhtymissä sisäinen tarkastus on tavallisesti järjestetty omaksi tehtäväksi kunnanhallituksen ja ylimmän johdon alaisuuteen. Sisäisen tarkastuksen palveluja ostetaan myös tilintarkastus- ja muilta tarkastusyhteisöiltä. Sisäinen tarkastus avustaa kunnan johtoa heidän valvontavelvollisuuden täyttämässä. Sisäisen tarkastuksen tehtävänä on arvioida systemaattisilla menetelmillä sisäisen valvonnan toimivuutta ja tehokkuutta sekä tukea kunnan johtavia viranhaltijoita ja toimielimiä riskienhallinnan toteuttamisessa.

Cloudia Sopimus –järjestelmä on hankittu kaupungille ja sopimusten vienti järjestelmään on käynnissä. Jatkossa ohjelman käyttöä tullaan hyödyntämään paremmin ja opastetaan henkilöstöä järjestelmän käyttöön. Hankintojen prosessikuvausta on valmisteltu.

Tietotilinpäätös tehdään kerran vuodessa ja vuoden 2019 osalta se vietiin kaupunginhallitukselle tiedoksi samaan aikaan kuin kaupungin tilinpäätös ja toimintakertomus. Tietotilinpäätöksen tarkoituksena on toimia yhtenä riskienhallinnan ja sisäisen valvonnan välineenä. Dokumentin avulla täytetään myös EU:n tietosuoja-asetuksen asettamaa osoitusvelvollisuutta. Tietosuojayhteistyötä on jatkettu Mikkelin, Mäntyharjun, Hirvensalmen, Pertunmaan, Kangasniemen, Juvan ja Puumalan kanssa yhteisen tietosuojavastaavan johdolla. Tietosuojavastaavan vetämänä kuntien omien tietosuojaryhmien edustajat kokoontuivat vuoden 2019 aikana viisi kertaa Pieksämäellä ja Pieksämäen kaupungin oma tietosuojaryhmä kokoontui myös viisi kertaa.

Pieksämäellä noudatetaan vuonna 2019 hyväksyttyä tietosuoja- ja tietoturvapoliittikkaa. Henkilötietojen käsittelyä ohjaa sisäänrakennetun tietosuojan periaate edellyttäen, että tietosuojaperiaatteet ovat osana henkilötietojen käsittelyä niiden kaikissa vaiheissa. Tietotilinpäätöksessä käsitellään myös tiedon dokumentointia, käyttöoikeuksien hallintaa, turvallisuutta sekä tietoturva- ja tietosuojapoikkeamien raportointia. Kaupungin johtoryhmä ja tietosuojaryhmä osallistuivat valtakunnalliseen Taisto 19 -harjoitukseen eli tietoturva- ja tietosuojaloukkausten hallinnan harjoitukseen marraskuussa 2019.

Pieksämäen kaupungin koko organisaatio käyttää tietoturvan opiskeluun itseoppimisympäristöä. Luottamushenkilöiden sekä kaupungin ja tytäryhtiöiden henkilöstön tulee suorittaa kerran vuodessa Navisec-testi. Jokaisen tulee suorittaa henkilöstön tietoturva- ja tietosuojaosio, toimialakohtainen osio ja lisäksi henkilötietoja käsittelevän GDPR-koulutus osio, jos käsittelee työssään henkilötietoja. Luottamushenkilöille on lisäksi oma osio.

4 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

4.1 Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma selvittää tilikaudelle jaksotettujen tulojen riittävyyttä tilikaudelle jaksotettuihin menoihin, jotka esitetään laskelmassa tietyssä etuoikeusjärjestyksessä. Tulorahoituksen riittävyyttä arvioidaan toiminta-, käyttö- ja vuosikatteen sekä tilikauden tuloksen avulla.

Toimintakate on toimintatuottojen ja -kulojen erotus, joka osoittaa verorahoituksen osuuden toiminnan kuluista. Vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä.

Jäljempänä on esitetty ulkoinen tuloslaskelma, josta on poistettu sisäiset erät. Liitetietona on kaupungin tuloslaskelma, jossa sisäiset erät ovat mukana.

Tilikauden tulos on -3,05 milj. euroa ja alijäämä on 3,04 milj. euroa. Vuosikate on 1,8 milj. euroa eli 102 euroa/asukas, kun vuosikate v. 2018 oli 5,7 milj. euroa eli 319 euroa/asukas. Suunnitelman mukaiset poistot ovat 4,9 milj. euroa.

TULOSLASKELMA

ulkoinen	1.1.-31.12.2019	1.1.-31.12.2018
TOIMINTATUOTOT	19 724 271,72	21 341 620,36
Myyntituotot	4 615 715,05	4 747 654,57
Maksutuotot	8 201 254,96	8 636 011,37
Tuet ja avustukset	1 060 442,26	1 176 325,32
Muut toimintatuotot	5 846 859,45	6 781 629,10
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	26 241,00	7 412,47
TOIMINTAKULUT	131 553 461,75	130 230 860,09
Henkilöstökulut	48 819 669,08	48 504 487,93
Palkat ja palkkiot	37 698 446,63	37 429 089,46
Henkilösivukulut	11 121 222,45	11 075 398,47
Eläkekulut	9 722 107,85	9 440 957,43
Muut henkilösivukulut	1 399 114,60	1 634 441,04
Palvelujen ostot	67 646 628,65	66 953 055,62
Asiakaspalvelujen ostot	50 818 529,02	50 199 862,11
Muiden palvelujen ostot	16 828 099,63	16 753 193,51
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 394 820,49	7 321 377,93
Avustukset	4 406 475,61	4 480 311,71
Muut toimintakulut	3 285 867,92	2 971 626,90
TOIMINTAKATE	-111 802 949,03	-108 881 827,26
Verotulot	65 380 805,47	65 201 903,61
Valtionosuudet	47 399 300,00	48 548 501,00
Rahoitustuotot ja -kulut	822 019,20	859 726,41
Korkotuotot	490 867,15	489 284,82
Muut rahoitustuotot	782 609,95	842 905,56
Korkokulut	-444 871,21	-436 782,31
Muut rahoituskulut	-6 586,69	-35 681,66
VUOSIKATE	1 799 175,64	5 728 303,76
Poistot ja arvonalentumiset	-4 854 088,24	-6 853 983,96
Suunnitelman mukaiset pois	-4 854 088,24	-5 976 559,70
Arvonalentumiset	0,00	-877 424,26
TILIKAUDEN TULOS	-3 054 912,60	-1 125 680,20
Poistoeron vähennys	14 476,93	99 570,89
Varausten lisäys (-) vähennys (+)		
Rahastojen lisäys (-) vähen	0,00	37 038,85
Tilikauden yli- / alijäämä	-3 040 435,67	-989 070,46

Tuloslaskelman tunnusluvut

	TP2019	TP2018
Toimintatuotot/Toimintakulut, % 100*Toimintatuotot/(Toimintakulut-Valmistus omaan käyttöön)	15,0	16,4
Vuosikate/Poistot, % 100*Vuosikate/(Suunn.muk.poistot+Arvonalentumiset)	37,1	83,6
Vuosikate, euroa/asukas	102	319
Asukasmäärä vuoden lopussa	17 683	17 935

4.2 Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Toiminnan rahoitusta tilikauden aikana tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoituslaskelmassa esitetään erikseen tulorahoituksen ja investointien nettomäärä ja rahoitustoiminnan eli anto- ja ottolainauksen, oman pääoman ja maksuvalmiuden muutosten nettomäärä. Näiden kahden nettomäärän erotus tai summa osoittaa kunnan rahavarojen muutoksen tilikaudella.

RAHOITUSLASKELMA

	2019	2018
TOIMINNAN RAHAVIRTA		
Vuosikate	1 799 175,64	5 728 303,76
Tulorahoituksen korjaukset	-131 410,68	-889 468,78
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA		
Investointimenot	-13 604 253,20	-15 038 566,36
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	205 748,07	571 614,02
Toiminnan ja investointien rahavirta	<u>-11 730 740,17</u>	<u>-9 628 117,36</u>
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäys	-87 179,00	-141 040,00
Antolainasaamisten vähennys	301 163,67	316 254,05
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 100 000,00	9 000 000,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 194 258,00	-4 438 706,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos (lisäys +)	-2 476 246,98	2 476 246,98
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	22 570,25	-90 440,99
Vaihto-omaisuuden muutos (vähennys +)	0,00	0,00
Saamisten muutos (lisäys -)	1 068 841,12	-1 835 499,40
Korottomien velkojen muutos	-952 224,01	4 345 568,07
Rahoituksen rahavirta	<u>11 782 667,05</u>	<u>9 632 382,71</u>
Rahavarojen muutos	<u>51 926,88</u>	<u>4 265,35</u>
Rahavarojen muutos		
Kassavarat 31.12.	96 117,48	44 190,60
Kassavarat 1.1.	44 190,60	39 925,25
	<u>51 926,88</u>	<u>4 265,35</u>

Rahoituslaskelman tunnusluvut:

	TP2019	TP2018
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-2 243,0	-6 180,2
Investointien tulo-rahoitus, % 100* Vuosikate / Investointien omahankintameno	13,2	38,1
Laskennallinen lainanhoitokate (Vuosikate+Korkokulut) / (Korkokulut+Laskennalliset lainanlyhennykset)	0,2	0,7
Maksuvalmius		
Kassan riittävyys, pv	0,2	0,1
Asukasmäärä 31.12.	17 683	17 935

4.3 Rahoitusasema ja sen muutokset, tase ja sen tunnusluvut

Kunnan rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Rahoitusasemassa tilikaudella tapahtuneet muutokset kuten sijoitukset, pääoman lisäykset ja palautukset käyvät ilmi rahoituslaskelmasta.

TASE

PIEKSÄMÄKI

VASTAAVAA	31.12.2019	31.12.2018
PYSYVÄT VASTAAVAT	156 692 483,78	148 308 156,44
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	381 595,45	460 192,25
AINEETTOMAT OIKEUDET	20 351,34	53 800,35
MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT	361 244,11	406 391,90
AINEELLISET HYÖDYKKEET	119 237 485,38	110 793 684,60
MAA- JA VESIALUEET	26 313 338,84	25 957 405,73
RAKENNUKSET	58 704 656,83	60 736 460,91
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	13 548 261,95	12 441 880,57
KONEET JA KALUSTO	1 215 582,81	1 250 662,57
MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET	9 182,22	9 182,22
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET HANKINNAT	19 446 462,73	10 398 092,60
SIJOITUKSET	37 073 402,95	37 054 279,59
OSAKKEET JA OSUUDET	24 227 191,05	23 994 083,02
MUUT LAINASAAMISET	12 605 422,89	12 832 847,56
MUUT SAAMISET	240 789,01	227 349,01
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	25 225,18	23 369,90
MUUT TOIMEKSIANTOJEN VARAT	25 225,18	23 369,90
VAIHTUVAT VASTAAVAT	5 908 520,03	6 925 434,27
SAAMISET	5 812 402,55	6 881 243,67
LYHYTAIKAISET SAAMISET	5 812 402,55	6 881 243,67
MYYNTISAAMISET	2 174 139,17	2 617 854,48
LAINASAAMISET	40 000,00	40 000,00
MUUT SAAMISET	1 628 788,19	2 116 943,74
SIIRTOSAAMISET	1 969 475,19	2 106 445,45
RAHAT JA PANKKISAAMISET	96 117,48	44 190,60
VASTAAVAA YHTEENSÄ	162 626 228,99	155 256 960,61

VASTATTAVAA	31.12.2019	31.12.2018
OMA PÄÄOMA	62 453 688,78	65 494 124,45
PERUSPÄÄOMA	58 500 965,97	58 500 965,97
EDELLISTEN TILIKAUSIEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	6 993 158,48	7 982 228,94
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-3 040 435,67	-989 070,46
per asukas	223,53	389,92
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	72 384,68	86 861,61
VAPAAEHTOISET VARAUKSET	72 384,68	86 861,61
POISTOERO	72 384,68	86 861,61
PAKOLLISET VARAUKSET	614 225,79	691 741,35
ELÄKEVARAUKSET	614 225,79	691 741,35
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	630 514,20	606 088,67
VALTION TOIMEKSIANNOT	42 552,99	71 315,94
LAHOITUSRAHASTOJEN PÄÄOMAT	336 922,93	344 466,43
MUUT TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	251 038,28	190 306,30
VIERAS PÄÄOMA	98 855 415,54	88 378 144,53
PITKÄAIKAINEN	46 535 542,95	51 347 789,42
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOK.	46 487 880,00	51 285 956,00
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	0,00	0,00
MUUT VELAT	47 662,95	61 833,42
LYHYTAIKAINEN	52 319 872,59	37 030 355,11
LAINAT RAHOITUS- JA VAKUUTUSLAITOK.	33 898 076,00	17 670 504,98
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	0,00	0,00
SAADUT ENNAKOT	6 839,16	8 378,16
OSTOVELAT	10 511 844,78	9 929 184,60
MUUT LYHYTAIKAISET VELAT	821 424,00	837 545,79
SIIRTOVELAT	7 081 688,65	8 584 741,58
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	162 626 228,99	155 256 960,61

Taseen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut kuvaavat kunnan omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta. Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja sen kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Omavaisuuden hyvänä tavoitetasona voidaan pitää 70 %:n omavaraisuutta. 50 %:n tai sitä alempi omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus –tunnusluku kertoo, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella.

	Tp2019	Tp2018
Omavaraisuusaste, % 100*(Oma pääoma+Poistoero+Vap.eht. varaukset) / (Koko pääoma - Saadut ennakot)	38,4	42,2
Suhteellinen velkaantuneisuus, % 100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot	74,6	65,4
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	3 953	6 993
Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	223,5	389,9
Lainanhoito		
Lainakanta 31.12., 1 000 € Vieras po-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)	80 386	68 956
Lainakanta 31.12., €/asukas	4 545,9	3 844,8
Lainat ja vastuut, 31.12., 1 000 € Vieras po-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)+Vuokravastuut	82 648	71 489
Lainat ja vastuut, €/asukas	4 673,9	3 986,0
Lainasaamiset, 1 000 € Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset	12 605	12 833
Asukasmäärä vuoden lopussa	17 683	17 935

4.4 Kokonaistulot ja -menot

Seuraavassa esitetään tilinpäätöksen mukaiset menot ja tulot käyttötalouden, investointien ja rahoitusosan osalta sekä ali/ylijäämä.

KOKONAISTULOT JA -MENOT

TULOT		%	MENOT		%
Varsinainen toiminta			Varsinainen toiminta		
Toimintatuotot	19 724 272	13,1	Toimintakulut	131 500 980	87,5
Verotulot	65 380 805	43,5	- Valmistus omaan käyttöön	26 241	0,0
Valtionosuudet	47 399 300	31,6			
Korkotuotot	490 867	0,3	Korkokulut	444 871	0,3
Muut rahoitustuotot	782 610	0,5	Muut rahoituskulut	6 587	0,0
Satunnaiset tuotot		0,0	Satunnaiset kulut		0,0
Tulorahoituksen korjauuserät		0,0	Tulorahoituksen korjauuserät		0,0
- Käyttöomaisuuden myyntivoitot	-229 144	-0,2	+/- Pakollisten varausten muutos	77 516	0,1
Investoinnit		0,0	- Käyttöomaisuuden myyntitappiot	-175 249	-0,1
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0,0	Investoinnit		0,0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	205 748	0,1	Käyttöomaisuusinvestoinnit	13 604 253	9,1
Rahoitustoiminta		0,0	Rahoitustoiminta		0,0
Antolainasaamisten vähennykset	301 164	0,2	Antolainasaamisten lisäykset	87 179	0,1
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 100 000	10,7	Pitkäaikaisten lainojen vähennys	2 194 258	1,5
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	0	0,0	Lyhytaikaisten lainojen vähennys	2 476 247	1,6
Oman pääoman lisäykset	0		Oman pääoman vähennykset	0	0,0
Kokonaistulot yhteensä	150 155 622	100,0	Kokonaismenot yhteensä	150 242 883	100,0

4.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

4.5.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätöksen sisältyvistä yhteisöistä

Claustron FPM		Omistukset muissa yhteisöissä ACT - 12 - 2019 - Peksämäki konserni (10) - EUR						
	Datan merkit: tase (+)	Kolipaikka	Kunnan omistusosuus %	Konsernin omistusosuus %	Konsernin osuus omasta pääomasta	Konsernin osuus vieraasta pääomasta	Konsernin osuus tilikauden tuloksesta	
100	Peksämäen kaupunki	Peksämäki	100,00	100,000000	62 453 688,78	98 855 415,54	-3 040 435,67	
200	KUNTAHYTYMÄT							
202	Etelä-Savon sairaanhoitopiiri ky	Mikkeli	11,14	11,140000	2 902 406,25	18 220 974,77	-448 665,82	
203	Vaalijärven ky	Peksämäki	7,11	7,110000	974 929,10	1 886 691,98	281 214,55	
204	Etelä-Savon maakuntaliitto ky	Mikkeli	13,79	13,790000	124 885,30	99 080,74	15 240,51	
205	Iita-Suomen päihdehuolto ky	Mikkeli	4,79	4,790000	73 430,20	2 310,35	-16 167,19	
300	TYTÄRYHTIÖT							
301	Asakuja Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	13 446,82	6 468,83	1,22	
303	Ankanlie As Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	133 467,72	259 590,54	4 541,66	
343	Ammatitkuntio Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	334 916,12	487 905,04	-11 560,62	
304	Hanhentie As Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	276 371,31	250 005,68	-8 712,80	
305	Huhtilampi As Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	39 466,37	136 474,47	0,81	
310	Kangaskatu 26 Kesä. Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	2 035 102,64	964 275,82	91 154,77	
313	Kontio la Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	5 943 468,44	18 816 645,59	0,78	
315	Kuntalaskenta Oy	Peksämäki	50,10	50,100000	157 638,94	71 398,84	2 968,80	
316	Lampolahti 2-4 Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	686 827,48	7 387,53	-14 287,65	
317	Mäkipari Ki Oy	Peksämäki	75,86	75,860000	6 065,54	493 435,46	-0,04	
320	Paritalampi As Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	213 433,04	377,12	-4 409,04	
322	Peksämäen Haka	Peksämäki	100,00	100,000000	159 379,93	206 324,34	3 839,75	
324	Peksämäen läähälii Oy	Peksämäki	86,22	86,220000	158 027,93	296 238,30	12 026,19	
325	Peksämäen Teknologiatalo Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	1 897 754,98	8 249,00	-84 746,72	
329	Pitämänniemi Ki Oy	Peksämäki	60,00	60,000000	19 821,79	6 181,31	0,48	
334	Sompionkulma Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	350 985,81	1 257 683,51	-27 578,09	
336	Tahinpuu As Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	119 744,35	24 074,99	26,24	
337	Tahinpuu As Oy	Peksämäki	75,00	59,020000	16 508,73	1 818,61	18,15	
340	Tierantie Ki Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	-301 502,01	27 672,66	-316 729,50	
342	Virtsalmen vuokratilat	Peksämäki	100,00	100,000000	114 518,23	706 630,44	-13 252,14	
344	Peksämäen Vesi Oy	Peksämäki	100,00	100,000000	6 261 265,30	13 658 117,26	-26 291,43	
400	OSAKKUUSSYHTEISÖT							
402	Etelä Savon kouluus Oy	Mikkeli	25,00	25,000000	0,00	0,00	0,00	
408	Peksämäen Naaranportti Ki Oy	Peksämäki	48,81	48,810000	0,00	0,00	0,00	

4.5.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupunkia ja sen tytäryhteisöjä koskeva konserniohje on hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.11.2017 (§ 84). Uudessa kuntalaissa omistajapolitiikkaa ja konserniohjausta koskevia säännöksiä on tarkennettu ja laajennettu. Hallintosäännön 19 §:n mukaan kaupungin konsernijohtoon kuuluvat kaupunginhallitus ja kaupunginjohtaja. Kaupunginhallitus vastaa omistajapolitiikan, omistajaohjauksen periaatteiden ja konserniohjeen kehittämisestä ja valmistelusta valtuustolle, omistajaohjauksen toteuttamisesta ja organisoii konsernijohtamisen ja konsernivalvonnan, arvioi vuosittain omistajaohjauksen tuloksellisuutta ja käsittelee arvioinnin tulokset ja johtopäätökset valtuuston puheenjohtajiston kanssa.

Kaupunginhallituksen hyväksymän konserniohjeen mukaisesti konserniyhtiöiden tulee antaa kaupunginhallitukselle puolivuositain raportti yhtiön tavoitteiden toteutumisesta, taloudellisen aseman kehittymisestä sekä arvio tulevasta kehityksestä ja riskeistä. Tämä velvoite ei koske Pieksämäen Haka Oy:tä lukuun ottamatta kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöitä.

Kaupunginhallitus on valinnut edustajansa tytäryhteisöihin ja ohjeistanut tapauskohtaisesti edustajia. Kiireellisissä tapauksissa ohjeistuksen on antanut kaupunginjohtaja.

Konsernijohdon ja tytäryhteisöjen johdon tapaamisissa käydään läpi tytäryhteisöjen toimintaa. Keskeisimpien tytäryhtiöiden toimitusjohtajat on kutsuttu kaupunginhallituksen kokouksiin vähintään kerran vuodessa kertomaan keskeisimmistä konsernin asioista. Tytäryhteisöjen toimintaa ja taloutta seurataan myös tilinpäätösasiakirjoista, sekä pyydetään erillisraportteja, mikäli tarvetta ilmenee.

Suurimmat tytäryhteisöt käyttävät pääsääntöisesti samaa tilintarkastusyhteisöä Pieksämäen kaupungin kanssa.

Kaupunginhallitus on tarvittaessa ohjeistanut kaupungin edustajia kuntayhtymissä asioissa, joissa on tarvittu peruskunnan kannanottoa.

4.5.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Vuosi 2019 oli Pieksämäen Vesi Oy:n osakeyhtiömuotoisen toiminnan neljäs toimintavuosi. Tilikauden tulos oli - 26 291,43 € (TA + 700 €). Tulosta voidaan pitää niukasta tappiosta huolimatta hyvänä. Lähtökohta 2019 talousvuoteen oli että, edellisvuoden juuri ja juuri positiiviseksi jäänyt tulos haluttiin toistaa ilman taksankorotuksia. Eli vähentyvän vedenmyynnin ja inflaation osuus säästetään toimintaa tehostamalla. Tätä varten tehtiin moniosainen suunnitelma, jossa tärkeimpinä olivat investointikohteiden suunnittelu siten, että ne työllistäisivät paljon omaa työtä ja käyttötarvikkeiden ja materiaalien tarkennetut osto-ohjeet. Tämä onnistuikin hyvin. Tuloksen painoi miinukselle poistojen lisääntyminen. Kun vuonna 2019 rakentamisen vaikutus vietiin poistolaskelmaan, poistojen määrä nousi edellisvuodesta ja budjetoidusta noin 40 000 euroa.

Taseen loppusumma oli 19 919 382,50 €. Tase heikentyi hieman (n. 18 000 €). Investointien kulut olivat yhteensä 1 097 841 € (TA 1 050 000 €). Työohjelmaan tuli taas keväällä muutoksia, kun talven jäljiltä paljastui nopeita toimia vaativia verkostokohteita. Vuoden merkittävimmät investoinnit olivat Hiekanpään pumppaamon sähkökeskuksen saneeraus ja varavoiman hankinta ja keskuspuhdistamon kiinteistösaneerauksen yhteydessä tehdyt prosessi- ja laitemuutokset.

Verkostokohteista merkittävimmät olivat Maaselän uuden koulun rakentamisen vaatimat verkostomuutokset, Mikontien saneeraus ja Kukkaromäen ohittavan syöttölinjan rakentaminen.

Vuoden alku näytti huonolta "sästöohjelman" toteutumisen kannalta. Vuoden alun talven routatilanne oli tavanomaista vaikeampi ja Pieksämäen Vedelle tuli vuoden alkuun puolitusinaa vesijohtovuotoa routavaurioiden takia. Kesä oli melko lailla kuiva ja odotettiin jo kolmatta huonoa pohjavesitalvea peräkkäin. Tämä huonopohjavesi tilanne on kuitenkin talven aikana korjaantunut, ihan tulvaksi saakka. Viemäritukoksia oli tavanomaista enemmän ja pari niistä suhteellisen vakavaa, joista on jouduttu suorittamaan korvauksia kiinteistöille. Näistä on tehty ilmoitukset vakuutusyhtiölle.

Tunnuslukuissa ei tapahtunut merkittäviä muutoksia. Laskutettavien vesimäärien pieneneminen näyttää taittuvan. Energiatehokkuutta saatiin edelleen parannettua. Kokonaissähkönkulutus laski edelleen 1,9 %. (edellisvuonna lasku oli 8,3 %).

Henkilöstömäärä vuonna 2019:

LT1 Palkansaajat kuukausittain 2019												
kuukaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
henkilöt lkm	17,4	17,4	17,4	17,4	17,4	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4	18,4
keskimäärin												18
kesätyöntekijät												
kuukaudet	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
henkilöt lkm						4						
keskimäärin												0,33

Väestöltään vähenevän alueen vaikutukset tuntuvat Pieksämäen Haka Oy:n isännöimissä taloyhtiöissä. Voimakas muuttoliike heijastui käyttöasteeseen. Käyttöasteet laskivat n. 1 % edellisen vuoden käyttöasteesta ollen nyt 88,27 %. Tyhjät asunnot keskittyivät lähinnä Virtasalmen, Naarajärven ja Jäppilän alueille ja siellä pääosin vanhustentaloille. Hakijaruokakunnat useimmiten toivovat rivitaloasuntoa tai mieluusti peruskorjattua, saunallista asuntoa kantakaupungin alueelta. Yhtiön isännöimien vuokratalojen kohtuullinen vuokra, kiinteistöjen hyvä kunto ja huolto sekä asumisrauha houkuttelevat kuitenkin hakijoita. Minimivakuus on kuukauden vuokra ja harkinnan mukaan +100 €. Vakuuden hoitamiseksi hyväksyttiin Kelan maksusitoumuksia myös yksistään, ilman rahallista omavastuusuutta. Vakuudesta kuitattaessa vähennetään ensisijaisena rahavakuus, jos sellainen oli peritty maksusitoumuksen ohella.

Yhtiö pani toimeen Ki Oy Kontiolan peruskorjaushankkeen osoitteessa Haapakuja 1-7, rivitalokohteen, joka käsittää 40 huoneistoa. Hankkeen kokonaiskustannukseksi muodostuu n. 2,2 milj. €. Kohteelle oli myönnetty ARAn korotukilaina Isännöinnin ja huoltopalvelun piiriin on kullunut yhdeksän aravavuokrataloyhtiötä. Kertomusvuotta seuraavana vuotena yhtiö panee toimeen Ki OY Tierantien rakennuksen purkamisen. Edellä mainittujen lisäksi pelkästään huoltopalvelujen ostajana on ollut Keskinäinen Kiinteistö Oy Onkipoika. Pieksämäen kaupunki on ostanut huoltopalvelun ja huoneiston vuokraukseen liittyvän toiminnan vuokralaskutusta lukuun ottamatta kaupungin suorassa omistuksessa olevaan taloon Haapakoskella. Kesällä 2019 kaupunki myi Riihiniementie 101:n rakennukset ja niiden isännöinti päättyi.

Edellä mainittujen toimien ohella Pieksämäen Haka Oy:n tehtäviin kuuluu hoidossaan olevien vuokratalojen vapautuviin huoneistoihin kohdistuvien asuntohakemusten vastaanotto ja käsittely, asukkaiden valinta ja huoneistojen vuokraus sekä muut vuokraustoimintaan liittyvät tehtävät. As. Oy Pieksämäen Tahinpuun vuokralaskutuksesta huolehtii Pieksämäen kaupunki. Yhtiön isännöitävien vuokrahuoneistojen keskineliövuokra oli 1.1.2019 alkaen 8,41 € / asm² / kk (ed. 8,41

€ / asm2 / kk) sisältäen veden ja talopesulan käyttöoikeuden sekä kiinteän laajakaistayhteyden. Kirjanpitoon tuloutetut vuokratuotot taloyhtiöissä olivat yhteensä 6.166.357,06 €. Vuokratärastejä oli 31.12.2019 yhteensä 26.505,41 € (ed. vuonna 27.893 €). Yhtiön perimä taloyhtiöitten hoitokorvaus oli kertomusvuonna keskimäärin 1,45 € / asm2 / kk (ed. vuonna 1,50 € / asm2 / kk). Tilikauden voitto 3.839,75 €. Yhtiössä työskenteli keskimäärin 20 henkilöä.

Jäähalli Oy:n vuosi 2019 oli pääosin edeltävien vuosien kaltainen. Jäähallin käyttäjäryhmät ja käyttöaste olivat samankaltaiset edellisvuosiin verrattuna. Varattujen vuorojen määrä nousi 1 611 tuntiin, kun edellisenä vuonna käyttövolyymi oli 1 465 tuntia. Suurimman käyttäjän PiPS ry:n toiminta pysyi samalla tasolla edellisvuoteen verrattuna. Jäähallin kiinteistö- ja kylmätekniikan korjausten ensimmäinen vaihe käynnistettiin kaupungin myöntämän korjausavustuksen mahdollistamana. Korjaukset kesällä ja syksyllä 2019 näkyivät välittömästi tekniikan parantuneena toimintavarmuutena. Halliyhtiö solmi syyskuun 2019 alusta alkaen sopimuksen uuden pääyhteistyökumppanin, LähiTapiola Savon kanssa. Sopimus on voimassa 2 + 1 vuotta. Jäähalliyhtiöllä on yksi osa-aikainen työntekijä, toimitusjohtaja, jonka työaika on 0,2 henkilötyövuotta.

Hallitekniikan korjausprojektin myötä halliyhtiön kulut nousivat edelliseen tilikauteen verrattuna ja olivat kokonaisuudessaan 164 931 euroa. Tämä on vain noin 7 000 euroa enemmän kuin edellisenä tilikautena, vaikka korjausinvestoinnit olivat huomattavasti suuremmat. Tämä johtuu säästöistä eräillä muilla menokohdilla, jotka on tarkemmin eritelty kohdassa "muutokset kuluissa". Tuotot kasvoivat kaupungilta saadun 40 000 euron korjausavustuksen myötä. Lisäksi hallin toiminnan varsinaiset tuotot, eli jäämaksutuotot lisääntyivät hieman edelliseen tilikauteen verrattuna. Yhtiön tuotot kokonaisuudessaan olivat 215 704 euroa. Näin ollen tilinpäätös on 13 948 euroa ylijäämäinen.

Tulopuolella suurimmat erät ovat kaupungin maksama konserniavustus (112 000 € joka sisältää myös koulujen ja päiväkotien päiväkäytön noin 10 000 eurolla) sekä jäävuorojen myynnistä saadut vuokratuotot (72 663 €). Hallin pääkäyttäjä PiPS ry osti jäävuoroja suunnilleen saman verran kuin edellisenä vuotena, yhteensä 37 026 eurolla. Suurimmat kulut aiheutuivat sähkön käytöstä (64 686 €), jäähallinkiinteistön poistoista (28 602 €), kunnossapitopalveluista (27 015 €), kiinteistöverosta (11 713 €), tontinvuokrasta (11 254 €) ja siivouspalveluista (8 468 €). Suurin muutos tuotoissa aiheutui kaupungilta saadusta korjausavustuksesta, joka oli suuruudeltaan 40 000 euroa. Kaupunki myönsi avustusta alun perin 60 000 euroa, mutta korjausten kustannusarvio alittui ja näin ollen avustusta siirrettiin jäähalliyhtiölle ennakoitua vähemmän eli 40 000 euroa. Toinen jäähalliyhtiön tuottolaji on jään käyttömaksuina kerättävät vuokratuotot. Ne lisääntyivät edellisvuoteen verrattuna noin 2 300 eurolla ja olivat kokonaisuudessaan 72 663 euroa.

Merkittävin muutos kulupuolella oli sähkönkulutuksen pieneneminen edellisen vuoden 77 809 eurosta 64 868 euroon (pienenemä yhteensä 12 941 €). Tähän vaikuttivat kiinteistötekniikan korjaukset, mutta myös hieman myöhäisempi ja sääolosuhteiltaan jäänteelle suotuisampi jääkauden aloitusajankohta. Kunnossapitopalvelut kasvoivat noin 10 000 eurolla ja olivat kokonaisuudessaan 27 015 euroa. Kunnossapitotarvikkeiden hankinnat lisääntyivät noin 5 000 eurolla (yhteensä 6 467 €) ja kalusto 2 500 eurolla (yhteensä 2 502 €) edellisvuoteen verrattuna. Valtaosa kulujen muutoksista on välillisesti yhteydessä hallitekniikan korjauksiin. Suorat korjausinvestointikulut olivat 26 131 €. Käytännössä tämä tarkoittaa, että korjausinvestoinneista aiheutui lisääntynyt palvelujen ostotarve, mutta korjausten jälkeen toimintavarmempi laitteisto mahdollisti säästöjä energiakustannuksissa. Muita muutoksia kuluissa olivat kiinteistöveron lasku 11 713 euroon (edellisvuotena vuonna 14 202 €) sekä lainojen korkokulujen lasku 2 622 euroon (edellisvuotena 4 868 €). Tilikauden voitto oli 13 948,26 euroa. Kuntalaskenta Oy on Pieksämäen kaupungin (50,1%) ja Administer Oy:n (49,9%) yhdessä omistama

yhtiö. Taloushallinnon palveluyritys Administer Oy osti em. osuuden Kuntalaskenta Oy:stä keväällä 2018. Administer Oy:n vetovastuulla on Kuntalaskennan päivittäinen toiminta sekä yhtiön kehittäminen, Pieksämäen kaupungin rooli on pääasiassa hallinnollinen. Tällä työnjaolla ja läheisellä yhteistyöllä pystytään parhaiten huolehtimaan niin Pieksämäen kaupungin taloushallinnosta kuin Kuntalaskennan pitkän aikavälin liiketoiminnallisesta kehityksestä ja kannattavuudesta.

Kuntalaskennan toimiala on yhtiöjärjestyksen mukaisesti kuntien ja muiden yhteisöjen talous- ja henkilöstöhallinnon palveluiden tuottaminen, kehittäminen ja konsultointi.

Kuntalaskenta Oy tuotti vuonna 2019 palkka- ja taloushallinnon palveluja sekä myyntilaskujen perintää Pieksämäen kaupunkikonsernille, Rautalammin kunnalle, muutamille kiinteistö- ja asunto-osakeyhtiöille ja muutamalle Pieksämäellä toimivalle yhdistykselle. Kuntalaskenta Oy myös antoi talous- ja henkilöstöhallinnon konsultointi- ja/tai sijaispalvelua kahdelle asiakkaalle.

Syyskuussa 2019 järjestetyssä Kuntamarkkinat -tapahtumassa Kuntalaskenta Oy:llä ja Administer Oy:llä oli jälleen yhteinen osasto. Kuntamarkkinoilla tehtiin erityisesti Kuntalaskentaa tunnetuksi ja luotiin uusia yhteyksiä julkisyhteisöihin sekä kuntapäätäjiin. Lisäksi aktiivista uusasiakashankintatyötä jatkettiin. Kuntalaskenta Oy valittiin 1.1.2020 alkaen Juvan ja Rantasalmen kuntien talous- ja palkkahallinnosta vastaavaksi kumppaniksi syksyllä 2019 järjestetyn julkisen kilpailutuksen perusteella. Kuntalaskenta Oy:n liikevaihto vuonna 2019 oli 0,85 milj. euroa ja tulos oli 5.925,75 euroa. Kuntalaskenta Oy:ssä työskenteli tilikauden lopussa 13 henkilöä.

4.5.4 Arvio konsernin todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Uustuotannolle ei Pieksämäen Haka Oy:n näkökulmasta edelleenkään ole tarvetta, vaan painotus on syytä pitää korjausrakentamisessa. Pieksämäen kaupunki kuitenkin pitää tarpeellisena vapaarahoitteisen tai aravarahoitteisen uuden vuokrakerrostalohankkeen käynnistämisen. Yhtiössä on pyritty luomaan kokonaiskuvaa kiinteistökannasta nelikenttäanalyysillä, eli salkuttamalla. Siinä asuintalot jaetaan pidettäviin, kehitettäviin, selvitettäviin ja luovutettaviin. Selkeästi valtaosa yhtiön isännöimästä vuokratalokannasta on pidettäviä (peruskorjatut) ja kehitettäviä (peruskorjausta odottavat kiinteistöt kantakaupungin alueella ja Nenonpellossa). Selvitettäviin kuuluvat kauempana haja-asutusalueella olevat vajaakäyttöiset talot, luovutettaviin kuuluu tekniikaltaan ja sijainniltaan heikkokuuntoiset, vanhimmasta päästä olevat, joilla ei ole kysyntää vuokramarkkinoilla. Luovutettavia kohteita on esim. Tierantie 32, jolle haettiin ja saatiin ARAlta purkulupa. Talo tyhjennettiin vuoden loppuun mennessä ja purkutoimet on sovittu aloitettavaksi tammikuussa 2020.

Yhtiön isännöimästä aravavuokratalokannasta on 31.12.2019 yht. 850 huoneistoa peruskorjatuissa taloissa. Lisäksi on peruskorjattu kahteen taloon yhteensä 1 122 m² erityisryhmien asuttamiseen vanhusten ryhmäkoti ja kehitysvammaisten asuntoja.

Pieksämäen Vesi Oy:n vuoden 2020 merkittävimmät tapahtumat tulevat olemaan samoja kuin viime vuonnakin eli, Jäppilän uuden pohjavesialueen vesihuoltoon sopimisen selvittämisen jatkaminen, Jäppilästä tulevan vesisiirtolinjan lopputyöt ja keskuspuhdistamon talotekniikan ja rakenteiden saneeraus. Verkostokohteista nousee ykköseksi osa Laaksotien viemäristä saneeraukseen. Taloudellisesti vuosi 2020 tulee olemaan budjetin mukainen (+ 64 900 €). Vuonna 2021 alkaa keskuspuhdistamon saneerauksen kustannuksien kattaminen ja mahdolliset omistajalainan lyhennykset. Niihin on varauduttu taloussuunnitelmassa ja taksoja korotetaan seuraavaksi vuoden 2022 alusta.

Jäähallin toiminta käyttäjien osalta on vakiintunutta eikä suuria muutoksia vuosittain ole tapahtunut. Tulevaisuuden ja osittain jo nykyhetken haasteena on lasten ja nuorten määrän

väheneminen Pieksämäellä. Hallin pääkäyttäjän PiPS:n käyttämä jääaika saattaa tästä syystä vähentyä tulevina vuosina. Toistaiseksi jäähallin iltakäyttö on ollut aktiivista. Sen sijaan viikonloppuina on usein runsaasti varaamattomia vuoroja. Toisaalta hallin päiväkäyttö pääasiassa oppilaitosten osalta näyttää lisääntyvän, mikä ei kuitenkaan lisää suoranaisesti jäähallin tuloja. Viikonloppuvuorojen myynnin lisäämiseksi jäähalliyhtiö on käynnistänyt markkinointitoimet vuoden vaihteessa 2019 – 2020. Potentiaalisia pieksämäkeläisiä sekä ulkopaikkakuntalaisia käyttäjiä lähestytään uutiskirjemainonnalla sekä ulkopuolisen myyjän avulla. Kriittiset tekniset uudistukset saatiin käynnistettyä vuonna 2019 ja niiden vaikutukset havaittiin heti. Vuoden 2020 aikana halliyhtiö valmistelee korjausinvestointien pääurakan, joka on tarkoitus toteuttaa vuoden 2021 aikana. Kustannusarvio on noin 300 000 euroa.

Kuntalaskenta Oy tavoittelee huomattavaa liikevaihdon ja henkilöstön kasvua lähivuosina. Myös palveluiden kehittämiseen panostetaan. Lisäksi henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja kattavaan koulutustarjontaan kiinnitetään huomiota.

4.5.5 Selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Pieksämäen Haka Oy:n toiminnan voi odottaa jatkuvan viime vuosien tapaan vakaana. Toimivan johdon vaihtuminen on yksittäinen muuttuva asia. Yhtiö on saanut jälleen tuloja rakennuttamisesta. Tekninen isännöitsijä jatkaa kuntoarvioihin perustuvaa PTS-suunnittelua. Niiden perusteella laaditaan taloyhtiöitten peruskorjaussuunnitelmat. Suunnitelmissa on neljä rakennusta (58 huoneistoa) käsittävä As. Oy Tahinnupun peruskorjaus. Kiinteistö Oy Tierantien rakennuksen purkamisen ja mahdollinen As. Oy Pieksämäen Tahinpuun osakkeitten myynnin vaikutus hoitokorvaustuloihin on vähäinen (alle 3 %) eikä muodosta riskiä isännöinti-yhtiön tulonmuodostukseen. Käyttöasteiden aleneminen muodostaa pitemmän aikavälin mahdollisen riskin, josta raportoitii edellisen vuoden toimintakertomuksen ja puolivuotisraportin yhteydessä konsernijohtolle. Raportoinnin yhteydessä kerrottiin sopeuttamistoimena Ki Oy Tierantien rakennuksen purkaminen.

Vuokranmaksuhäiriöt ovat kasvaneet ja vuokranmaksun viivästymisiin on jouduttu puuttumaan edellisvuosiakin useammin henkilökohtaisilla yhteydenotoilla. Koska maksuhäiriöt ovat lisääntymässä kaiken aikaa, vaati se jälleen nopeaa asiaan tarttumista ja myös asukkaiden taloudellista neuvontaa. Muussa tapauksessa yhtiön taloudelle aiheutuu mahdollinen riski, joskin sen toteutuminen on epätodennäköinen. Toimitusjohtaja ja vuokralatvoja ovat tehneet yhteistyössä kuukausittain tehoerintää, jolla pyritään estämään kahta kuukautta suuremman rästin syntyminen yksittäiseltä vuokralaiselta.

Pieksämäen Haka Oy tulee jatkamaan omaksuttua kiinteistönpitotapaa, pyrkimyksenä pitää käyttöaste kohtuullisena ulkopuolisista paineista huolimatta ja käytettävissä olevilla talouden resursseilla tuotetaan laadukkaita ja kustannustehokkaita asumispalveluja. Isännöintikohteiden liittäminen kiinteään laajakaistaverkkoon toteutettiin suunnitelmien mukaisesti loppuun kertomusvuotena ja kaikki kantakaupungin kohteet ovat nyt liitettynä. EU-tietosuoja-asetus huomioitiin säädösten mukaisesti. Asetuksen voimaan astuminen edellyttää, että kaikkia henkilötietoja käsitellään turvallisesti ja tiedot suojataan hallinnollisesti, teknisesti ja fyysisesti.

Pieksämäen Vesi Oy:ssä riskien hallintaan on käytössä WSP (Water safety plan) ja SSP (Sanity safety plan) raportit.

Jäähallin kiinteistöautomaation ja kylmätekniikan uudistaminen on edellisen tilikauden tapaan keskeinen toimenpidekokonaisuus teknisen käyttöturvallisuuden lisäämisessä. Syksyllä 2018 käynnistetty hallitekniikan korjausten valmistelu siirtyi käytännön toteutuksen ensimmäiseen vaiheeseen vuoden 2019 aikana. Korjauksilla oli välitön vaikutus laitteistojen toimivuuteen;

häiriöitä oli selvästi vähemmän kuin edellisenä vuotena. Tekniikan uudistamista on jatkettava vuonna 2021, jolloin kiinteistötekniikan ja automaation päähäremontti tulee toteuttaa.

Kuntalaskenta Oy on osallistunut kaupungin järjestämiin riskien hallinnan ja sisäisen valvonnan koulutuksiin. Keskeisiä toiminnan ja henkilöstöriskejä on kartoitettu.

Hyväksytyn Konserniohjeen mukaan konsernien raportointia tehostetaan ja tytäryhtiöiden tulee toimittaa raportit toiminnasta ja taloudesta puolivuositain.

4.5.6 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

4.5.6.1 Konsernituloslaskelma ja –tase

Konsolidoitu tuloslaskelma ja tase		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	01.01.2019-31.12.2019	01.01.2018-31.12.2018
TUOSLASKELMA		
Toimintatuotot	75 103 929,00	75 209 152,47
Toimintakulut	-181 669 778,21	-178 664 934,28
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	-67 010,51	-36 702,99
TOIMINTAKATE	-106 632 859,73	-103 492 484,80
Verotulot	65 138 577,94	64 960 577,50
Valtionosuudet	47 399 300,00	48 548 501,00
<u>Rahoitustuotot ja -kulut</u>		
Korkotuotot	92 162,72	88 457,03
Muut rahoitustuotot	747 589,19	728 226,19
Korkokulut	-770 190,20	-763 053,25
Muut rahoituskulut	-14 463,23	-42 947,87
Rahoitustuotot ja -kulut	55 098,49	10 682,10
VUOSIKATE	5 960 116,70	10 027 275,80
<u>Poistot ja arvonalentumiset</u>		
Suunnitelman mukaiset poistot	-9 232 559,05	-10 510 656,49
Poistot ja arvonalentumiset	-9 232 559,05	-10 510 656,49
Satunnaiset erät	259,82	64 482,19
TILIKAUDEN TULOS	-3 272 182,53	-418 898,50
Tilinpäätössiirrot	0,00	37 038,85
Tilikauden verot	-2 036,88	-20 284,17
Laskennalliset verot	-92 380,59	-124 656,60
Vähemmistöosuus tilikauden tuloksesta	-7 766,96	-49 469,54
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-3 374 366,97	-576 269,96

Tp2018	Konsernituloslaskelman tunnusluvut	Tp2019
	Toimintatuotot/Toimintakulut, % 100*Toimintatuotot/Toimintakulut	41,3 % 42,1 %
	Vuosikate/Poistot, %	64,6 % 95,4 %
	Vuosikate, euroa/asukas	337 559
	Asukasmäärä	17 683 17 935

Konsolidoitu tuloslaskelma ja tase		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	01.01.2019-31.12.2019	01.01.2018-31.12.2018
TASE		
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
<u>Aineettomat hyödykkeet</u>		
Aineettomat oikeudet	513 725,66	499 979,33
Muut pitkävaikutteiset menot	631 152,50	689 947,48
Aineettomat hyödykkeet	1 144 878,16	1 189 926,81
<u>Aineelliset hyödykkeet</u>		
Maa- ja vesialueet	27 147 586,43	26 794 790,73
Rakennukset	99 165 095,00	96 924 906,82
Kiinteät rakenteet ja laitteet	24 526 487,35	23 113 703,36
Koneet ja kalusto	5 348 947,45	5 068 538,94
Muut aineelliset hyödykkeet	416 980,81	441 068,60
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	21 750 518,11	15 625 519,65
Aineelliset hyödykkeet	178 355 615,15	167 968 528,10
<u>Sijoitukset</u>		
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	2 232 051,79	2 459 792,88
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonkorotukset	1 393 525,33	1 397 324,40
Muut lainasaamiset	100 420,88	136 681,88
Muut saamiset	302 086,97	281 602,82
Sijoitukset	4 028 084,99	4 275 402,00
PYSYVÄT VASTAAVAT	183 528 578,30	173 433 856,91
<u>TOIMEKSIANTOJEN VARAT</u>		
Valtion toimeksiannot	611 796,05	1 042 325,15
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	23 820,50	23 849,37
Muut toimeksiantojen varat	9 427,08	7 573,19
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	645 043,63	1 073 747,71
<u>VAIHTUVAT VASTAAVAT</u>		
<u>Vaihto-omaisuus</u>		
Aineet ja tarvikkeet	292 290,65	307 529,79
Ennakkomaksut vaihto-omaisuudesta	6 329,33	28 728,44
Vaihto-omaisuus	298 619,98	336 258,23
<u>Saamiset</u>		
<u>Pitkäaikaiset saamiset</u>		
Muut saamiset	463,36	409,32
Pitkäaikaiset saamiset	463,36	409,32
<u>Lyhytaikaiset saamiset</u>		
Myyntisaamiset	4 688 662,94	5 017 384,42
Lainasaamiset	505,28	958,54
Muut saamiset	2 377 129,33	2 944 184,17
Siirtosaamiset	4 114 345,25	4 219 627,31
Lyhytaikaiset saamiset	11 180 642,80	12 182 154,44
Saamiset	11 181 106,16	12 182 563,77
<u>Rahoitusarvopaperit</u>		
Rahat ja pankkisaamiset	9 660 641,84	10 069 725,52
VAIHTUVAT VASTAAVAT	21 140 367,98	22 588 547,52
VASTAAVAA	205 313 989,92	197 096 152,15

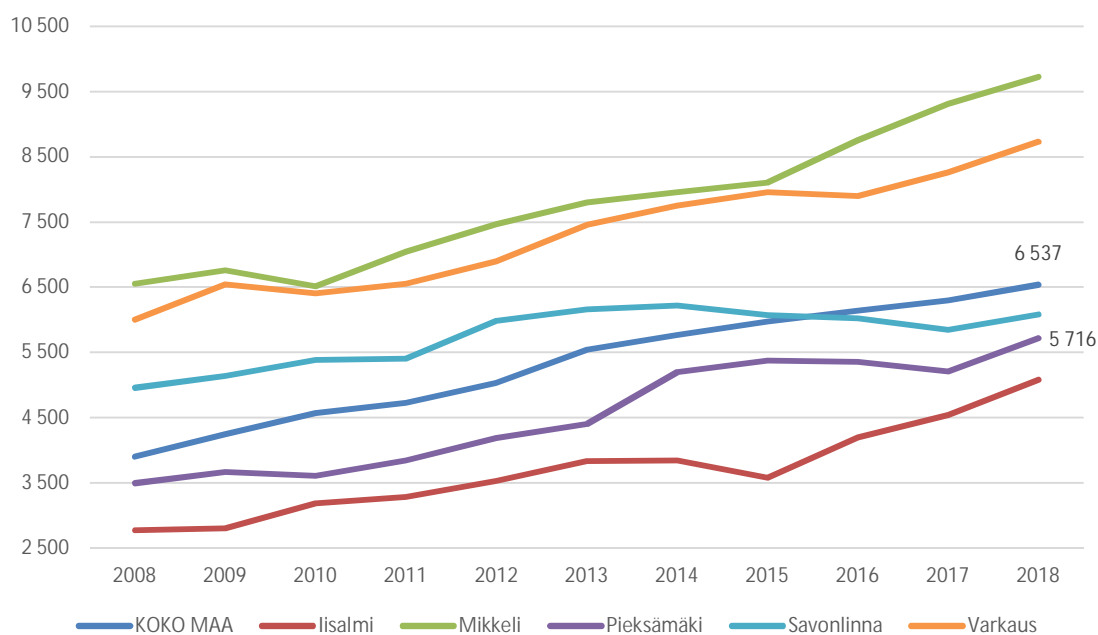
Konsolidoitu tuloslaskelma ja tase		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	01.01.2019-31.12.2019	01.01.2018-31.12.2018
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	58 500 965,97	58 500 965,97
Muut omat rahastot	913 821,24	843 183,24
Edellisten tilikausien ylijäämä (alijäämä)	688 292,23	1 246 657,33
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	-3 374 366,97	-576 269,96
OMA PÄÄOMA	56 728 712,47	60 014 536,59
VÄHEMMISTÖOSUUDET	423 243,30	918 745,73
<u>PAKOLLISET VARAUKSET</u>		
Eläkevaraukset	614 225,79	691 741,35
Muut pakolliset varaukset	687 248,66	591 062,78
PAKOLLISET VARAUKSET	1 301 474,45	1 282 804,13
<u>TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT</u>		
Valtion toimeksiannot	654 349,04	1 113 641,09
Lahjoitusrahastojen pääomat	348 054,80	355 164,31
Muut toimeksiantojen pääomat	265 629,71	206 583,01
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	1 268 033,55	1 675 388,41
VIERAS PÄÄOMA		
<u>Pitkäaikainen vieras pääoma</u>		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	75 665 245,87	77 511 331,27
Lainat julkisyhteisöiltä	2 684 799,05	3 175 493,33
Ostovelat	25 000,00	50 000,00
Liittymismaksut ja muut velat	2 091 758,80	2 047 386,90
Pitkäaikainen vieras pääoma	80 466 803,71	82 784 211,50
<u>Lyhytaikainen vieras pääoma</u>		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	35 364 670,77	21 752 474,98
Lainat julkisyhteisöiltä	86 025,25	82 537,90
Saadut ennakot	2 306 399,40	162 948,69
Ostovelat	13 425 810,34	12 842 479,88
Liittymismaksut ja muut velat	1 351 749,23	1 254 285,46
Siirtovelat	10 924 315,89	12 751 367,91
Laskennalliset verovelat	1 666 751,60	1 574 371,01
Lyhytaikainen vieras pääoma	65 125 722,48	50 420 465,82
VIERAS PÄÄOMA	145 592 526,19	133 204 677,32
VASTATTAVAA	205 313 989,92	197 096 152,15

Konsernitaseen tunnusluvut

	Tp2019	Tp2018
Omavaraisuusaste, % 100*(Oma pääoma+Vähemmistöosuus+Konsernireservi)/(Koko pääoma-Saadut ennakot)	28,2	30,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, % 100*(Vieras pääoma-Saadut ennakot) / Käyttötulot	76,4	70,5
Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	-2 686	670
Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas	-151,9	37,4
Konsernin lainakanta 31.12., 1 000 € Vieras pääoma-Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)	113 801	102 522
Konsernin lainat, €/asukas	6 435,6	5 716,3
Lainat ja vuokravastuut, 31.12., 1 000 € Vieras pääoma-(Saadut ennakot+Ostovelat+Siirtovelat+Muut velat)+Vuokravastuut	118 241	107 222
Konsernin lainat ja vuokravastuut, €/asukas	6 686,7	5 978,4
Konsernin lainasaamiset 31.12., 1 000 €	100	137
Kunnan asukasmäärä	17 683	17 935

Seuraavassa kuviossa on esitetty konsernin lainakannan kehitys koko maassa, Pieksämäellä ja eräissä vertailukunnissa 2008 – 2017 (Lähde: Tilastokeskus).

Konsernin lainakanta €/asukas 2008-2018

4.5.6.2 Konsernin rahoituslaskelma

Konsolidoitu rahoituslaskelma		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
	01.01.2019-31.12.2019	01.01.2018-31.12.2018
VUOSIKATE	5 960 116,70	10 027 275,80
Satunnaiset erät	259,82	64 482,19
Tilikauden verot	-2 036,88	-20 284,17
Tulorahoituksen korjausevät	-305 659,96	-1 115 854,28
Toiminnan rahavirta	5 652 679,68	8 955 619,54
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-20 383 716,10	-20 276 889,37
Rahoitusosuudet investointimenoihin	100 059,17	83 239,69
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	735 430,26	736 036,87
Investointien rahavirta	-19 548 226,66	-19 457 612,81
Toiminnan ja investointien rahavirta	-13 895 546,98	-10 501 993,27
Rahoituksen rahavirta		
<u>Antolainauksen muutokset</u>		
Antolainasaamisten lisäykset	-84 223,15	-141 040,00
Antolainasaamisten vähennykset	100 000,00	115 000,02
Antolainauksen muutokset	15 776,85	-26 039,98
<u>Lainakannan muutokset</u>		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	19 688 444,76	12 730 223,95
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 554 452,64	-5 903 298,29
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-4 741 242,82	742 996,63
Lainakannan muutokset	11 392 749,30	7 569 922,30
<u>Oman pääoman muutokset</u>		
Oman pääoman muutokset	0,00	87 210,22
Muutokset vähemmistön osuudessa	-1,83	89 362,18
Oman pääoman muutokset	-1,83	176 572,41
<u>Muut maksuvalmiuden muutokset</u>		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	21 349,22	-87 965,28
Vaihto-omaisuuden muutos	37 638,25	3 120,06
Saamisten muutos	1 001 422,51	-3 059 869,46
Korottomien velkojen muutos	1 017 529,01	4 783 980,82
Muut maksuvalmiuden muutokset	2 077 938,98	1 639 266,14
Rahoituksen rahavirta	13 486 463,30	9 359 720,87
Rahavarojen muutos	-409 083,68	-1 142 272,41
Rahavarat 31.12.	9 660 641,84	10 069 725,52
Rahavarat 1.1.	10 069 725,52	11 211 997,93
Rahavarojen muutos	-409 083,68	-1 142 272,41

Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut:

Tp2019

Tp2018

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, 1 000 €	-16 164	-16 722
Investointien tulorahoitus, %	29,4 %	49,7 %
Laskennallinen lainanhoitokate	0,4	0,8
Kassan riittävyys, pv	17,1	17,9

4.6 Tilikauden tuloksen käsittely ja talouden tasapainottamistoimenpiteet

Kaupunginhallitus esittää, että tilikauden alijäämä 3 040 435,67 euroa jää tilikauden ali/ylijäämän tilille. Tulosta parantaa poistoeron muutos 14 477 euroa.

Vuoden 2016 tilinpäätös oli 2,3 miljoonaa euroa ylijäämäinen ja vuoden 2017 tulos oli nykymuotoisen kaupungin toiminnan aikana paras, ylijäämä 4,8 miljoonaa euroa. Vuoden 2018 tilinpäätös kääntyi alijäämäiseksi 1,0 milj. euroa, mihin vaikuttivat mm. käyttötalouden menojen kasvu ja samaan aikaan verotulojen ja valtionosuuden heikentyminen 2,7 milj. eurolla edelliseen vuoteen verrattuna. Vuoden 2019 talousarviota ja vuosien 2020 – 2021 taloussuunnitelmia laadittaessa huomioitiin työ- ja virkaehtosopimuksen mukaiset palkkaratkaisut sekä julkisen sektorin kilpailukykysovimuksen päättymisen. Ulkoisen tuloslaskelman mukaan toimintamenot kasvoivat vuonna 2019 1,3 milj. euroa ja toimintakate heikkeni 2,9 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Ulkoisen tuloslaskelman mukaan toimintatuotot vähenivät 1,6 milj. euroa. Toimintatuottojen kertymä oli kuitenkin budjetoitua parempi, mutta verotuloissa jäätiin 2,6 miljoonaa euroa budjetoidusta. 1,8 milj. euron vuosikate ei riittänyt suunnitelman mukaisten poistojen (4,9 milj. euroa) kattamiseen ja tilikauden alijäämä oli 3,0 milj. euroa.

Jotta kaupunki selviää tulevista investoinneista ilman merkittävää lisävelkaantumista ja/tai veronkorotuksia, on menokehitys pystyttävä pitämään kurissa.

5 TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

5.1 Strategiset päämäärät 2024

Kaupunginvaltuusto on 29.1.2018 (§ 4) hyväksynyt Pieksämäen kaupungin strategian 2018 – 2027. Strategian mukaiset päämäärät ovat

- elinvoiman lisääminen,
- hyvinvoinnin edistäminen ja lisääminen ja
- aluekehittämien mahdollistava kuntatalous.

Päämääristä johdetut tavoitteet, jotka ohjaavat kaupungin pitkän aikavälin toiminnan kehittämistä ovat:

- kaupunki kehittää ja luo uusia kuntalaislähtöisiä palveluja,
- kaupunki kehittää toimintamahdollisuuksia yrityksille ja luo vetovoimaa työllistymisen ja asumisen mahdollisuuksien parantamiseksi,
- kaupunki edistää kaupunkilaisten terveyttä ja hyvinvointia kehittämällä kulttuuri- ja liikuntamahdollisuuksia ja
- kaupunki luo mahdollisuudet monipuoliseen koulutukseen, joka vastaa myös paikallisen elinkeinoelämän tarpeisiin.

Kaupunginhallitus kehotti vastuualueita käynnistämään toimintaohjelmien laadinnan valtuuston hyväksymän strategian pohjalta 12.2.2018 (§ 15). Vastuualueet laativat omat kehittämissuunnitelmat ja elinkeinotoimi elinvoimaohjelman, jotka valtuusto hyväksyi kokouksessaan 17.12.2018 (§ 80-81). Vastuualueiden kehittämissuunnitelmien toteumat tuodaan kaupunginhallitukselle ja –valtuustolle tiedoksi omana asianaan, eikä toteumavertailuja ole tuotu tilinpäätökseen. Alla on kuvattu strategisten mukaisten päämäärien toteutumista.

1. Elinvoiman lisääminen

Mittarit:

Työpaikka- ja asukaslukukehitys

Toteuma:

Asukasluku väheni 250:lla eli 1,4 % edelliseen vuoteen verrattuna. Työllisyystilanne parani edelliseen vuoteen verrattuna Pieksämäellä ja Etelä-Savossa, Pieksämäellä työttömyysprosentti oli 9,0 % (v. 2018 9,6 %) ja Etelä-Savossa 10,6 % (v. 2018 10,9 %). Koko maassa työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 9,8 % eli 0,1 %-yksikköä enemmän kuin vuosi sitten (v. 2018 9,7 %). Tilastokeskuksen tilastotietokannan mukaan työpaikkojen määrä v. 2010 – 2017 on ollut seuraava:

vuosi	työpaikkojen lkm
2010	7 433
2011	7 541
2012	7 378
2013	7 158
2014	6 995
2015	6 802
2016	6 710
2017	6 742

Yritysten määrä vuoden 2019 toisella neljänneksellä oli 1 123 kpl. Uusia yrityksiä perustettiin hyvään tahtiin, yhteensä 77 kappaletta. Talouden vire pysyi ennallaan, vaikka yrityksissä alkoi näkyä laajemmin pulaa osaavasta työvoimasta.

2. Hyvinvoinnin edistäminen ja lisääminen

Mittari:

Palvelujen kustannustaso ja laatu

Toteuma:

Muuttuja €/as	PIEKSÄMÄKI			KOKO MAA			ETELÄ-SAVO		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
Verotulot	3 674	3 676	3 636	4 016	4 090	4 065	3 597	3 680	3 640
Valtionosuudet	2 689	2 717	2 707	1 604	1 549	1 540	2 547	2 588	2 604
Yhteensä	6 363	6 393	6 343	5 620	5 639	5 605	6 144	6 268	6 244
Sos+terveys	4 302	4 296	4 464	3 264	3 235	3 327	3 934	3 930	4 128
Opetus+ vapaa-aika	1 500	1 458	1 514	1 923	1 921	1 993	1 693	1 691	1 740
Yhdyskuntapalvelut	280	286	327	365	369	382	299	317	350
Muut tehtäväluokat	195	149	149	28	5	1	136	242	213
Käyttötal. nettokust	6 277	6 189	6 454	5 580	5 530	5 703	6 062	6 180	6 431

Yhteenvedo osoittaa, että Pieksämäen asukasta kohden laskettu verorahoitus (verotulo + käyttötalouden valtionosuudet) on korkeampi kuin maassa keskimäärin ja vuosina 2016-2018 korkeampi kuin Etelä-Savossa. Sen sijaan sosiaali- ja terveystoimen käyttötalouden nettomenot/asukas ovat maan ja Etelä-Savon keskimääräisiä asukaskohtaisia kustannuksia korkeammat. Vuonna 2018 kaupungin sote-nettomenot olivat 1 137 €/asukas korkeammat kuin maassa keskimäärin ja 336 €/asukas korkeammat kuin Etelä-Savossa. Vuonna 2018 sote-nettomenot olivat 10 001 – 20 000 asukkaan kunnissa 3 416 euroa/asukas ja Pieksämäen sote-nettomenot ylittivät em. kuntakoon asukaskohtaiset nettomenot 1 048 eurolla. Kaupungin sote-menot laskivat vuonna 2017 2,0 milj. euroa vuoteen 2016 verrattuna. Kustannusten laskun selittää perustoimeentulotuen siirtyminen Kelalle ja oman esh:n lopettaminen. Erikoissairaanhoidon loppui vuonna 2016 kesken vuotta, joten osa säästöistä tuli vielä vuodelle 2017. Vuoden 2018 tilinpäätöksen mukaan kustannukset kasvoivat jälleen vuoden 2016 tasolle. Ja vuonna 2019 kustannukset nousivat bruttomenojen osalta 1 milj. euroa ja nettomenojen osalta 1,9 milj. euroa vuoteen 2018 verrattuna.

Pieksämäen kaupunki on onnistunut laatutyössä. Tästä ovat esimerkkinä mm. seuraavat vuoden 2019 laatu- /tunnustuspalkinnot:

Valtimotautien ehkäisyn laatuverkosto on nimennyt Pieksämäen terveyskeskuksen vuoden 2019 laatu-terveyskeskukseksi. Palkinnon myöntämisen perusteena olivat aktiivisuus toiminnan kehittämisessä ja jatkuvasti paranevat hoitotulokset diabeetikkojen, verenpainepotilaiden ja sepelvaltimotautipotilaiden kokonahoidossa. Eri laatuindikaattoreilla tarkasteltaessa Pieksämäki osoitti hoidon tasalaatuisuutta. Verenpainepotilaiden hoidon tuloksista voi arvioida, että Pieksämäki säästää pelkästään verenpainepotilaiden paremman hoidon ansiosta n. 100 000 euroa vuodessa sairaalakustannuksissa, kun hyvin hoidetut potilaat saavat vähemmän sydäninfarkteja ja aivohalvauksia verrattuna muuhun Suomeen.

Pieksämäen kaupunki sai vuonna 2019 Suomen liikunnan ammattilaisten myöntämän Elämme ajassa –tunnustuspalkinnon. Tunnustuspalkinnon saamiseksi kunnan liikuntapalveluiden toteuttamiselta vaaditaan innovatiivisuutta, vetovoimaisuutta sekä kuntalaisille ja ulkopaikkakuntalaisille luotuja mahdollisuuksia liikuntaan. Pieksämäellä on aktivoitu vähän liikkuvia kuntalaisia liikkumaan enemmän yhteistyössä liikuntatoimen ja perusturvan kanssa. Pieksämäki sai kiitosta myös liikuntapaikkojen kunnossapidosta.

Lisäksi VedenjakajaReitistö valittiin finaaliin Vuoden Retkikohde 2019 –äänestyksessä.

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden sektorirajat ylittävä yhteistyö on herättänyt valtakunnallista kiinnostusta ja toimintaan on käyty tutustumassa ja toimintaa on esitelty eri puolilla Suomea.

3. Aluekehittämien mahdollistava kuntatalous

Tavoite:

Vuosikate riittää poistojen kattamiseen ja kehitetään eri asumisen mahdollisuuksia

Mittari:

Vuosikate jaettuna nettoinvestoinneilla on yksi tai suurempi

Velat/asukas on kuntien keskiarvoa pienempi, verotulojen kasvu on valtakunnallista keskitasoa

Toteuma:

Vuosikate jaettuna nettoinvestoinneilla oli vain 0,13 ja edellisenä vuonna se oli 0,38. Vuosikate ei riitä kattamaan suunnitelman mukaisia poistoja. Kaupungin velkakanta kasvoi 11,4 milj. euroa.

Tilikauden alijäämä on 3,0 milj. euroa ja taseen kertynyt ylijäämä 4,0 milj. euroa.

Nykyisin tarkastellaan talousmittarina konsernivelkaa per asukas. Tilastokeskuksen mukaan konsernivetat vuonna 2018 olivat koko maassa 6 537 euroa/asukas ja Pieksämäellä 5 716 euroa / asukas. Velat asukasta kohti olivat Pieksämäellä 3 845 euroa, kun kunnissa keskimäärin ne olivat 3 039 euroa/asukas.

Pieksämäen kaupungin aluekehittämistä on tehty kaavoituksen osalta. Vuonna 2019 Seunalantien – alueen ja Kauppakatu - Tallikatu alueen asemakaavamuutokset saatiin valmiiksi. Seunalantien alueen kaavahankkeella mahdollistettiin uuden päiväkotikoulun rakentaminen Naarajärvelle. Kauppakatu-Tallikatu alueen kaavamuutoksella osoitettiin vanhalle liikerakennuspaikalle neljä asuin-, liike- ja toimistorakennuksen tonttia kaupungin ydinkeskustaan.

Vangasjärven asuinalueen laajenemisaikaa hankittiin Pieksämäen seurakunnalta alukuvuodesta 2019.

5.2 Tulosalueiden tavoitteet

Seuraavassa on esitetty valtuuston hyväksymän talousarvion sitovuustason mukaisesti tulosalueiden toiminnallisten tavoitteiden ja talouden toteutuminen.

110

VAALITOIMI

Kuvaus toiminnasta

Vaalilain mukaan kunnan tulee toimittaa kunnalliset ja valtiolliset vaalit. Oikeusministeriö suorittaa vaalilain mukaan kunnille valtiollisista vaaleista korvauksen jokaisesta Suomessa asuvasta äänioikeutetusta. Korvauksen suuruus viimeksi toimitetussa presidentinvaalissa oli 2,20 €/äänioikeutettu.

Talousarviovuoden tavoitteet

Eduskuntavaalit toimitetaan huhtikuussa 2019. Seuraavat Euroopan parlamentin jäsenten vaalit (europarlamenttivaalit) toimitetaan toukokuussa. Maakuntavaalien ajankohta on vielä epävarma. Mikäli maakuntavaalit toteutuvat, ne siirtyvät luultavasti europarlamenttivaalien yhteydestä keväältä syksyyn.

Talousarviovuoden muutokset

Mikäli toukokuussa järjestetään kahdet vaalit yhtäaikaan, niin mahdollisesti joudutaan hankkimaan uusia ulkomainontatelineitä tai vähentämään ulkomainontapaikkoja. Poleenissa äänestyspaikaksi vaihtuu näyttelytila, johon tehdään tarvittavat tietoliikenneyhteydet. Jäppilässä selvitetään äänestyspaikan muuttamista entisen kunnantalon tiloihin. Ennakoäänestyspäiviä vähennetään mahdollisesti Jäppilässä ja Virtasalmella ja vastaavasti lisätään äänestyspäiviä äänestysbussissa.

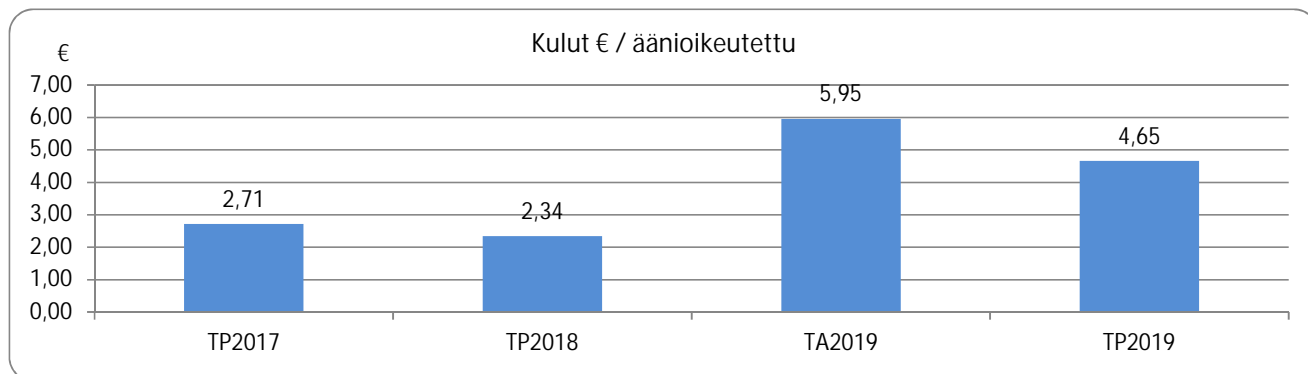
Talousarvion toteutuminen 31.12.

Eduskuntavaalit toimitettiin huhtikuussa. Pieksämäen kaupungin osalta vaalien toimittaminen sujui ongelmitta. Vaaleissa annettiin 9 161 ääntä. Äänestysprosentti oli Suomessa asuvien osalta 61,4 ja kaikkien äänioikeutettujen osalta 59,7. Poleenissa äänestyspaikkana toimi näyttelytila, Jäppilässä Jäppilä-talo ja Virtasalmella edelleen kirjasto. Jäppilässä ja Virtasalmella ennakoäänestys järjestettiin vain kahtena päivänä n. kolme tuntia/pv ja se todettiin riittäväksi. Ulkomainontapaikkana toimi tori. Huhtikuun jälkeen ei ole järjestetty vaaleja, mutta palkat ja kokouspalkkiot maksettiin luottamushenkilöille ja vaalivirkailijoille kesäkuussa. Maakuntauudistus lykkäytyi, eikä maakuntavaaleja järjestetty vuonna 2019.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

Pätevien vaalitoimitsijoiden saaminen oli haasteena vaalien järjestämisessä. Tilat ja tietoliikenneyhteydet toimivat hyvin. Uutena äänestyspaikkana Jäppilä-talo toimi moitteetta. Vaalikoulutukset toteutuivat suunnitellusti.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

51
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Kulut € / äänioikeutettu	2,71	2,34	5,95	4,65	-1,30

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	0	33	60	66	109,4 %
Kulut	42	37	90	71	78,2 %
Kate	-42	-3	-30	-5	16,4 %
Poistot	0	1	1	0	38,4 %
Tulos	-42	-4	-31	-5	16,7 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Arvio äänioikeutettujen lkm:stä (tieto Presidentinvaalista 2018)			15 183		

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Ei päätoimista henkilöstöä. Keskusvaalilautakunnan sihteeri ja muu henkilöstö palkataan kuhunkin vaaliin erikseen lähes kokonaan kaupungin olemassaolevasta henkilöstöstä.					

Vertailut

	Pieksä- mäki	E-S:n vaalipiiri	K-S:n vaalipiiri	Koko maa
Äänestysaktiivisuus vuoden 2019 eduskuntavaaleissa	61,4	67,4	67,8	72,1
Äänestysaktiivisuus vuoden 2019 eurovaaleissa	32,4	36,4	36,5	42,7
Äänestysaktiivisuus vuoden 2018 presidentinvaaleissa	63,7	66,3	67,8	69,9

120

YLEISHALLINTO

Kuvaus toiminnasta

Yleishallinnon tulosalue sisältää luottamushenkilöorganisaation (kaupunginvaltuusto ja -hallitus ja tarkastuslautakunta), konsernijohtoon, talous- ja henkilöstöhallinnon, toimistopalvelut, työllisyyspalvelut ja joukkoliikenteen.

Valtuusto päättää kuntalain 14 §:n määrittämistä tehtävistä.

Tarkastuslautakunta suorittaa ulkoista tarkastusta kuntalain määräysten mukaisesti. Tarkastuslautakunnan tehtävänä on valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen arviointi.

Kaupunginhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä kaupunginvaltuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta, laillisuuden valvonnasta sekä valvoo kunnan etua. Konsernijohto ja talous- ja hallintoyksikkö hoitavat valmistelun ja täytäntöönpanotehtävät kaupunginvaltuustolle ja kaupunginhallitukselle.

Talousarviovuoden tavoitteet

Pieksämäen kaupungin tavoitteena on turvata laadukkaat palvelut kuntalaisille sekä vahvistaa kuntalaisten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia. Toiminnassa korostetaan tehokkuutta ja taloudellisuutta sekä yhteistyön ja tiedonkulun tärkeyttä. Aloitetaan keskeisimpien ydinprosessien kuvaaminen. Sähköistä asiakirjahallintaa tukeva tiedonohjaussuunnitelma valmistuu vuoden aikana.

Tarkastuslautakunta antaa arviointikertomuksen valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisesta. Tilintarkastaja antaa tilintarkastuskertomuksen.

Kaupunginhallitus ohjaa kaupungin toimintaa ja taloutta lakien ja säännösten sekä kaupungin strategian mukaisesti.

Talousarviovuoden muutokset

EU-tietosuoja-asetuksen vaatimusten mukaista työtä tehdään Etelä-Savon kuntien yhteisen tietosuojavastaavan avustuksella, nykytilan läpikäynnin jälkeen siirrytään ennakoivaan työhön. Valmistaudutaan tulevien tietosuojalain ja tiedonhallintalain vaatimuksiin osallistumalla tiedotus- ja koulutustilaisuuksiin.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Talousarvion toteutuminen 31.12.

Koko kaupungin osalta toimintatuloja kertyi 33,9 M€, toimintamenoja 145,7 M€ ja toimintakate oli -111,8 M€. Vuosikate on 1,8 M€, kun se alkuperäisessä talousarviossa oli 5,9 M€. Tulos jäi 3 milj. euroa alijäämäiseksi. Verotulot jäivät budjetoidusta 2,6 milj. euroa verokorttiuudistuksen vuoksi ja valtionosuudet vähenivät edellisestä vuodesta 1,1 milj. euroa. Yhteensä tulot vähenivät 2,3 milj. euroa edelliseen vuoteen verrattuna. Kokonaisuudessaan tulot (ml. toimintatulot, vos, verot ja rahoitus) toteutuivat alkuperäiseen talousarvioon nähden, mutta menot (ml. toimintamenot, poistot ja rahoitus) ylittivät alkuperäisen talousarvion kokonaisuudessaan 3,8 milj. euroa eli 2,6 %.

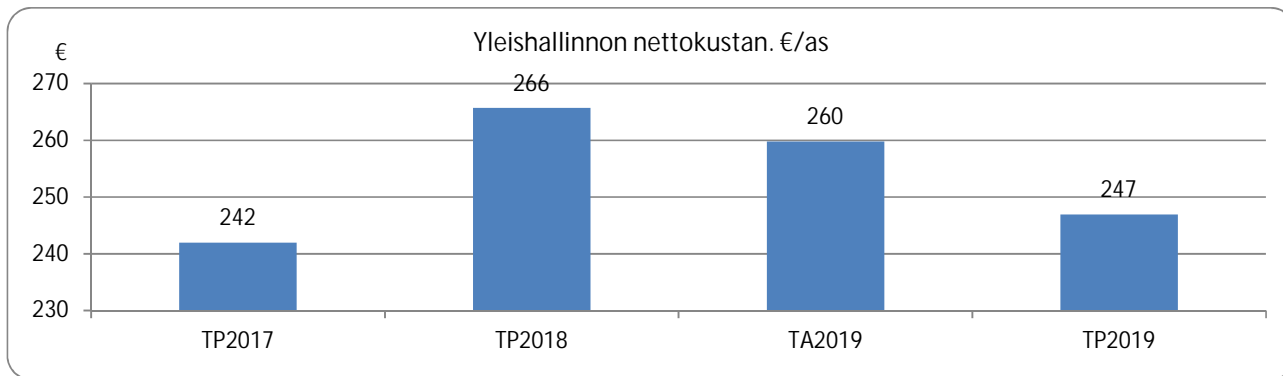
Kaupunginvaltuuston seminaareja on järjestetty Essoteen, hankinta-asioihin sekä Savon Voima Oyj:n ja Kuopion Energian yhdistymiseen liittyen. Lisäksi pidettiin sekä kaupunginhallituksen että -valtuuston talousarvioseminaarit. Kaupunginhallituksen kokouksissa kävi vierailijoita Esedusta, TechnoGrowth-, FutureSavo- ja Roihu -hankkeista sekä pääluottamusmiehet kaupungista. Tiedonhallintalain ja julkisen hallinnon digitaalisen turvallisuuden kehittämisohjelman (JUDO) koulutuksiin on osallistuttu ja Tulorekisteriuudistukseen on valmistauduttu. Koulutusta ja tiedottamista erityisesti esimiehille on pyritty lisäämään ja on järjestetty mm. säännöllisiä tapaamisia. Kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksia on lisätty ja asiointia on helpotettu ottamalla käyttöön asiakaspalvelu-chat. Kuntien yhteisen tietosuojavastaavan avustuksella valmistauduttiin EU-tietosuoja-asetuksen voimaantuloon mm. henkilötietoja sisältävien sopimusten ja tietosuojaoselosteiden uusimisessa. Sähköistä asiakirjahallintaa tukeva tiedonohjaussuunnitelma ei valmistunut vuoden 2019 aikana.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

Kaupunginhallitus hyväksyi 21.1.2019 § 13 päivitetyn Tietoturva- ja tietosuojapolitiikan, jossa on huomioitu EU-tietosuoja-asetuksen sekä tietosuojalain vaatimukset. Lisäksi kaupunginhallitus hyväksyi 4.3.2019 (§ 35) sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan yleisohjeen sekä Pieksämäen kaupungin hankintasäännön ja pienhankintaohjeen (§ 36). Yleishallinnon riskit on kartoitettu. Keskeisimmät riskit sisältyvät talouteen, rahoitukseen ja henkilöstöön. Väestön väheneminen ja vanheneminen vaikuttavat tuloihin ja menoihin. Verotulot ja valtionosuudet ovat vähentyneet 3,7 milj. euroa vuodesta 2017 vuoteen 2019. Vuodelle 2020 on talousarviossa odotuksena, että päästäisiin v. 2017 tasolle verotulojen ja valtionosuuden osalta, mutta kustannukset ovat kasvaneet samalla yli 4 milj. euroa (3 %), joten tilanne on haasteellinen. Rahoitusriskiä on pienennetty painottamalla kiinteäkorkoisten kertalyhenteisten lainojen osuutta lainasalkusta. Henkilöstöriskinä on monien työtehtävien kasaantuminen samoille henkilöille, jolloin avainhenkilön poissaolo vaarantaa toiminnot. Riskiä on jossain määrin pyritty pienentämään sijaisuusjärjestelyjen avulla. Kaupungin johtoryhmä ja tietosuojaryhmä osallistuivat valtakunnalliseen Taisto 19 -harjoitukseen eli tietoturva- ja tietosuojaloukkausten hallinnan harjoitukseen marraskuussa 2019. Talousarvion teon yhteydessä on käynnistetty talouden tasapainotusohjelma eri vastualueilla, että talous saataisiin käännettyä ylijäämäiseksi.

54
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Yleishallinnon nettokustann. €/as	242	266	260	247	-12,83
- siitä työllisyydenhoidon nettokustann.	86	82	87	78	-9,34

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	2 788	2 832	2 772	2 669	96,3 %
Kulut	7 198	7 597	7 504	7 035	93,8 %
Kate	-4 411	-4 765	-4 733	-4 366	92,3 %
Poistot	11	13	13	5	37,8 %
Tulos	-4 422	-4 778	-4 746	-4 371	92,1 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Tarkastuspäivät	46	40	40	46,5	6,5
Kvalt:n kokoukset	8	7	7	8	1
Khall:n kokoukset	18	16	16	17	1
Seminaarit + iltakoulut	4	6	8	5	-3

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Konsernijohto	1	1	1	1	0,0
Talous- ja hallintoyksikkö	3,6	3,1	4,1	3,1	-1,0
Toimistopalvelut	33,13	35,4	34,7	35,9	1,2
Työllisyyden hoito	5,75	6,60	6,5	5,5	-1,0

Toimistopalvelut siirtyi yleishallintoon 1.1.2017

Vertailut

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat

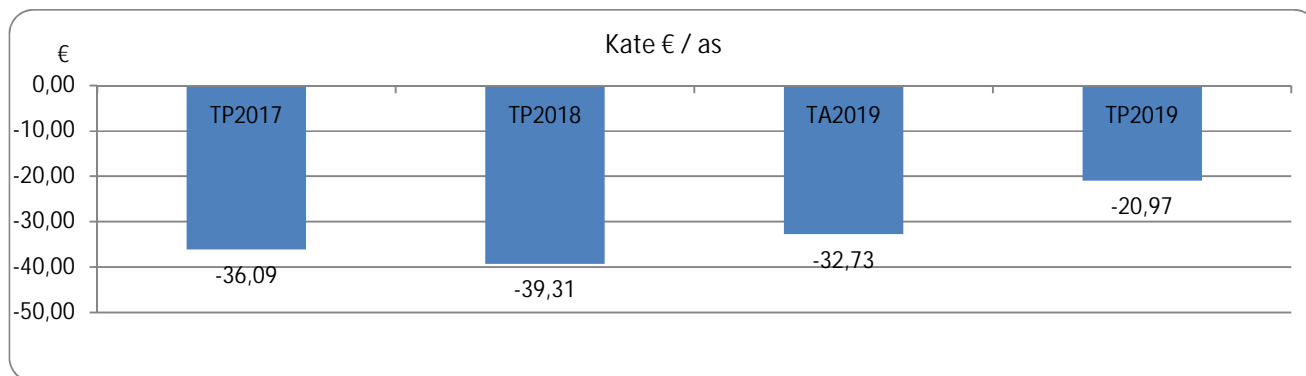
150

ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN

Kuvaus toiminnasta	Yrityspalveluiden toiminta-alueet 1) aloittavien ja omistajaa vaihtavien yritysten neuvontapalvelut 2) toimivien yritysten kehitysneuvonta ja kasvuhankkeet 3) yritysten ja työn houkuttelevuus paikkakunnalle 4) lakisääteinen maaseututoimi 5) kaupungin matkailun markkinointi. Tilat osoitteessa Kauppakatu 1, 1. kerroksessa. Yrityksiä n. 1200, uusia n. 80 / v, maatiloja 241. 6) Vuokrattavat toimitilat, ylläpito, hallinta ja vuokraus.
Talousarviovuoden tavoitteet	Yritystoiminnan edellytysten turvaaminen, alueen kilpailukyvyyn säilyttäminen sekä maaseudun uuden yritystoiminnan edistäminen perinteisen maatilatalouden ohella. Kehityskykyisten ja -haluisten yritysten kartoittaminen ja tukeminen. Uusien työpaikkojen luominen kaupungin strategian mukaisesti. Vuokrattavissa kohteissa tulee pyrkiä hyvään taloudelliseen tulokseen ja pitää vajaakäyttö mahdollisimman alhaisena.
Talousarviovuoden muutokset	Haetaan lisää uutta yritystoimintaa ja uusia asukkaita. Matkailussa painotetaan enemmän sähköisiä ratkaisuja. Kaupunginvaltuuston päätöksen mukaan kaupungin omistamien yritys-, teollisuus- ja liiketilojen hallinta, vuokraaminen ja ylläpito siirtyvät kohtaan 1515 / 150 elinkeinoelämän kehittäminen. Väestö ikääntyy ja vähenee paikkakunnalla. Tämä heikentää alueen ostovoimaa ja tuo haasteita myös kuntatasolle. Työttömyys on laskenut Pieksämäellä jo useamman vuoden ajan.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	Vuosi 2019 toteutui hyvin, tuotot ylittivät reilusti budjetoidun, mikä johtui pääasiassa tilojen hyvästä vuokrausasteesta. Samaan aikaan myös kulut hieman ylittivät budjetoidun määrärahan, johtuen pääasiassa vuokrakohteiden saatavien poistosta ja kiinteistön myynnin alaskirjauksesta. Kokonaisuudessaan tulosalueen käyttökate parani yli 200.000 euroa budjetoidusta. Talous paikkakunnalla jatkoi piristymistään ja työttömyys jatkoi alenemistaan. Työttömyys kävi lokakuussa 7,2 %:ssa, joka on erittäin hyvä luku Pieksämäen historiassa. Alueen yrityksissä alkoi näkyä laajemmin pulaa osaavasta työvoimasta. Uusia yrityksiä perustettiin hyvään tahtiin, yht. 77 kpl. Talouden vireen odotetaan edelleen pysyvän ennallaan tulevana vuonna.
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.	Kerran vuodessa tehdään riskien kartoitus, jonka pohjalta laaditaan suunnitelma riskien vaikutusten minimoimiseksi. Merkittäviä riskitekijöitä ei ole havaittu. Lähinnä riskit ovat toiminnallisia ja liittyvät pääosin henkilöriskeihin.

56
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Kate €/ as	-36,09	-39,31	-32,73	-20,97	11,76

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Tuotot	33	34	2 048	2 393	116,9 %
Kulut	691	739	2 627	2 764	105,2 %
Kate	-658	-705	-579	-371	64,1 %
Poistot	1	3	1 235	1 233	99,8 %
Tulos	-659	-708	-1 814	-1 604	88,4 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Uusi työpaikka	68	90	100	77	-23
Hankkeen kuntaosuus	6	8	10	11	1
Liike- ja teollisuustila			30	26	-4

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
	3	3	3	3	0

Vertailut

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat

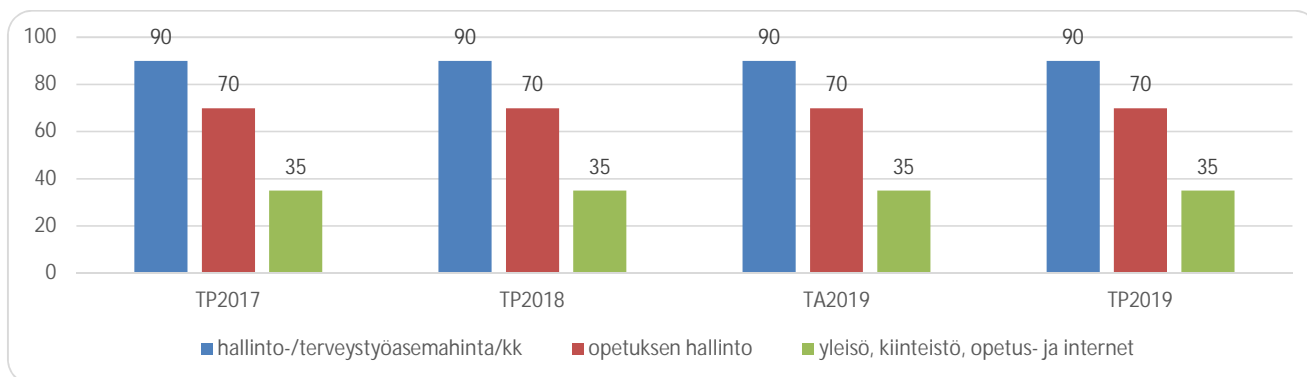
180

TIETOHALLINTO

Kuvaus toiminnasta	Vastuualueiden sekä konserniyhtiöiden tietohallinnolle antamien järjestelmien, ohjelmien, palvelimien ja työasemien elinkaaren hallinta ja ylläpito, matkapuhelinten hankinta ja liittymien käyttöönotto, tulostamis- ja kopiokonepalvelun hallinnointi, tietoliikenteen hallinnointi sekä edellisiin liittyvästä tietoturvasta huolehtiminen.
Talousarviovuoden tavoitteet	Tuottaa kustannustehokasta palvelua vastuualueille ja konserniyhtiöille. Toimintaa seurataan mittaroimalla palvelupyyntöjen läpimenoaikoja.
Talousarviovuoden muutokset	Eu-tietosuoja-asetukseen liittyvien henkilötietojen käsittelyohjeiden lisääminen sopimuksiin, tietotilinpäätöksen valmistelu.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	<p>Laitteiden hankinta on keskitetty tietohallinnon toimeksi. Tiketöntikanavassa v. 2019 saapuneista 4 207 tukipyynnöstä 72 % saatiin ratkaistua alle 3 työpäivässä. Tilauksia kanavassa tuli 1 978, mutta niiden läpimenoaikaa ei mitata.</p> <p>Eu-tietosuoja-asetukseen liittyviä henkilötietojen käsittelyohjeita lisättiin sekä vanhoihin että uusiin sopimuksiin. Tämä työ on jatkuvaa. Tietotilinpäätös 2018 saatiin julkistettua loppuvuodesta 2019, jatkossa tietotilinpäätös tulee muun tilinpäätöksen yhteyteen. Valmistautuminen tiedonhallintalain vaatimukseen osallistamalla sekä VRK:n (Digi- ja väestötietoviraston) että VM:n (Valtiovarainministeriön) webinaarikoulutuksiin.</p> <p>Ennakoidut tulot (882 000 €) olivat suuremmat (944 000 €) ja menoja saatiin karsittua (ennakoitu 882 000, toteutunut 815 000 €). Myyntituotot olivat n. 36 000 € ja konekohtainen sisäinen laskutus n. 18 000 € ennakoituja suuremmat.</p>
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.	Tietohallinnon sisäinen riskienkartoitus tehtiin lokakuussa 2019 ja raportoitiin siitä johdolle. Mainittavin havaittu riski koskee eläköitymisten myötä henkilöstön saatavuutta.

58
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
hallinto-/terveystyöasemahinta/kk	90	90	90	90	0,00
opetuksen hallinto	70	70	70	70	0,00
yleisö, kiinteistö, opetus- ja internet	35	35	35	35	0,00

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Tuotot	894	939	882	944	107,0 %
Kulut	759	762	882	815	92,4 %
Kate	136	177	0	128	-25736,5 %
Poistot	3	15	40	40	98,5 %
Tulos	133	163	-41	88	-216,8 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama kpl
Hallinto-/terveystyöasema	498	515	512	518	6
Opetus hallinto	23	21,0	21	22	1
Opetus-, yleisö-, kiinteistövalv.työasema	538	521,0	521	548	27
Muut ylläpidot (Vesi, Kuntalaskenta, Haka)	49	57	57	53	-4

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Vakituisen henkilöstön määrä	6	6	6	6	

Vertailut

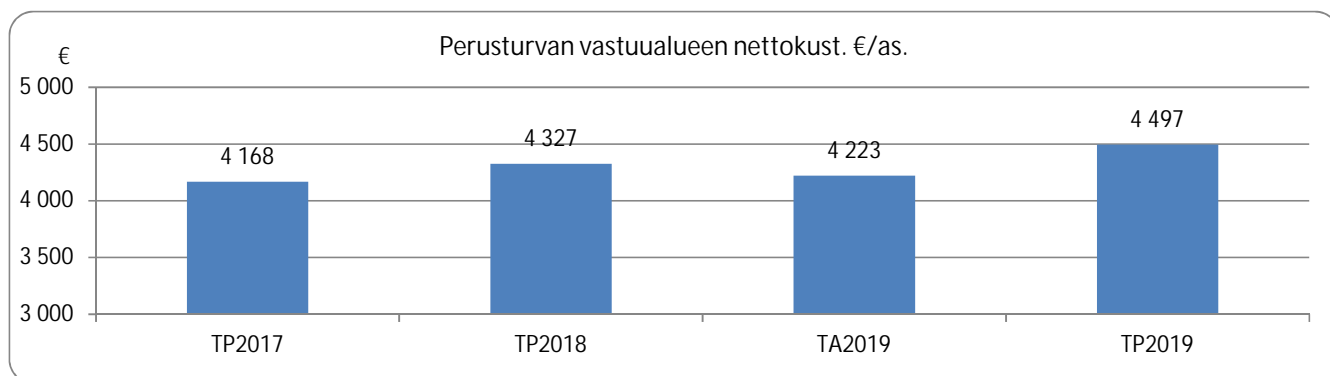
	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat

310

PERUSTURVAN HALLINTO JA OSTOPALVELUT

Kuvaus toiminnasta	Perusturvan hallinto vastaa Pieksämäen kaupungin sosiaali- ja terveystalouden johtamisesta ja kehittämisestä. Hallinnon tulosalue sisältää Essotelta ostettavat erikoissairaanhoidon palvelut ja ympäristöterveydenhuollon palvelut.
Talousarviovuoden tavoitteet	Kaupunginvaltuuston hyväksymän tasapainotusohjelman mukaan perusturvan vastuualueen raami vuodelle 2019 on 85 M€, mikä on n. 2 M€ vähemmän kuin vuoden 2017 tilinpäätös oli. Peruspalveluiden vahvistamisella valmistaudutaan maakunnalliseen soteratkaisuun.
Talousarviovuoden muutokset	Perusturvan toiminnan hyvien ja tuloksellisten käytäntöjen vakiinnuttamista jatketaan edelleen. Perusturvan toiminnan omaseuranta ja ostopalveluiden valvonta jatkuu systemaattisesti. Toiminnan kehittäminen keskittyy paitsi sujuvien, yhteisesti sovittujen toimintamallien hiomiseen myös palvelujen tuottamisen omahoitoa painottavaan malliin.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	Perusturvan vastuualueen alkuperäinen talousarvio ylittyi menojen osalta 5,326 milj. €. Kustannukset kasvoivat kuitenkin edellisvuoteen verrattuna vain 1,1 %. Tuloja kertyi n. 234 000 € arvioitua enemmän. Hallinnon ja ostopalvelujen talousarvion ylitys oli 1,173 milj. € ja se syntyi erikoissairaanhoidon (Essote) ylityksestä. Erikoissairaanhoidon kustannukset kasvoivat 5,4 % edellisvuoteen verrattuna.
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.	Omavalvontasuunnitelmat ja riskiarviot on käyty läpi ja päivitetty.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Perusturvan vastuualueen nettokust. €/as. (huom. ei vertailukelpoinen jäljempänä esitetyn valtak. tilaston kanssa)	4 168	4 327	4 223	4 497	274,14

60
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Tuotot	17	214	34	65	189,2 %
Kulut	26 242	25 553	25 460	26 594	104,5 %
Kate	-26 225	-25 339	-25 426	-26 529	104,3 %
Poistot	8	9	7	3	46,9 %
Tulos	-26 233	-25 348	-25 433	-26 533	104,3 %

* V. 2018 tuloissa näkyvät maahanmuuttajista maksetut korvaukset.

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
ESSOTE:n avohuoltokäynnit (sis. psykiatrian)	22 144	21 235	20 000	22 049	2 049,0
Ostopalvelukäynnit (sis. psykiatrian)	8 594	10 346	8 000	10 431	2 431,0
ESSOTE somatiikan hoitopäivät	8 058	7 451	8 000	7 252	-748,0
ESSOTE psykiatrian hoitopäivät	2 454	1 774	2 000	2 683	683,0
Ostopalveluhoitopäivät (sis. psykiatrian)	3 872	3 557	3 000	3 843	843,0
Yhteispäivystyksen käynnit	609	367	600	345	-255,0
Mks:ssa jatkohoitoaikk. odottavien hpv:t	0	0	0	0	0,0
Mittarit					
vakanssit	416	403		405	
määräaikaiset sijaiset	1 008	1 346		1 208	
joista alle 13 vrk sijaiset	409	654		578	
poissaolot	26 933	39 587		39 008	
joista koulutus	571	916		1 331	
virka-/työvapaa	4 086	8 449		9 048	
sairaspoissaolo	6 714	9 748		8 825	
henkilöstötyytyväisyys (1-5)	4,1	--	3,8	--	
työkierrossa	5	5		16	
asiakastyytyväisyys (1-5)	4,3	4,3	4	4,3	0,3
(mittari otettu käyttöön 12/17, asiakat valitsevat viidestä hymiöstä)(12 999 arviota)				(9855 arviota)	
muistutukset, kantelut lkm	0	25	0	16	16,0
oikaisuvaatimukset lkm	>4	15	alle 10	15	

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
vakanssit	12	10		10	
henkilötyövuodet HTV1		13		10,8	

Vertailut 2018

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Sosiaali- ja terveydenhuollon nettokustannukset €/asukas	4 464	3 327	4 128	3 416
Erikoissairaanhoidon nettokustannukset €/asukas	1 340	1 255	1 543	1 257

340

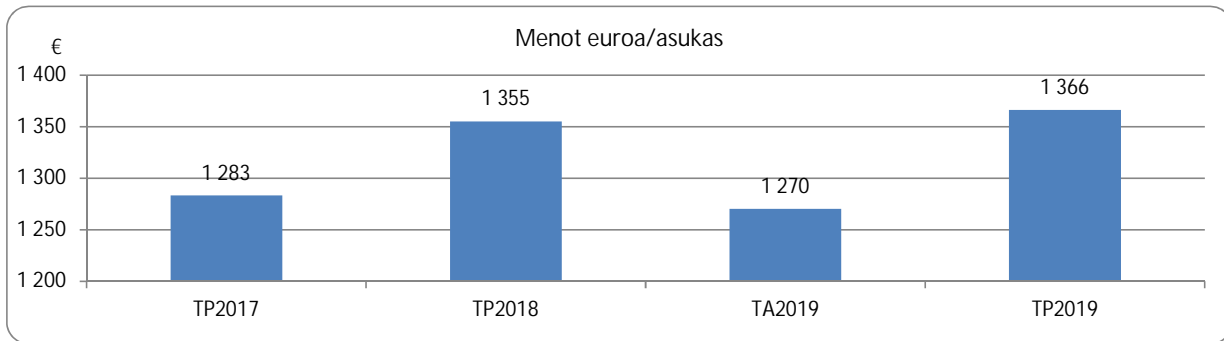
IKÄÄNTYVIEN PALVELUT

Kuvaus toiminnasta	Tulosalue sisältää tulosyksiköt: kotiin tuotettavat palvelut, palveluohjaus ja tukipalvelut sekä palvelukeskukset ja palveluasumisen ostot. Kotiin tuotettavat palvelut sisältävät kotihoitoon liittyvän hoivan ja huolenpidon. Palveluohjaus sisältää ikäihmisten palveluneuvonnan, palvelutarpeen arvioinnin ja -ohjauksen, omaishoidontuen, perhehoidon, ikäneuvolan, sotainvalidien ja muiden tukipalveluiden palvelut. Palveluasumisen ja palvelukeskuksen tulosyksikkö sisältää Kerttulan, Kivitaskun ja Peltokartanon palvelukeskukset ja Hiekanpään palvelukodin sekä palveluasumisen ostopalvelut.
Talousarviovuoden tavoitteet	Ensisijaisesti kotona asumisen tukeminen. Yksilölliset, tarpeenmukaiset ja taloudellisesti tuotetut palvelut. Yhtenäiset ja tasalaatuiset palvelut sekä yhtenäiset toimintakäytännöt eri alueilla.
Talousarviovuoden muutokset	Palveluohjauksessa on suunniteltu otettavaksi käyttöön Rai-toimintakykymittari jo vuoden 2018 aikana, koska olemme saamassa Ossi-hankkeen myötä tukea THL:stä. Tarkoitus on parantaa palveluohjausyksikön asiakastyötä. Vuoden 2019 aikana kotihoidossa sekä palveluasumisessa tullaan ottamaan käyttöön Rai-toimintakykymittari alueellisen hoitotyön uutena ja tarkempina mittarina. Rai-toimintakykymittari antaa tietoa asiakkaan toimintakyvystä sekä antaa myös tietoa johdolle asiakkaiden todellisesta toimintakyvystä sekä kokonaiskuvaa asiakkaan selviytymisestä esim. arjessa. Tehostettua palveluasumista ollaan kehittämässä mm. palvelusetelillä niin, että asiakkailla on mahdollisuus valita palveluntuottaja ja samalla saadaan kehitettyä asiakaslähtöisyyttä paremmaksi. Palvelusetelin käyttöä laajennetaan koko ikäpalveluiden alueella.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	Rai toimintakykymittarin käyttöönotto on ollut käynnissä koko tulosalueella ja palveluasumisen kilpailutuksen myötä se laajenee koskemaan myös yksityistä palveluasumistuotantoa. Palveluasumisen palvelusetelillä ei ole ollut kysyntää, eikä sitä ole sen vuoksi myönnetty. Kotihoitoteknologian käyttöönottamista on laajennettu mm. lääkerobotti-kokeilun myötä, lisäksi kotihoiton uudelleen organoimisesta kahteen alueeseen on tehty suunnitelma. Kotihoito jakautuu kahteen vuoden 2020 alusta, jolloin sinne tulee myös kaksi esimiestä. Palveluohjausyksikön toiminnan kehittäminen on lähtenyt käyntiin tehostetummin uuden esimiehen rekrytoiminnan myötä loppuvuodesta 2019. Palveluasumisen kilpailutus on saatu päätökseen vuoden 2019 lopussa ja uudet sopimukset astuvat voimaan 2020 alusta. Palveluasumisen kilpailutuksen myötä asiakasmaksuihin tulee muutoksia. Tämä lisää alkuvuodesta 2020 asiakasmaksupäätösten tekemiseen liittyvää työtä. Kotihoiton vertaiskehittämistä jatketaan edelleen ja sen tuottamien tietojen ja lukujen valossa kotihoiton toimintojen sisältöä ja laatua sekä tehostamista pystytään paremmin kohdentamaan. Tähänastinen vertailutieto on ollut rohkaisevaa ja tukee tehtyjä toimenpiteitä. RAI mittareiden tuottamaa tietoa on ollut mahdollista hyödyntää ensimmäistä kertaa vasta loppuvuodesta 2019, kun ohjelmaan on syötetty riittävästi ns. pohjadataa. Saatujen yhteenvetotietojen perusteella on mahdollista arvioida esim. palveluasumisen asiakkaiden tehtyjen sijoitusten asianmukaisuutta. Mittaristo tuottaa myös lisätietoja mahdollisista tulevista palvelutarpeista, joiden perusteella niukkenevia resursseja voidaan tehokkaammin kohdentaa. Datan systemaattisen käyttöönotto on laajemmin mahdollista vuoden 2020 aikana, kun siihen liitetään myös muita asiakasryhmiä.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne
31.12.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan kartoitusta on tehty.
Omavalvontasuunnitelma ja riskienhallintasuunnitelma tarkastetaan ja päivitetään.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Menot euroa/asukas	1 283	1 355	1 270	1 366	96,22

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Tuotot	6 096	6 989	6 221 (+MRM)	6 515	104,7 %
Kulut	23 391	24 304	23 141	24 160	104,4 %
Kate	-17 295	-17 314	-16 920	-17 645	104,3 %
Poistot	35	35	32	30	93,9 %
Tulos	-17 330	-17 349	-16 952	-17 675	104,3 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Ennaltaehk. kotikäyntien asiakkaat, 80 v.				0	
Palvelutarpeen arviointi 7 vrk:ssa, %		100	100	100	0,0
Kotona asuvat 75 v. täyttäneet % vastaavanikäisestä väestöstä	88	90	91-98		
Tilapäisen kotihoidon piirissä asiakkaita		152		189	
Säännöllisen kotihoidon piirissä asiakkaita		451		442	
joista yli 75 v.		351		369	
yli 75 v. asiak. % vastaavanikäisestä väestöstä 31.12.	11,5	14	13-20	14,7	
Tukipalvelujen piirissä asiakkaita		477		498	
Omaishoidontuen piirissä asiakkaita		210		210	
joista yli 75 v.		122		163	
yli 75 v. täyttäneet asiakkaat vuoden aikana % vastaavanikäisestä väestöstä 31.12.	3,5	5	6-13	6,5	
Palveluasuminen hpvt, joista					
oma tuotanto					
ostopalvelut				11 542	
Tehostettu palveluasuminen hpvt, joista					
oma tuotanto		52 299		42 354	
ostopalvelut		65 258		72 109	
tehostetun palveluasumisen 75 v. täyttäneet asiakkaat					
% vastaavanikäisestä väestöstä 31.12.	9	14,0	15	12,3	-2,7
(laitoshoitotavoite 2-3 %)	0	0	3		-3,0
Lyhytaikaishoito					
oma tuotanto		2 234		3 696	
ostopalvelut				2 499	

63
 PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
 TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
vakanssit	193	185	190	190	0
henkilötyövuodet HTV1		213		224,5	225

Vertailut 2018

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Ikäntyneiden palvelujen nettokustannukset €/asukas	804	454	645	520
Kotihoidon nettokustannukset €/asukas	192	187	300	199

Kuvaus toiminnasta

Tulosalueen toiminnassa keskeistä ovat pieksämäkeläisten pitkäaikaissairaiden hoito sekä oireenmukainen akuutti- tai kiireetön hoito. Sen lisäksi tulosalueella järjestetään mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden sosiaalihuollon palveluja kuten asumispalveluja ja esimerkiksi kotikuntoutusta tai sosiaalista kuntoutusta. Tulosalueella on vastaanottotoimintaa niin somaattisten oireiden hoitoon, kuntoutukseen kuin mielenterveys- ja päihdeasioihin ja suunterveydehuoltoon (akuutti- ja kiireetöntä vastaanottoa, pitkäaikaissairaiden vastaanottoa). Lisäksi vuodeosastohoito ja tarkkailu, joissa hoidetaan seurantaa vaativia akuuttivastaanoton potilaita. Terveystieteiden huollon palveluja on mahdollista saada asiakkaan kotiin kotisairaalan ja mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kotivastaanoton kautta, suunterveydenhuollon jalkautuva vastaanottotoiminta jatkuu pop up-yksikön avulla kouluissa ja hoitokodeissa. Kuntoutus pitää sisällään avo- ja osastokuntoutuksen, lääkinnällisen kuntoutuksen palvelut sekä kuntouttavan päivätoiminnan. Liikuntahoitoa tarjotaan edelleen inaktiivisille pitkäaikaissairaille tai korkean riskin asiakkaille. Infussiopoliklinikalla hoidetaan erikoissairaanhoidon potilaita, joiden hoidon toteuttaminen muutoin vaatisi käynnin Mikkelin keskussairaalassa.

Talousarviovuoden tavoitteet

Vuoden alussa on tarkoitus käynnistää prosessiomainen toiminnan ohjaus kaikilla vastaanotto- ja sairaalapalvelujen alueilla. Pieksämäellä on yli 4 000 pitkäaikaissairasta, joka tarkoittaa koko väestön osuudesta yli 20 %. Asiakkaalle tarjotaan hoitoa tarpeen mukaan joko kevyestä omahoidon tuesta moniammatillisen työryhmän tukeen saakka. Pitkäaikaissairaiden hoito vaatii toimenpiteitä yli tulosaluerajojen. Pitkäaikaissairauksien hoito keskitetään sairaanhoitajille, joihin lääkituki tarjotaan yksilöllisen tarpeen mukaan. Pitkäaikaissairauksien vastaanotolla hoidetaan määräaikaishoidot sekä sairauden pahenemisvaiheet ja uusien pitkäaikaissairaiden ohjaus. Pitkäaikaissairauksien vastaanotolla hoidetaan myös esitutkimuksia sairauden toteamis- ja seurantavaiheessa, esimerkkinä sydämen holterointi, yöpolygrafiatutkimus ja vuorokausi verenpaineen seuranta. Pääpaino toiminnassa on asiakkaiden omahoidon ohjauksessa. Asiakkaita tuetaan ja motivoidaan sairauden omahoitoon erityisosaamisen (sydän- ja verisuonisairaudet, verenpainetauti, diabetes, astma ja allergiat, osteoporoosi). Henkilöstön osaamisen kehittäminen omahoidon ohjauksessa sekä puuttuvien pitkäaikaissairauksien ohjaus. Liikuntahoitoa kehitetään elämäntapa-ohjaukseen. Oireenmukainen hoito toteutetaan kiireellisenä tai kiireettömänä, hoidon tarpeen arviointi joko sähköisenä, puhelimesta tai paikan päällä. Pitkäaikaissairaiden määräaikaishoidon määrää ja toteumaa seurataan kuukausittain. Oireenmukaisessa hoidossa puheluiden ja käyntien määrää seurataan päivittäin, asiakastarpeen vaihtelua pyritään tasamaan joustavalla resurssien käytöllä.

Osastohoidossa on joustava vuodepaikkojen määrä, kotisairaalan ja vuodeosastojen henkilöstö työskentelee sekä kotisairaalassa että osastolla. Päivän resurssien jako tapahtuu jokaisen vuoron alkaessa asiakasmäärän ja tarpeen mukaisesti. Saattohoitoa annetaan kotisairaalassa sekä osastolla. Fysioterapia palvelut jakautuvat kaikkiin yksiköihin yksilöllisten asiakastarpeiden mukaisesti. Kuntouttava päivätoiminta keskittyy ikääntyvän väestön toimintakykyä ylläpitävään toimintaan tehostamalla toiminnallisia ryhmiä yhteistyössä vapaa-aika- ja liikuntatoimen kanssa.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Talousarviovuoden muutokset

Prosessiohjauksella toimiva työskentely ja toiminnan organisointi, jalkautuminen ja joustavuus resurssien käytössä. Ryhmäohjauksen kehittäminen, pitkäaikaissairaiden prosessinohjaus.

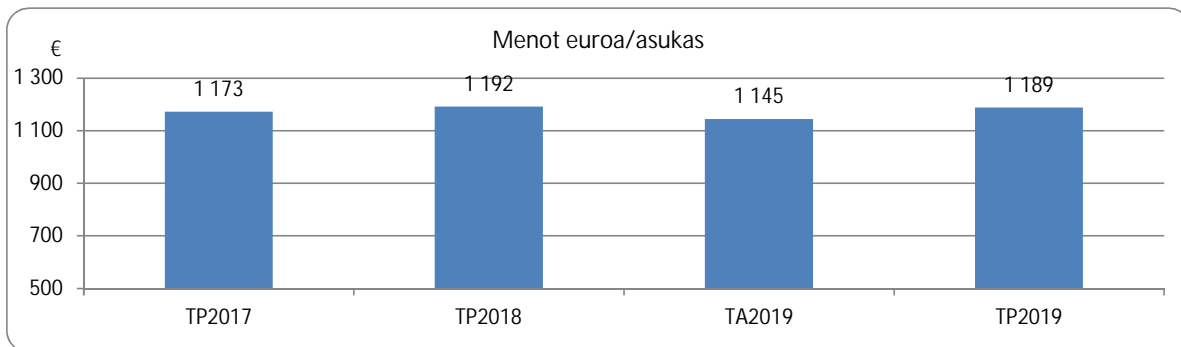
Talousarvion toteutuminen 31.12.

Talousarvion 2019 alkuvuodesta vastaanotto- ja sairaalapalvelujen alle lisättiin palvelukeskusten vastaanottojen talousarvio, mutta henkilöstömäärää ikääntyvien tuloskortilla. Palvelukeskusten vastaanottojen ta oli 396 000 ja toteuma 420 000e vuonna 2019. Tulot jäivät tavoitteesta 70 000e, johon vaikutti osastotoiminnan vuodepaikkojen vähentäminen. Infuusiopoliiklinikan toiminnan asiakasmäärän kasvu nosti lääkekustannuksia arvioitua suuremmaksi ja maksuttomien hoitotarvikkeiden, kuten diabetustuotteiden uudet ominaisuudet nostivat hoitotarvikkekustannuksia ennakoitua enemmän. Toimintaterapia toteutunut osittain poissaolojen vuoksi. Pitkäaikaissairauksien vastaanoton toiminta ei alkuvuodesta toiminut täydellä teholla, joten käyntitavoite ei toteutunut täysin odotetusti. Avoterveydenhuollon toiminnan kehittäminen on nostanut käyntisuoritteiden määrää sekä parantanut Pieksämäkeläisten pitkäaikaissairaiden hoidontasoa. Lääkäreiden saatavuus parani vuoden aikana, joskin edelleen virkoja on täyttämättä, psykiatritilanne heikkeni vuoden 2019 aikana. Kotihoidon ja asumispalvelujen vastuulääkärikilpailutus saatiin päätökseen loppuvuodesta 2019. Hoitohenkilöstön resurssi on ollut vakaa, joskin sijaisten määrä selvästi heikentynyt. Asiakastytyväisyys vastaanottopalveluissa sekä mielenterveyspalveluissa vaihteli (asteikolla 1-5) 4,1-4,5 välillä ja NPS luku 60-68 välillä, suunterveydessä 4,4-4,7 / NPS 71-80 ja kiirevastaanotolla 3,77-4,2 NPS 39-42. Osastolla ei ollut asiakastytyväisyysmittaria käytössä. Ostopalvelujen vähentäminen mielenterveys- ja päihdepalveluissa onnistui oman toiminnan tehostamisen avulla. Rai-mittarin käyttöönotto toteutui mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden toimintakyvyn arviointiin ja asumispalvelujen kilpailutus saatiin päätökseen.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinta kaupunkiorganisaation ohjeiden mukaisesti.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Menot euroa/asukas	1 173	1 192	1 145	1 189	43,66

66
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019 (+MRM)	TP2019 (+MRM)	Poikkeama €
Tuotot	3 516	3 499	3 421	3 337	97,6 %
Kulut	21 380	21 387	20 867	21 025	100,8 %
Kate	-17 864	-17 887	-17 447	-17 687	101,4 %
Poistot	121	92	69	49	70,9 %
Tulos	-17 985	-17 979	-17 516	-17 737	101,3 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
AVOHOIDON KÄYNNIT	146 741	135 392	99 900	149 029	49 129,0
Vastaanotto	65 733	49 428	30 000	64 648	34 648,0
(joista käynnin korvaavien hoitopuhelujen osuus 31461, 48%)				31 461	
Päivystys	33 202	35 246	30 000	38 223	8 223,0
Fysioterapia	4 589	5 457	3 000	3 345	345,0
Fysioterapian kotikäynnit	1 323	1 327	1 300	1 263	-37,0
Apuvälinepalvelut	1 503	2 687	1 600	2 658	1 058,0
Mielenterveys- ja päihdepalvelut	15 521	17 175	10 000	16 172	6 172,0
joista käynnin korvaavia puheluita			1 000	2 266,0	1 266,0
Mielenterveys- ja päihde kotikäynnit	789	1 218	1 000	1 132,0	132,0
Suunterveydenhoito	24 081	22 854	22 000	21 588	-412,0

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
vakanssit	153	148	155	154	-1,0
henkilötyövuodet HTV1				168,5	

Vertailut 2018

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Pth:n avohoidon nettokustannukset €/asukas	958	606	700	694

365

PERHEPALVELUT

Kuvaus toiminnasta	Tulosalue sisältää äitiys- ja perhesuunnitteluneuvolan, lastenneuvolan, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon, perheneuvolan, lapsiperheiden kotipalvelun, yleisten perhepalvelujen, lastensuojelun, vammaisten ja kehitysvammaisten sekä aikuissosiaalityön toiminnot. Tulosityksiköitä ovat perheiden palvelut, aikuissosiaalityö ja vammaisten palvelut.
Talousarviovuoden tavoitteet	Tavoitteena on asiakaslähtöinen, tehokas ja taloudellinen palveluiden kokonaisuus. Huomiota kiinnitetään palveluketjujen yhtenäisyyteen. Palvelutuotannossa painotetaan ennaltaehkäiseviä ja varhaisen tuen palveluita.
Talousarviovuoden muutokset	<p>Perhepalveluissa otetaan käyttöön palveluseteli ja kilpailutettuja palveluja. Neuvolapalveluja kehitetään kokonaisvaltaisesti ja integroidaan edelleen entistä enemmän osaksi muita perhepalveluja. Perheneuvolan toimintaa kehitetään kokonaisvaltaisesti. Perheiden palveluja on jalkautettu peruspalvelujen yhteyteen, mikä madaltaa avun hakemisen kynnystä ja tarjoaa tukea varhaisessa vaiheessa vähentäen näin korjaavien tukitoimien tarvetta. Lapsiperheiden kotipalvelu on Pieksämäellä perheille maksuton palvelu vuonna 2019. Tukihenkilötoimintaa tehostetaan omana toimintana.</p> <p>Lastensuojelussa pyritään vähentämään lyhytaikaisia sijoituksia ja lyhentämään niiden kestoa kehittämällä omana toimintana tehostettua perhetyötä. Perhepalveluissa jatketaan valtakunnallisessa LAPE- hankkeessa aloitettua kehittämistyötä, joilla tähdätään perhelähtöisiin, vaikuttaviin, kustannustehokkaisiin ja yhteen sovitettuihin palveluihin. Kehittämistyön painopistealueena vuonna 2019 ovat erityisesti eropalvelujen kehittäminen sekä koko perheen auttamiseen keskittyvien työmenetelmien ja työskentelytapojen vahvistaminen lapsi- ja perhesosiaalityössä. Sivi/sote yhteistyötä kehitetään jalkauttamalla perhe- ja sosiaalityötä ala- ja yläkouluihin.</p> <p>Aikuissosiaalityössä tavoitteena on kehittää uusia sosiaalityön työmenetelmiä, jalkautuvaa sosiaalityötä sekä parantaa kaikkein heikoimmassa asemassa olevien ihmisten hyvinvointia. Palveluja suunniteltaessa asiakkaalle tehdään palvelutarpeenarvio, jonka avulla pyritään tunnistamaan asiakkaan kokonaistilanne ja kohdentamaan palvelut oikein ja oikea-aikaisesti. Tämän työskentelyn tueksi otetaan käyttöön toimintakykymittareita, mm. Kyky-viisari. Asiakkaiden osallisuutta ja kohtaamisia kehitetään irrottautumalla toimistokeskeisestä sosiaalityöstä jalkautumalla sinne, missä asiakkaatkin ovat.</p> <p>Vammaispalveluissa palvelutarpeen arviointiprosessia kehitetään mm. ottamalla käyttöön toimintakykymittareita sekä hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä. Palveluja järjestetään kustannustehokkaasti peruspalveluiden ensisijaisuus huomioiden. Erityispalveluja myönnetään asiakkaan yksilölliset tarpeet huomioiden. Palvelusetelin käyttöä kokeillaan ja laitoshoidossa olevien asiakkaiden asumispalveluiden selvittelyä jatketaan aktiivisesti.</p>

Talousarvion toteutuminen 31.12.

365 Perhepalvelut ylitys lisämäärärahan (1 000 000 €) jälkeen 515 036 €. Toimintatuotot lähes talousarvion mukaiset. Henkilöstökulut alittivat talousarvion 160 000 €.

357 Perheiden palvelut alittivat alkuperäisen talousarvion eli lisämäärärahalle (500 000 €) ei olisi ollut tarvetta. Alitus nyt 547 732 €.

Neuvolatoiminta, perheiden tukipalvelut ja lastensuojelun avohuolto alittivat talousarvion. Lastensuojelun sijaishuolto ylitti lisämäärärahasta (500 000 €) huolimatta talousarvion 266 800 €, mutta muut osa-alueet kompensoivat kokonaisuuden talousarvion alle. Lastensuojelun sijaishuollon ylitys johtuu lisääntyneiden sijoitusten määrästä. Sijoitukset on jouduttu tekemään pääosin lastensuojelulaitoksiin, lasten ja nuorten vaikeahoitoisuuden vuoksi. Perheiden palveluiden suoritteissa näkyy se, että lapsilla, nuorilla ja perheillä on aikaisempaa enemmän tuen tarvetta ja ongelmat on moninaisempia.

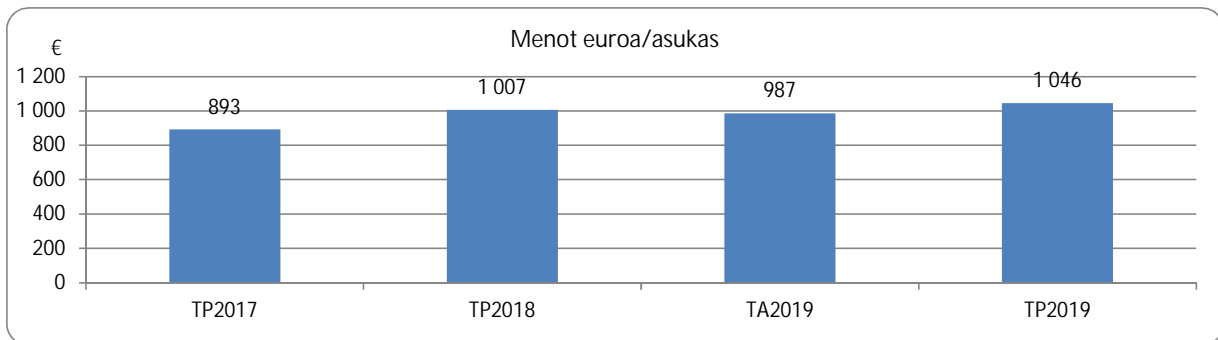
358 Aikuissosiaalityö suurin piirtein talousarvioissa. Pieni ylitys (18 000 €) syntyy henkilöstökuluista (0,5 sosiaalityöntekijän lisäys).

342 Vammaisten palvelut ylitys lisämäärärahan (500 000 €) jälkeen 1 044 605 €. Ylitys johtuu Vaalijalan tarjoamien palveluiden hinnankorotuksista. Kehitysvammaisten palveluasuminen ylitys 507 000 €, josta Vaalijalan osuus 435 000 €. Myös kehitysvammaisten laitoshoidon ylitys Vaalijalan palvelujen osalta on 296 000 €. Kehitysvammaisten työ- ja päivätoimintakulut ovat ylittyneet 79 000 €. VPL:n mukaan myönnettyjen vammaispalvelujen ylitys on 162 000 €. Ylitys koostuu pääosin palveluasumisen ja henkilökohtaisen avun kustannusten noususta. Vammaisten palvelujen määrärahojen ylitys johtuu myös siitä, että riittämättömien peruspalvelujen vuoksi vammaispalveluun ohjautuu asiakkaita, joiden tulisi saada palvelut sosiaalihuoltolain nojalla.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinta kaupunkiorganisaation ohjeiden mukaisesti. Yksiköiden omavalvontasuunnitelmat on päivitetty.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Menot euroa/asukas	893	1 007	987	1 046	59,09

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019 (+MRM)	TP2019	Poikkeama %
Tuotot	1 115	984	835	828	99,1 %
Kulut	16 278	18 052	17 980	18 495	102,9 %
Kate	-15 163	-17 069	-17 145	-17 667	103,0 %
Poistot	13	18	17	8	46,2 %
Tulos	-15 176	-17 087	-17 162	-17 675	103,0 %

69
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
ÄITIYS- JA PERHESUUNNITTELUNEUVOLA					
käyntien lkm	3 973	4 846	3 900	5 102	1 202
LASTENNEUVOLA					
käyntien lkm	3 766	3 455	3 500	3 052	-448
KOULU- JA OPISKELUTERVEYDENHUOLTO					
käyntien lkm	10 547	11 445	10 000	12 022	2 022
PERHENEUVOLA					
palvelujen piirissä lapsia (0-18 V.)	581	384	600	383	-217
palvelujen piirissä vanhempia	257	189	300	284	-16
asiakaskäynnit	4 219	3 870	4 200	4 328	128
- joista käyntejä lääkärin vastaanotolla	284	561	400	594	194
- joista puheterapiakäyntejä	693	330	300	630	330
- joista lasten tuki- tai terapiakäyntejä	1 082	1 614	3 000	2 777	-223
- joista vanhempien käyntejä	428	443	1 000	1 204	204
LAPSIPERHEIDEN KOTIPALVELU					
palvelun saajaperheiden lukumäärä	66	48	70	54	-16
asiakaskäyntejä	773	420	1 300	629	-671
MUUT YLEISET PERHEPALVELUT					
SHL:n mukaisten yhteydenottojen ja lastensuojeluilmoitusten lkm	465	462	450	554	104
tukitoimien piirissä lapsia	161	221	300	271	-29
määräajassa tehtyjen palvelutarpeen arvioiden osuus %	61	91	100	157/99,4%	
perhetyön saajaperheiden lkm (sis. myös lastensuojelun)	153	93	80	114	34
perhetyön asiakaskäyntejä	1 791	804	1 650	1 656	6
tukihenkilöpalvelun saajien lkm (sis. myös lastensuojelun)	95	37	80	68	-12
tukihenkilöpalvelun asiakaskäyntejä	331	227	800	1 140	340
LASTENSUOJELU					
lapsia lastensuojelun avohuollon tukitoimien piirissä	115	106	200	101	-99
ammattillisten perhekotien ja laitoshoidon hpv	8 506	9 995	10 000	8 811	-1 189
perhehoidon hpv	7 386	7 113	7 500	7 224	-276
sijaishuollossa olevien lkm	44	48	37	47	10
AIKUISSOSIAALITYÖ					
asiakkaita aktivointisuunnittelun piirissä vuoden aikana	165	194	165	219	54
asiakkaita TYP-palvelun piirissä vuoden aikana	159	106	160	131	-29
ruokakuntia toimeentulotuen saajina vuoden aikana	419	463	420	459	39
VAMMAISPALVELULAIN MUKAISET VAMMAISPALVELUT					
kuljetuspalvelujen piirissä asiakkaita	470	515	470	480	10
henkilökohtaisen avustuspalvelun piirissä olevat palveluasumisen piirissä asiakkaita	126	158	130	167	37
palveluasumisen piirissä asiakkaita	35	38	35	38	3
KEHITYSVAMMAHUOLTO					
kehitysvammaisten palveluasumisen hpv	26 459	25 412	26 500	25 579	-921
kehitysvammaisten laitoshpv	3 363	3 252	3 400	2 951	-449
päivätoiminnan piirissä asiakkaita	68		70	73	3

70
 PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
 TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
vakanssit	61	55		59	
henkilötyövuodet HTV1		66		63,5	63,5

Vertailut 2018

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Lastensuoj. ja muiden lasten ja perh. palv. nettokust. €/as	352	245	230	212
Vammaispalvelujen kustannukset €/as.	655	343	483	358
Toimeentulotuen kustannukset €/asukas	111	134	103	

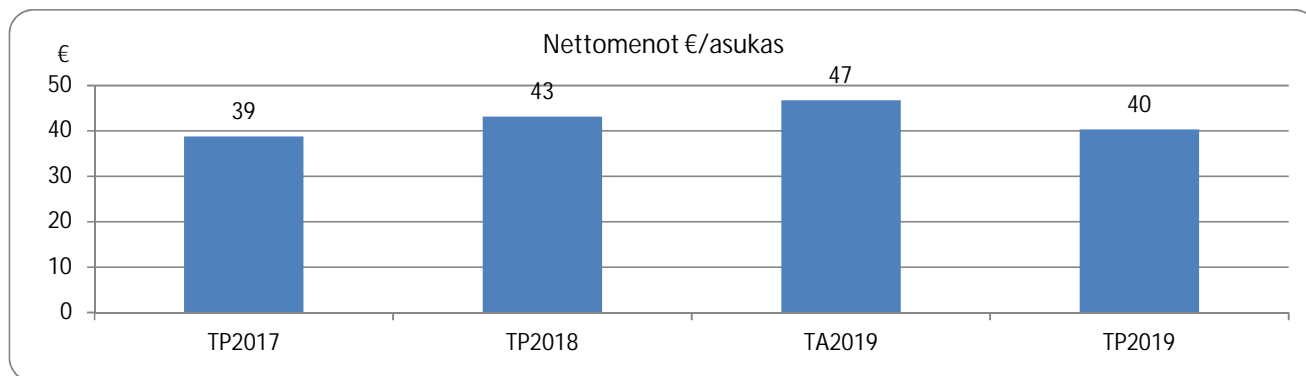
410

KASVATUS- JA OPETUSPALVELUJEN HALLINTO

Kuvaus toiminnasta	Hallinnon tehtävänä on huolehtia kaupungin opetussuunnitelman ja palvelustrategian mukaisten kasvatusta- ja opetustavoitteiden saavuttamisesta päivähoitossa, kouluissa ja nuorisotoimessa koko kunnan alueella. Johto ja henkilökunta vastaavat johtamisen ja tuloksellisuuden kehittämisestä kasvatusta-, opetusta- ja nuorisotyössä sekä tuottavat laadukkaita hallinto- ja asiantuntijapalveluja. Tukipalveluihin kuuluvat koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelut, puheterapeutin ja erityis päivähoiton palvelut.
Talousarviovuoden tavoitteet	Johtamista ja palvelujen järjestämistä kehitetään suunnitelmallisesti koko kunnan alueella. Jatketaan uusien oppimisympäristöjen rakentamista. Oppilas- ja opiskelijahuollossa lisätään ja tehostetaan moniammatillista yhteistyötä yli sektorirajojen, jotta saadaan koko resurssi tehokkaasti käyttöön ja vastaamaan nykyistä tarvetta. Tuotetaan erityis päivähoiton palvelut laadukkaasti ja kustannustehokkaasti.
Talousarviovuoden muutokset	Johtamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin panostetaan. Opiskelu- ja hoidon henkilöstön resurssi on kokonaisuudessaan käytössä. Kasvatusta- ja opetuspalvelujen kehittämisohjelmaa toteutetaan suunnitellusti. Turvataan riittävä resurssi kasvatusta- ja opetuspalvelujen hallinnossa.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	Talousarvio on toteutunut varsin hyvin. Tulosaluekohtaista kehittämistyötä on jatkettu Kasvatusta- ja opetuspalvelujen kehittämisohjelman mukaisesti. Uusien tilojen suunnittelu ja rakentaminen ovat edenneet suunnitellusti. Moniammatillista yhteistyötä on tehty perhesosiaalityön kanssa erityisesti perusopetuksessa. Koulupsykologipalvelujen osalta on ollut vajausta yhden psykologin verran. Varhaiskasvatusta erityisopettajalle ei ole löytynyt sijaista. Erityis päivähoiton palveluja on hankittu ostopalveluna suunniteltua enemmän.
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.	Henkilöstön riskien tunnistamisen ja hallinnan parantaminen on jatkuva kehittämiskohde. EU-tietosuojaa-asetuksen mukaiset toimenpiteet henkilötietojen käsittelyssä on tehty yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Hallinnon oheneminen saattaa aiheuttaa toiminnallisia riskejä sekä lisää huolta henkilöstön jaksamisesta. Käydään kehityskeskustelut säännöllisesti. Työpaikkaselvitykset ja tarkastukset ovat toteutuneet suunnitellusti.

72
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Nettomenot €/asukas	39	43	47	40	-6

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	61	79	79	73	92,0 %
Kulut	767	853	917	786	85,7 %
Kate	-706	-774	-838	-713	85,1 %
Poistot	5	5	3	2	58,2 %
Tulos	-711	-778	-841	-715	85,0 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
	10,7	11	11,5	10	-1,5
* lisäksi hanketyöntekijät	0,9	1,0	0	0	0,0

Vertailut

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Opetus- ja kulttuuritoimen nettokustannukset €/asukas v.2018 (Tilastokeskus)	1 514	1 993	1 740	1 972

415

VARHAISKASVATUS

Kuvaus toiminnasta

Varhaiskasvatus on lapsen suunnitelmallisen ja tavoitteellisen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostama kokonaisuus, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuspalvelujen tulosalue vastaa kaupungin lasten päivä-, vuoro- ja erityisvarhaiskasvatuksen organisoinnista, riittävydestä, toimivuudesta ja laadusta. Lapsen ja perheen tarpeet huomioiden varhaiskasvatusta tarjotaan kunnallisissa päiväkodeissa (5), perhepäivähoidossa (n. 24 pphoitajaa) ja yhdessä ryhmäperhepäivähoitokodissa Virtasalmella. Yksityiset palveluntuottajat (4 päiväkotia ja 1 pph) ovat tärkeitä yhteistyökumppaneita, joiden toimintaa kaupunki tukee varhaiskasvatuksen palvelusetelillä. Avoimen varhaiskasvatuksen palveluja tarjotaan Perheiden Talossa. Tulosalueen talousarvioon on varattu myös kotihoidon tuen määrärahat 0,6 milj.

Talousarviovuoden tavoitteet

Tulosalueen tavoitteena on palvella kaupungin lapsiperheitä ja vastata osa- ja kokopäiväisen varhaiskasvatuksen sekä vuorohoidon kysyntään ja järjestää varhaiskasvatuspalvelut joustavasti sekä mahdollisuuksien mukaan tehokkaasti ja taloudellisesti. Varhaiskasvatuspalvelujen perustehtävä on lapsen kasvatuksen, opetuksen ja hoidon tukeminen sekä varhaisen tuen ja kuntoutuksen mahdollistaminen erityispedagogisin keinoin sekä monialaisen verkostotyön avulla. Varhaiskasvatus tukee ja täydentää kotien kasvatustehtävää ja vastaa omalta osaltaan lasten hyvinvoinnista. Tavoitteena on ylläpitää palvelujen hyvää laatua huolehtimalla henkilöstön täydennyskoulutuksesta, osaamisen kehittämisestä ja työhyvinvoinnista sekä vaikuttamalla toimitilojen ja -välineiden kuntoon ja ajanmukaisuuteen. Toiminnan sitovina tavoitteina käytetään kunnallisen päivähoidon keskihintaa 11 861 € /lapsi/vuosi ja kaikkien varhaiskasvatuspalvelujen suoritehintaa 8 885 € /lapsi/vuosi.

Talousarviovuoden muutokset

Varhaiskasvatuksen asiakasmaksutulot vähenevät entisestään kunnissa v. 2019. Tästä seuraa kunnallisten palvelujen nettohintaan kasvua ja palvelusetelikustannusten nousua perheiden omavastuuosuuden vähentyessä. Palvelujen lapsimäärät ovat kaupungissa pysyneet lähes vakiona viimeiset 6 vuotta vaihdellen n. 580-609 välillä. Ko. vuosien aikana kunnallista palvelutuotantoa on vähennetty ja yksityistä lisätty, jotta kysyntään on pystytty vastaamaan. Vaikka talouden tehostamistoimenpiteet on toteutettu vuoden 2018 osalta, tulee tulosalueen ylitys olemaan n. 350 000 € tp 2018. Varhaiskasvatuspalveluille asetettu talousarvion raami 6,8 milj. toimintakulujen osalta on epärealistinen ja mahdoton toteuttaa yhden ta- vuoden aikana, koska varhaiskasvatuksen toimintavuosi on 1.8. - 31.7, eikä ta- vuosi. Vuodesta 2019 lähtien alle kouluikäisten määrä tulee vähenemään kaupungissa vuosittain n. 37 lapsen verran ja vaikuttaa vaka-palvelujen kysyntään, mutta maltillisesti. Lasten väheneminen tulee näkymään ensin perhepäivähoidon ja kotihoidon tuen käyttäjämäärissä ja ko. menokohdilta on vähennetty yhteensä -209 560 euroa vrt.ta18. Talouden ja toiminnan tehostaminen vaatii myös päiväkotipalvelujen osalta selkeitä muutoksia. Tavoitteena on 100 %:n täyttöaste. Palvelusetelin määrää rajataan myönnettävän talousarvion puitteissa voimassa olevan sääntökirjan mukaisesti.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

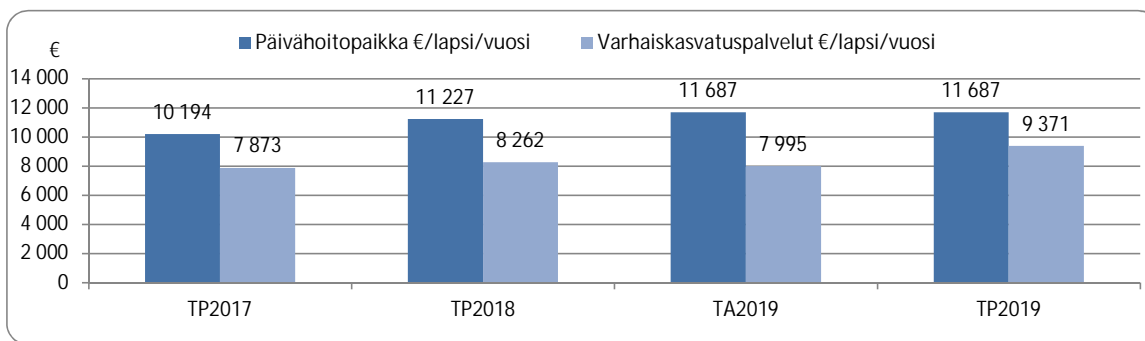
Talousarvion toteutuminen 31.12.

Hoitopäivämaksut ylittivät talousarvion n. 16 % ja toimintatuotot yhteensä ylittivät sen n. 24 %:lla. Palvelusetelikuluja saatiin vähennettyä edellisestä vuodesta n. 21 000 euroa, mutta ne ylittivät silti alkuperäisen talousarvion. Tulosalueelle siirrettiin määrärahaa 360 000 euroa, josta palvelusetelimenoihin kirjattiin 287 000 euroa ja asiakaspalvelujen ostoihin kuntayhteisöiltä 73 800 euroa. Syntyvyyden alenemisesta johtuen lasten määrä väheni maltillisesti kotihoidon tuen käyttäjämäärissä v. 2019 ja siltä osin pysyttiin 0,6 milj. euron raamissa. Tavoitteena ollut 100 %:n täyttöaste saavutettiin kaikissa päiväkotiryhmissä ja joissakin ryhmissä täyttöaste meni yli sadan. Palvelusetelikuluja tullaan vähentämään edelleen suuntaamalla palveluja kaupungin omiin päiväkoteihin, esiopetukseen ja perhepäivähoitoon. Henkilöstömäärä kasvoi yhdellä lastenhoitajalla vuorohoidon lisääntymisen vuoksi. Perhepäivähoitajien määrä väheni kahdella.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

Lapsen subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen ja vanhempien valinnat eri palveluntuottajien ja -muotojen välillä määrittävät vuosittain talousarvion lopullista toteutumista. Talouden tehostamisvaatimuksissa on otettava realistisesti huomioon varhaiskasvatuksen valtakunnallisten linjausten vaikutus kuntatalouteen kuten varhaiskasvatuslain määrittämä henkilöstömitoitus lapsimäärään nähden, jotta päiväkotien lapsimäärät eivät liity sekä lisäksi henkilöstön kelpoisuusehdot.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Päivähoitopaikka €/lapsi/vuosi	10 194	11 227	11 687	11 687	0
Varhaiskasvatuspalvelut €/lapsi/vuosi	7 873	8 262	7 995	9 371	1 376

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	584	488	406	503	123,9 %
Kulut	7 253	7 460	7 456	7 439	99,8 %
Kate	-6 669	-6 972	-7 050	-6 937	98,4 %
Poistot	21	26	17	35	199,9 %
Tulos	-6 690	-6 998	-7 068	-6 972	98,6 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Kunnalliset ph.lapset yhteensä	446	430	418	413	-5
Päiväkotihoido	301	321	313	322	9
Perhepäivähoito	119	97	93	83	-10
Ryhmäperhepäivähoito	26	12	12	8	-4
Avoin varhaiskasvatus	35	27	25	20	-5
Yksityinen hoidon tuki	1	1	0	0	0
Palveluseteli	142	166	140	158	18
Kotihoidon tuki	209	203	170	153	-17

75
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Vakituiset ja määräaikaiset yhteensä	108	111	101	112	11

Vertailut

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Päiväkotipaikka €/v	11 158	11 833	12 181	12 092	-89
Perhepäivohoitopaikka €/v	9 470	11 195	10 791	11 422	631
Ryhmäpäivohoitopaikka €/v	10 264	9 837	11 797	17 591	5 794
Yksityisen hoidon tuki €/lapsi/vuosi	700	1 145	0	0	0
Palveluseteli €/lapsi/vuosi 1.8.2016 luk.	6 546	7 019	6 420	7 240	820
Kotihoidon tuki €/lapsi/v	3 410	3 094	3 647	4 054	407

Vertailut (v. 2018)

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat	
Lasten päivähoito €/asukas		402	518	406	503
Lasten päivähoito €/0-6 v.		7 119	7 345	7 661	6 778

Kuvaus toiminnasta

Toiminta-ajatuksena on tuottaa monipuolisia lasten ja nuorten palveluja, joiden kautta tuetaan lasten ja nuorten oppimista, tervettä kasvua ja kehitystä sekä elämänhallintaa. Edistetään tasa-arvoa ja suvaitsevaisuutta kaikessa toiminnassa. Esiopetus toteutuu opetussuunnitelman mukaisesti päiväkodeissa ja kyläkouluilla integroituna muiden ikäluokkien kanssa tai omina ryhminään. Perusopetusta annetaan kuudessa alakoulussa ja yhdessä yläkoulussa. Oppilashuolto, kolmiportaisen tuen järjestäminen ja kodin ja koulun yhteistyö, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä koulun jälkeinen kerhotoiminta ja kesänuokkaritoiminta ovat keskeinen osa perusopetuksen palvelukokonaisuutta. Nuorisotoimen kokonaisuus pitää sisällään mm. nuorisotila-, erityisnuoriso-, etsivän nuoriso-, nuorten työpaja-, koulunuorisotyön sekä kulttuurisen ja kansainvälisen nuorisotyön toimintoja. Nuorisotyössä toteutetaan nuorisolain mukaista osallisuustoimintaa ja vastataan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä ohjaamo Pientareen koordinoinnista. Nuorisotyö on kunnan tehtävä.

Talousarviovuoden tavoitteet

Esi- ja perusopetuksen sekä nuorisotyön yhteisenä tavoitteena on lapsen eheän sekä yhtenäisen kasvun ja opinpolun rakentaminen hyvässä yhteistyössä huoltajien kanssa. Työtä toteutetaan suunnitelmallisesti lasten ja nuorten Pieksämäki hyvinvointisuunnitelman sekä kasvatus- ja opetuspalvelujen kehittämisohjelman mukaisesti eri toimijoiden kanssa. Jokainen perusopetuksen päättävä nuori saa jatko-opiskelupaikan. Moniammatillisen yhteistyön tiivistäminen yhdessä eri hallintokuntien kanssa. Perustetaan pienryhmä syrjäytymisvaarassa oleville koulupudokkaille. Uusi opetussuunnitelma on käytössä koko perusopetuksessa. Uuden yläkoulun rakentaminen etenee suunnitellusti. Maaselän päiväkotikoulun sekä Virtasalmen koulun ja ryhmäperhepäiväkodin suunnittelutyö valmistuu ja rakentaminen aloitetaan. Nuorisotyössä kehitetään yhdessä verkoston kanssa nuorisotyötä koulussa ja ennaltaehkäiseviä jalkautuvia palveluja siellä missä nuoret ovat sekä Ohjaamo Pientareen ja nuorten työpajan toimintaa tuottaen palvelut kustannustehokkaasti lähipalveluna. Digitaalista ja verkkonuorisotyötä kehitetään nuorisotoimen kaikilla sektoreilla. Sitovat tavoitteet ovat esiopetuksen ja perusopetuksen nettomenot/oppilas sekä nuorisotyön nettomenot/kävijä ja nettomenot/asukas.

Talousarviovuoden muutokset

Vuonna 2019 esiopetuksessa on kevätlukukaudella 142 lasta, joista 7 kyläkouluilla. Syyslukukaudelle on esiopetukseen tulossa n. 140 esioppilasta. Koulu- ja päiväkotirakentamiset etenevät suunnitellusti. Kehitetään oppimisympäristöjä ja opetusmenetelmiä uuden opetussuunnitelman hengessä. Digitaalisuuden lisääntyminen ja opetusteknologian kehittyminen hyödynnetään opetuksessa tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisätään liikuntaa lasten koulupäivään. Henkilöstölle järjestetään monipuolista täydennyskoulutusta ja laaditaan koulutussuunnitelmat kehityskeskustelujen yhteydessä. Henkilöstön työhyvinvointiin panostetaan. Esi- ja perusopetuksen oppilasmäärän lasku vuodesta 2016 vuoteen 2021 on 156 oppilasta. Kehitetään yhdessä verkoston kanssa nuorisotyötä koulussa ja ennaltaehkäiseviä jalkautuvia palveluja siellä missä nuoret ovat sekä Ohjaamo Pientareen ja nuorten työpajan toimintaa tuottaen palvelut kustannustehokkaasti lähipalveluna. Digitaalista ja verkkonuorisotyötä kehitetään nuorisotoimen kaikilla sektoreilla. Sitovat tavoitteet ovat esiopetuksen ja perusopetuksen nettomenot/oppilas sekä nuorisotyön nettomenot/kävijä ja nettomenot/asukas.

	2018	2019	2020	2021
Esioppilaat	140	154	136	136
1-6 lk oppilaat	953	899	898	875
7-9 lk oppilaat	472	495	481	484
Yhteensä	1565	1548	1515	1495

Talousarvion toteutuminen 31.12.

Päiväkotien esiopetuksessa asiakaspalvelujen ostot ovat ylittyneet palvelusetelien osalta. Perusopetuksen osalta talousarvio on toteutunut hyvin. Perusopetuksen kehittämissuunnitelmaa on toteutettu suunnitellusti. Rakennushankkeet ovat edenneet varsin hyvin. Yhteistyötä perhesosiaalityön ja perusopetuksen kanssa on edelleen kehitetty. Yläkoulussa jatkaa pienryhmä oppilaille, joilla on vaarana opintojen keskeytyminen mm. runsaiden poissaolojen vuoksi. Liikkuva koulu- ja digitutorointia on jatkettu perusopetuksessa. Kuntakohtaiset vastuopettajat toimivat erityisopetuksen, kulttuurikasvatuksen ja tv/digitutoroinnin koordinoinnissa. Varhennetun A1-kielen opettajien koulutukset on aloitettu.

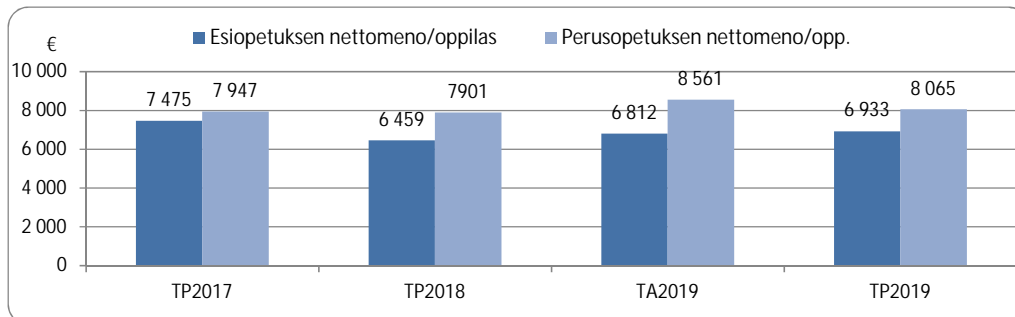
Iltapäivätoimintaa on järjestetty suunnitelman mukaisesti viidessä eri toimipisteessä ja aamupäivätoimintaa Maaselän koululla erityisoppilaille. Maksutonta aamukerhotoimintaa on järjestetty Harjun, Kontiopusiston ja Maaselän kouluilla ekaluokkalaisille. Koulunjälkeistä kerho- ja kurssitoimintaa on järjestetty alakouluilla sekä yläkoulussa.

Muutettu nuorisotoimen toimistot Hiekanpäästä ja Poleenin nuortentila Veturitalleille. Ohjaamotoiminta ja nuorten työpajatoiminta jää Hiekanpään kampukselle toistaiseksi. Nuorisotila Virnu Virtasalmella muutettu alakoululta entiselle kunnantalolle. Etsivään nuorisotyöhön ja nuorten työpajatoimintaan saatu valtionavustusta yht. 129 500 euroa. Nuorten työpajakonseptia ja Ohjaamo Pientareen toimintaa on kehitetty yhdessä verkoston kanssa nuorten- ja verkoston tarpeita vastaavaksi. Maakunnallista yhteistyötä jatkettu niin LAPE:n, osallisuustyön kuin ohjaamotyön osalta. Nuorisotyötä toteutettu suunnitellusti ja kustannustehokkaasti.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

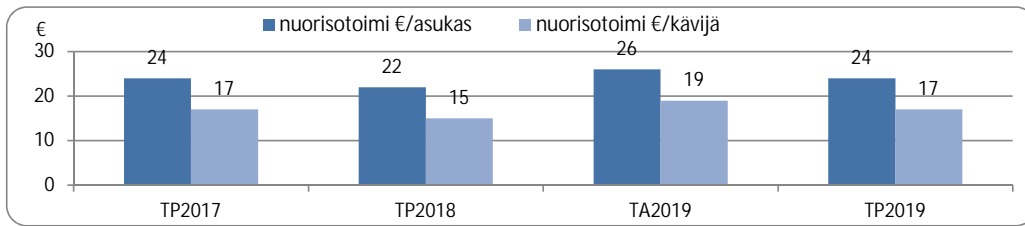
Henkilötietojen käsittely ja lisenssisopimukset tehdään EU-tietosuojasetuksen edellyttämällä tavalla yhteistyössä tietohallinnon kanssa. Henkilöstön koulutussuunnitelmat laaditaan kehityskeskustelujen yhteydessä. Toimiminen väistötiloissa sekä lisääntyvät vaatimukset oppilashuollossa aiheuttavat henkistä kuormitusta henkilöstössä. Yläkoulu toimii tällä hetkellä useassa toimipisteessä, joten oppilaiden liikkuminen opetustilojen välillä aiheuttaa turvallisuusriskejä. Maaselän koulu toimii Kanttilassa ja seurakuntatalolla sekä käsityön opetuksen osalta entisellä Siilin koululla väistötiloissa. Maaselän ja Virtasalmen koulun purkutyöt on saatu päätökseen. Koulujen turvallisuus- ja terveystarkastukset on tehty suunnitellusti. Nuorisotoimessa henkilöstöresurssien joustavaa käyttöä edelleen tehostetaan ja osaamista kehitetään mm. kouluttautumalla. Taloudellisia riskejä pienennetään uudenlaisia kumppanuuksia kehittämällä ja hakemalla erilaista rahoitusta nuorisotyön kehittämiseksi paikallis- ja maakuntatasolla.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Esiopetuksen nettomeno/oppilas	7 475	6 459	6 812	6 933	121
Perusopetuksen nettomeno/opp.	7 947	7 901	8 561	8 065	-496

78
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
nuorisotoimi €/asukas	24	22	26	24	-2,00
nuorisotoimi €/kävijä	17	15	19	17	-2,00

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	507	674	485	715	147,5 %
Kulut	13 745	13 679	14 050	14 334	102,0 %
Kate	-13 238	-13 005	-13 565	-13 619	100,4 %
Poistot	166	256	116	114	98,3 %
Tulos	-13 403	-13 261	-13 681	-13 733	100,4 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
20.9 tilanne					
Esioppilaat	177	140	142	154	12
Peruskoulun oppilaat	1 422	1 419	1 407	1 394	-13
Perusopetuksen opetustunnit	108 939	105 461	107 000	104 897	-2 103
Tukiopetustunnit	1 331	1 255	1 500	1 232	-269
nuorisotoimen kävijät/vuosi	26 400	26 170	25 000	25 100	100

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Esi- ja perusopetus ja ip-toim.	165	152	152	146	-6,0
Valmistava opetus	2	1,2	0	1	1,0
Nuorisotoimi	6	6	6	8	2,0
nuorisotyön projektityöntekijät	2	3	3	2	-1,0
* lis. sivutoim. opettajia	3	4	3	3	

Vertailut

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
AP/IP yks.hinta €/h (57 %)	26	26	26	26	0
IP tunnit	11 473	10 601	11 000	10 246	-754
nuorisotyön yks.hinta €/asukas	15	15	15	15	0
valtionosuus (29,7 %)	21 959	20 667	20 667	20 208	-459

Vertailut 2018

Tilastokeskus	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Esiopetus €/as	58	66	59	80
Perusopetus €/as	672	911	835	1 008
Nuorisotoiminta €/as	22	33	25	26

430

LUKIOKOULUTUS

Kuvaus toiminnasta

Pieksämäen lukio on aikuistuvan nuoren yksilöllinen kasvupaikka. Pieksämäen lukio on laaja-alainen ja se tarjoaa seutukunnan nuorille monipuoliset valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin korkeakouluissa ja yliopistoissa sekä ammatillisessa koulutuksessa. Vuoden 2019 aikana ylioppilastutkinnon suorittaminen muuttuu kaikissa kokeissa digitaaliseksi. 2016 laaditun opetussuunnitelman uudistaminen käynnistyy vuoden 2019 aikana. Lukio toimii Kirkkopalveluilta vuokratuissa väistötiloissa.

Talousarviovuoden tavoitteet

Opetusjärjestelyt ovat monimuotoiset ja turvaavat oppilaille lukio-opintojen suorittamiseen kolmessa vuodessa. Neljännelle vuodelle jatkaa alle 10% opiskelijoista. Oppimistulokset ovat vähintään valtakunnan keskitasoa ylioppilastutkinnon tulosten mukaan mitattuna. Pakolliset kurssit opetetaan 2-3 rinnakkaisryhmässä. Valtakunnalliset syventävät lukiokurssit voidaan opettaa kaikissa oppiaineissa. 90 % valmistuvasta ikäluokasta hakee valmistumisvuonna jatko-opintopaikkaa. Opintojen keskeyttäminen on alle valtakunnan lukiokoulutuksen keskiarvon. Opetusministeriön tilastoimat opetuksen kustannukset opiskelijaa kohden eivät saa ylittää vertailuryhmän keskiarvoa.

Talousarviovuoden muutokset

Lukion varsinaisten opiskelijoiden määrä tulee olemaan noin 200 oppilasta. Aloittava ikäluokka on noin 60 opiskelijaa. Opetussuunnitelmien uudistamisesta aiheutuu jonkin verran lisäkustannuksia opetustarjontaan, jotta voidaan turvata kaikkien valmistuminen määräajassa. Digitaalisen ylioppilastutkinnon osalta ei ole odotettavissa merkittäviä kustannuksia.

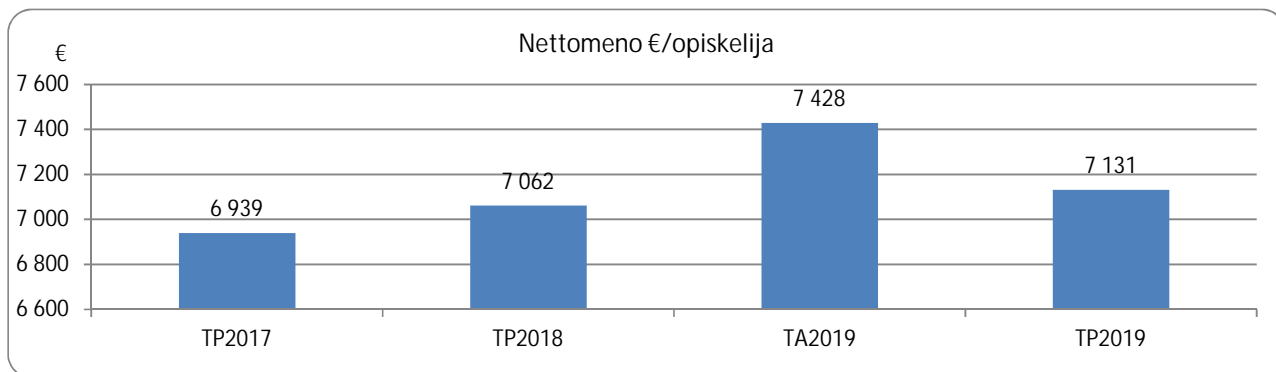
Talousarvion toteutuminen 31.12.

Koko vuodeksi budjetoidut tuotot ovat ylittyneet Erasmus+ projektien ja saatujen valtionavustusten johdosta. Talousarviovuoden keskimääräinen opiskelijamäärä oli 206 opiskelijaa. Neljännelle vuodelle jatkoi 26% opiskelijoista. Lukion hanketoiminta on laajentunut ja tuloista valtaosa jaksottuu seuraaville kahdelle vuodelle.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12. Digitaalisten ylioppilastutkinnon kokeiden toimeenpano on sujunut ilman häiriöitä. Henkilöstön psykososiaalisia työn kuormitustekijöitä on kartoitettu ja pyritty poistamaan yhteistyössä työterveyshuollon kanssa. Koulukiinteistössä on tehty terveystarkastus ja kiinteistö aiheuttaa korjausten jälkeenkin oireita osalle opiskelijoista ja henkilökunnasta. Toteutunut opiskelijamäärä on turvannut nykyisten viranhaltijoiden työllisyyden.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Nettomeno €/opiskelija	6 939	7 062	7 428	7 131	-298

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	32	45	17	83	477,0 %
Kulut	1 555	1 563	1 577	1 551	98,4 %
Kate	-1 522	-1 518	-1 560	-1 469	94,2 %
Poistot	20	21	12	8	64,1 %
Tulos	-1 543	-1 539	-1 572	-1 477	93,9 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Opiskelijoita	219,4	215,0	210	206,0	-4,0
Opetustunteja	10 200	9 800	11 000	9 577	-1 423

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
	15,6	15,6	16	15,6	0,1

Vertailut

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
valtionosuus					
yksikköhinta	5 620	5 576	5 620	5 550	-70
yksikköhinta yli 18-v. aloit.	3 260	3 624	3 260	3 607	347

Vertailut 2018

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat
Tilastokeskus				
Lukiokoulutus €/as	87	117	141	119
Opetuksen kustannukset €/opiskelija (2018 OPH)	5 576	6 097	6 246	4 562

460

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT

Kuvaus toiminnasta

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluiden vastuualue tuottaa laadukkaita ja ajanmukaisia kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja opistopalveluja eri-ikäisille kaupunkilaisille yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Toiminta koostuu kuntalaisten hyvinvointia tukevista palveluista eri puolilla kaupunkia. Taiteen perusopetuksen kuvataiteen yleisen oppimäärän opetuksesta vastaa kuvataidekoulu ja musiikin laajan oppimäärän toteutuksesta Soisalo-opiston musiikkiopisto.

Talousarviovuoden tavoitteet

Kirjasto toimii kaikille avoimena ja monipuolisena oppimisympäristönä sekä yhteisöllisenä kokoontumispaikkana. Kulttuuritoimessa kehitetään opetusteatteritoimintaa ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Liikuntatoimessa jatketaan Hiekanpään liikuntapalvelukeskuksen strategista suunnittelua ja lähiliikuntapaikkojen kehittämistä sekä luontoreittien kehittämistä. Opistossa on tarjolla eri-ikäisille suunnattua kurssitoimintaa, joka tukee kaupunkilaisten hyvinvointia sähköisen hyvinvointikertomuksen tavoitteiden mukaisesti. Kaupunkilaisten osallistuminen opiston toimintaan on vilkasta maan keskiarvoon verrattuna. Opiston rooli maahanmuuttajien kotouttajana ja työtoiminnan yhteistyökumppanina vahvistuu.

Talousarviovuoden muutokset

Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa etsitään vahvoja kumppanuuksia toiminnan kehittämiseksi ja turvaamiseksi. Koko toimialue kehittää yhteistyötä matkailu- ja elinkeinotoimen kanssa. Kirjastotoimen alueellinen Lumme-yhteistyö jatkuu järjestelmäyhteistyössä, logistiikassa ja kehittämisessä sekä aineistonhankinnassa. Kirjasto panostaa myös digitaalisiin aineistoihin. Kirjastolla eläköityy yksi toimen- ja yksi viranhaltija ja nämä paikat tulee edelleen täyttää. Kulttuuritoimen osaamista hyödynnetään edelleen Veturitorin toimintojen kehittämisessä. Kulttuuritoimi ottaa toiminnoissaan huomioon juuri valmistuneen valtakunnallisen kulttuuristrategian painopisteet, kuten kulttuurisen hyvinvoinnin kehittämisen. Kulttuuritoimen pitkäaikainen määräaikaisuus puvustamoon vakinaistetaan 70 % työntekijäksi ja eläköityvän erikoisammattimiehen paikka täytetään uudelleen. Museon kokoelmapoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti päätetään vaihtuvan kotiseutuesineistön näyttelypaikka sekä ratkaistaan mm. Moision navetan käyttötarkoitus. Nukkekodin kesäaukiolo hoidetaan kaupungin toimintana. Liikuntatoimi kehittää palvelurakennetaan yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Liikkuva elämäntapa otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa. Opiston kurssitarjontaa tarkastellaan erityisesti kuntalaisten hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta. Tilojen käyttöä tehostetaan entisestään ja taitotalon sekä opistotalon käyttöä tiivistetään yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Talousarvion toteutuminen 31.12.

Kirjasto toimi kaikille avoimena ja monipuolisena oppimisympäristönä sekä yhteisöllisenä kokoontumispaikkana. Kirjastotoimen alueellinen Lumme-yhteistyö jatkui järjestelmäyhteistyössä, logistiikassa ja kehittämisessä sekä aineistonhankinnassa. Kirjasto panosti myös digitaalisiin aineistoihin. Yksi toimen- ja yksi viranhaltija eläköityi kirjastolla.

Kulttuuritoimessa kehitettiin opetusteatteritoimintaa ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa. Kulttuuritoimen osaamista hyödynnettiin edelleen Veturitorin toimintojen kehittämisessä. Kulttuuritoimi otti toiminnoisaa huomioon juuri valmistuneen valtakunnallisen kulttuuristrategian painopisteet, kuten kulttuurisen hyvinvoinnin kehittämisen. Pitkäaikainen määräaikaisuus puvustamoon vakinaistettiin 70 % työntekijäksi ja eläköityvän erikoisammattimiehen paikka on täytetty määräaikaisesti. Museon kokoelmapoliittisen ohjelman linjausten mukaisesti päätettiin vaihtuvan kotiseutuesineistön näyttelypaikka sekä ratkaistiin Moision navetan käyttötarkoitus. Kulttuuritoimessa panostettiin myös lasten kulttuurin kehittämiseen ja Nukkekodin kesäaukiolo hoidettiin kaupungin toimintana.

Liikuntatoimessa jatkettiin Hiekanpään liikuntapalvelukeskuksen strategista suunnittelua ja lähiliikuntapaikkojen sekä luontoreittien kehittämistä. Palvelurakennetta on kehitetty yhteistyössä kolmannen sektorin ja muiden toimijoiden kanssa. Liikkuva elämäntapa otettiin huomioon kaikessa suunnittelussa ja uusituissa avustusten myöntöperusteissa.

Opistossa oli tarjolla eri-ikäisille suunnattua kurssitoimintaa, joka tuki kaupunkilaisten hyvinvointia sähköisen hyvinvointikertomuksen tavoitteiden mukaisesti. Kaupunkilaisten osallistuminen opiston toimintaan on ollut vilkasta maan keskiarvoon verrattuna. Kurssitarjonta pidettiin laajana ja monipuolisena ja osallistujamäärä on kasvussa. Opiston rooli maahanmuuttajien kotouttajana ja työtoiminnan yhteistyökumppanina vahvistui mm. toteuttamalla useita luku- ja kirjoitustaidon ryhmiä. Tilojen käyttöä tehostettiin entisestään ja taitotalon sekä opistotalon käyttöä tiivistettiin yhteistyössä muiden tahojen kanssa.

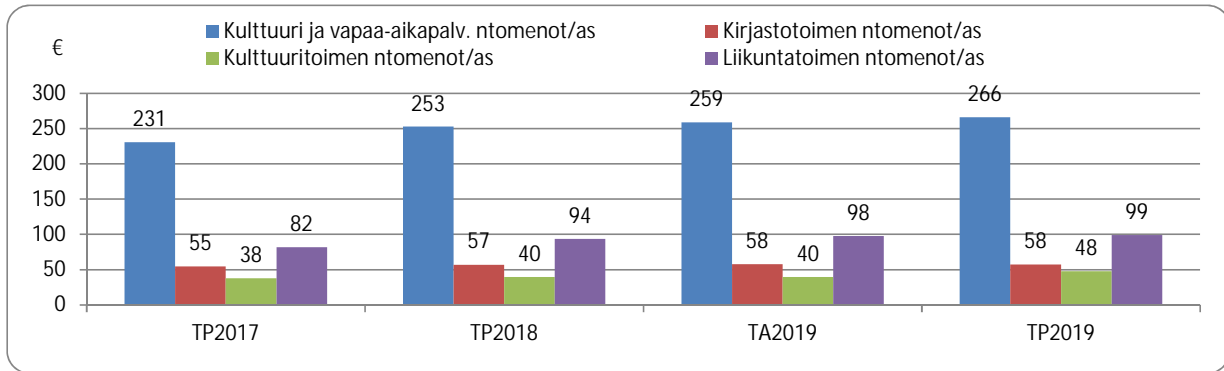
Koko toimialue on tiivistänyt yhteistyötä eri toimijoiden kesken. Elinkeinotoimen kanssa on markkinoitu kaupungin tapahtumia ja toimintoja mm. messuilla ja tapahtumissa. Perusturvan kanssa on käynnistetty pitkäaikaisen liikuntayhteistyön lisäksi sosiaalisen kuntoutuksen kehittäminen ja eri-ikäisten elintapaohjaus. Kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluissa etsittiin vahvoja kumppanuuksia toiminnan kehittämiseksi ja turvaamiseksi.

Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.

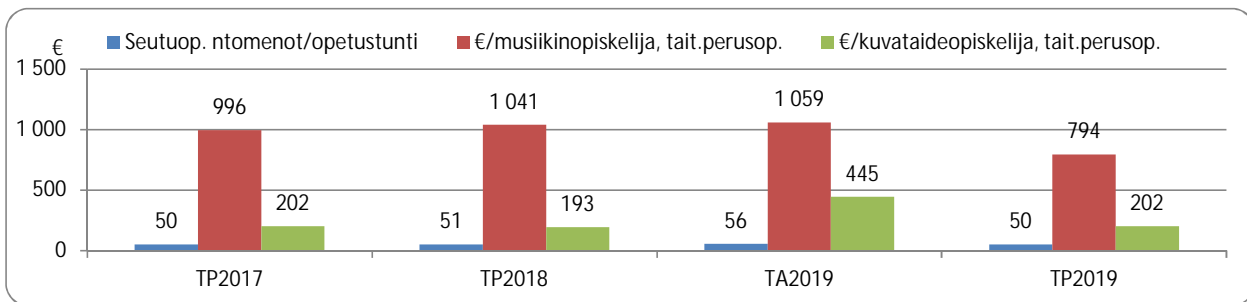
Erilaiset lisenssien ja lupien tuomat velvoitteet on huomioitu koko toimialueella ja niihin on varauduttu myös talousarviossa. Kirjaston uuden KOHA -järjestelmän tuomat muutokset kirjaston toimintaan on saatu hallintaan. Riskikartoituksessa esille nousseet työturvallisuuden ja rekisteriselvityksiin liittyvät asiat olivat kehittämiskohteena, mm. kassapalveluselvitykset ovat ajantasalla ja henkilöstölle tarjottiin alkusammustuharjoitukset. Myönnettyt vapaaoppilaspaidat tukivat koulutuksellisen tasa-arvon toteutumista kurssimaksujen osalta. Yhdenvertaisuussuunnitelman mukaiset toimenpiteet olivat kehittämiskohteena.

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Kulttuuri ja vapaa-aikapalv. ntomenot/as	231	253	259	266	7,16
Kirjastotoimen ntomenot/as	55	57	58	58	-0,49
Kulttuuritoimen ntomenot/as	38	40	40	48	8,22
Liikuntatoimen ntomenot/as	82	94	98	99	1,34

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Seutuop. ntomenot/opetustunti	50	51	56	50	-5,78
€/musiikinopiskelija, tait.perusop.	996	1 041	1 059	794	-265,15
€/kuvataideopiskelija, tait.perusop.	202	193	445	202	-243,41

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Toteuma%
Tuotot	1 036	933	797	993	124,5 %
Kulut	5 309	5 474	5 513	5 699	103,4 %
Kate	-4 273	-4 541	-4 716	-4 707	99,8 %
Poistot	262	383	249	129	51,9 %
Tulos	-4 534	-4 924	-4 965	-4 836	97,4 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Lainausten määrä	263 680	255 000	250 000	242 600	-7 400
Teatterin täyttöaste prosentteina	61,8 %	53,9 %	>50%	54,1 %	
Seutuopisto:					
- Kurssilaisia	12 726	13 984	11 500	14 188	2 688
- Opetustunteja	16 226	17 420	16 000	17 416	1 416
Taiteen perusopetus:					
- Mus.opiskelijat	82	78	75	72	-3
- Kuvat.opiskelijat	223	229	110	213	103
- Kuvat. opetustunnit	654	689	600	597	-3

84
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	31,0	31,7	32,2	31,0	-1,2
kirjasto	13,5	12,7	12,5	11,5	-1,0
kulttuuri	5,0	5,0	5,7	5,5	-0,2
liikunta	7,5	9,0	9,0	9,0	0,0
seutuopisto	5,0	5,0	5,0	5,0	0,0

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Valtionosuus					
Liikuntatoimen yksikköhinta €/as	12	12	12	12	0
Liikuntatoimen valtionosuus	67 898	67 898	65 845	64 936	-909
Vos tunnin hinta, josta 57 % (seutuopisto)	82,91	82,91	82,91	84,65	2
Seutuopiston valtionosuus €	577 164	615 719	580 006	581 199	1 193
Seutuopiston VOSTunnit	12 438	12 438	12 273	12 140	-133

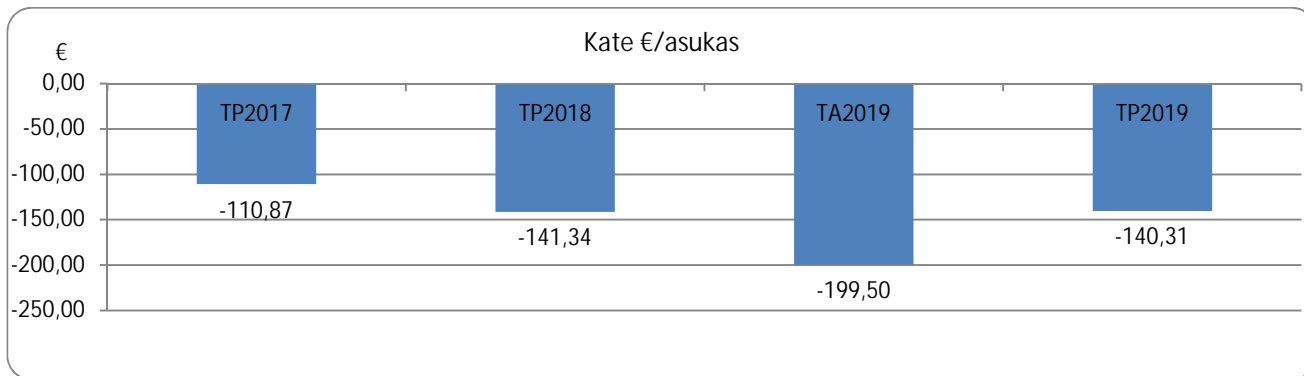
510

TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kuvaus toiminnasta	Teknisen lautakunnan vastuulla ovat teknisen lautakunnan, tila-, ruoka- ja siivouspalveluiden tulosalueet. Teknisen lautakunnan tulosalue vastaa teknisen lautakunnan hallinnon, maankäytön suunnittelun, mittaustoimen, liikenneväylien, viheralueiden, jätehuollon ja pelastustoimen palveluiden järjestämisestä sekä Jäppilän ja Virtasalmen lämpölaitoksista. Palo- ja pelastustoimen palvelut ostetaan Mikkelin kaupungilta. Muiden kuin viranomaispalveluiden tuottaminen perustuu pääasiassa ostopalveluihin. Liikenneväylien- ja viheralueiden hoidosta n. 60 % on kaupungin omaa tuotantoa. Kaikki toimitilat on vuokrattu.
Talousarviovuoden tavoitteet	Palvelut järjestetään niin, että ne luovat hyvät edellytykset asumisen ja yritystoiminnan kehittymiselle alueelle. Tahiniemen-, Pertinkujan sekä Naarajärven palvelukeskuksen asemakaavamuutosten hyväksymiskäsittely. Puuta myydään kaupungin metsistä vuotuisen kasvun verran n. 300 000 € arvosta. Taksojen ja maksujen hinnat tarkistetaan ja tehdään tarvittaessa hintoihin korotukset.
Talousarviovuoden muutokset	Tehdään kiinteistöveroprojektin tarveselvitys. Maankäytön tulosityksikössä varaudutaan henkilöstön eläköitymiseen niin, että palkataan kartoittaja opettelemaan poistuvan henkilöstön töitä ja toimimaan kiinteistöveroprojektissa. Liikenneväylien vuosikorjausluontoiset korjaukset kirjataan käyttötalouteen. Yksityistielain muutos muuttaa kunnan päätösvaltaa, mm. kaikki yksityistietoimitukset siirtyvät maanmittauslaitokselle.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	Palvelut on järjestetty niin, että alueella on hyvät edellytykset asumiselle ja yritystoiminnalle. Naarajärven palvelukeskuksen asemakaava on hyväksytty. Tahiniemen ja Pertinkujan asemakaavat ovat ehdotusvaiheessa. Asemakaavojen käsittelyä on viivästyttäneet suojelumerkinnällä merkittävien kohteiden selvitykset ja neuvottelut. Maankäytön tulosityksikköön on otettu paikatietosuunnittelija ja paikatietokäsittelijä kouluttautumaan poistuvan henkilöstön tilalle. Puuta on myyty kaupungin metsistä 633 000 €:n arvosta. Taksoihin ja maksuihin on tehty tarvittavat hinnantarkistukset. Kiinteistöveroprojektin tarveselvitys on tehty. Kiinteistöveroprojektin laatiminen kestää n. 3- vuotta ja sen arvo on n. 300 000 € (alv. 0 %). Arvio on, että selvitykseen kulut saadaan katettua n. 5- vuoden kuluessa. Liikenneväylien vuosikorjausluontoiset korjaukset on kirjattu käyttötalouteen. Yksityistielain mukaiset kunnalle kuuluvia tehtävät on sirtyneet pääosin maanmittauslaitokselle. Kunnalle on jäänyt lain muutoksessa vähäisiä tehtäviä.
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.	Riskikartoitus ja toimenpideohjelma merkittävimpien riskien osalta laadittu tulosityksikkötasolla. Työmaakohtaiset riskiarviot on laadittu ennen työmaan aloittamista. Sisäisen valvonnan ohjeistuksen noudattamista valvotaan. Suurin toiminnallinen ja taloudellinen riski on vähäinen henkilöstöresurssi. Henkilöstön eläkepoistumaan on varauduttu ottamalla henkilöitä koulutukseen poistuvan henkilöstön tilalle.

86
PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Kate €/asukas	-110,87	-141,34	-199,50	-140,31	59,19

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Tuotot	2 725	2 717	2 245	2 892	128,8 %
Kulut	4 746	5 252	5 856	5 376	91,8 %
Kate	-2 021	-2 535	-3 611	-2 484	68,8 %
Poistot	1 186	1 182	1 333	802	60,2 %
Tulos	-3 207	-3 717	-4 944	-3 286	66,5 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama
Hoidetut liikenneväylät km/m ²	1 083 560	1 083 460	1 083 560	1 083 560	0
Hoidetut puistot m ²	710 000	710 000	710 000	710 000	0
Kaupungin maaomaisuus ha	4 833	4 840	4 850	4 852	2
Vuokratut tontit kpl	1 851	1 847	1 850	1 849	-1
Hyväksytyt kaavat kpl	4	5	5	3	-2
Palastustoimen hälytykset kpl	393	400	400	420	20
Myyty lämpömäärä Mwh	4 709	4 784	5 000	4 529	-471
Palastustoimen hälytykset kpl	393	400	400	420	20
Myönnetyt rakennusluvut kpl	328	320	320	282	-38
Suoritettut katselmukset kpl	598	600	600	628	28
Yksityistiet kpl	284	296	280	263	-17
Yksityistiet km	735	650	730	623	-107

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama
	23,6	24,0	25	26	1,0

Vertailut

	Pieksä- mäki	Koko maa	10 001- 20 000 asukkaan kunnat	Etelä - Savo
Liikenneväylät €/asukas	148	169	151	169
Puistot ja yleiset alueet €/asukas	18	64	34	31
Yhdyskuntasuunnittelu €/asukas	40	46	43	42
Pelastustoimi €/asukas	88	77	90	88
Rakennusvalvonta ja ympäristöterveydenhuolto €/asukas	11	9	12	13

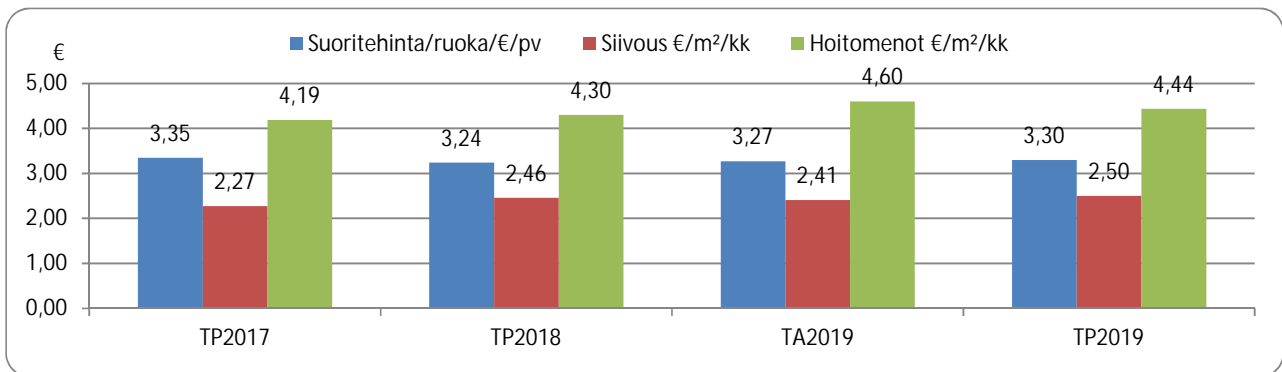

550

TILA-, RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT

Kuvaus toiminnasta	Tila-, ruoka- ja siivouspalvelut jakaantuu kahteen eri tulosityksikköön; Ruoka- ja siivouspalvelut sekä Tilapalvelut.
Talousarviovuoden tavoitteet	Yksiköiden tehtävänä on vastata ja huolehtia yllä mainittujen palveluiden tuottamisesta pääasiassa kaupungin omille yksiköille. Palvelut pyritään tuottamaan kilpailukykyisesti niin hinnan kuin laadun suhteen. Tilapalveluiden sitovana tavoitteena on kiinteistöjen hoitomenot 4,30-4,90 €/m ² /kk.
Talousarviovuoden muutokset	Tila-, ruoka- ja siivouspalvelut toimivat teknisen toimen alaisuudessa 1.1.2017 alkaen. Yritys-, teollisuus- ja liiketilojen hallinta, vuokraus ja ylläpito siirtyivät 1.7.2018 alkaen kaupunginhallituksen ratkaisultaan (määrärahasiirtoja ei tehty vuonna 2018). Tämä muutos vaikutti tilapalvelun yksikön budjettiin n. 2 milj. euroa tulo- ja menupuolta vähentävästi. Siirtyvien kiinteistöjen osalta hoidon, huollon ja rakennuttamisen hoitaa tilapalvelut yhdessä elinkeinotoimen kanssa. Prosenttitaide huomioidaan tulevissa rakennushankkeissa. Ruokapalveluista loppuu Abelin ja Coronarian ruokatuotanto 1.1.2019 alkaen. Osatointiminta supistuu 1.1.2019 alkaen yhteen osastoon, mikä vaikuttaa ruoka- ja siivouspalveluihin. Muutosten yhteisvaikutus ruoka- ja siivouspalveluissa on n. 400 000 €.
Talousarvion toteutuminen 31.12.	Abelin ruokatuotanto jatkui 29.8.2019 saakka ja osatointiminta säilyi entisellään siivouksen osalta. Tulojen lisäys oli tästä syystä 305 000 € ja toimintojen tuottamiseen meni 240 000 € ennakoitua enemmän. Sivovissa tavoitteissa on pääosin pysytty.
Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tilanne 31.12.	Tilapalvelut on tehnyt päivityksen sisäiseen valvontaan ja riskien kartoitukseen 09/2019. Ruoka- ja siivouspalvelut ovat päivittäneet sisäisen valvonnan ja riskien kartoituksen 06/2019.

SITOVA TAVOITE, budjetin pohjana oleva suoritteiden a-hinta

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama €
Suoritehinta/ruoka/€/pv	3,35	3,24	3,27	3,30	0,03
Siivous €/m ² /kk	2,27	2,46	2,41	2,50	0,09
Hoitomenot €/m ² /kk	4,19	4,30	4,60	4,44	-0,16

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
TOIMINTAKERTOMUS JA TILINPÄÄTÖS 2019

TILINPÄÄTÖS JA TOTEUMA (1 000 eur)

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	%
Tuotot	14 074	14 826	11 690	11 841	101,3 %
Valmistus omaan käyttöön	9	6	0	26	
Kulut	11 710	11 464	9 126	9 599	105,2 %
Kate	2 373	3 368	2 564	2 268	88,5 %
Poistot	3 876	3 920	3 021	2 396	79,3 %
Tulos	-1 503	-552	-457	-128	28,0 %

Suoritemäärät

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Siivouspalvelu/siivottavat m ²	74 363	63 395	63 025	63 395	370
Ruokapalvelut/suoritemäärät	984 803	934 194	850 000	893 690	43 690
Tilapalvelut/hoidettavat m ²	127 831	115 519	113 276	110 775	-2 501

Henkilötyövuodet

	TP2017	TP2018	TA2019	TP2019	Poikkeama lkm
Ruoka- ja siivouspalvelut	89,48	84,20	85,20	82,20	-3,00
Tilapalvelut	15,30	13,30	13,85	13,60	-0,25

Vertailut

	Pieksä- mäki	Koko maa	Etelä- Savo	10 001-20 000 as. kunnat

5.3 Tilinpäätöslaskelmat

5.3.1 Käyttötalouden toteutumisvertailu

KÄYTTÖTALOUKSEN TOTEUTUMISVERTAILU 2019											
	TULOT		MENOT		TOT-%	TOT-2019	TOT-2019	TOT-%	TOIMINTAKATE		kate %
	TA-2019	TOT-2019	TA+MRM-2019	TOT-2019					TA-2019	TOT-2019	
KAUPUNGINHALLITUKSEN VASTUUALUE	5 761 738	6 071 763	105,4	11 104 036	10 685 575	96,2	-5 342 298	-4 613 812	86,36		
110 VAALITOIMI	60 000	65 657	109,4	90 380	70 635	78,2	-30 380	-4 978	16,39		
120 YLEISHALLINTO	2 771 716	2 669 289	96,3	7 504 268	7 035 412	93,8	-4 732 552	-4 366 123	92,26		
150 ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN	2 048 022	2 393 187	116,9	2 626 890	2 764 066	105,2	-578 868	-370 879	64,07		
180 TIETOHALLINTO	882 000	943 630	107,0	882 498	815 462	92,4	-498	128 168	-25736,45		
PERUSTURVAN VASTUUALUE	10 511 136	10 745 576	102,2	87 448 385	90 274 102	103,2	-76 937 249	-79 528 525	103,37		
310 PERUSTURVAN HALLINTO JA OSTOPALV	34 230	64 748	189,2	25 459 974	26 594 129	104,5	-25 425 744	-26 529 381	104,34		
340 IKÄÄNTYVIEN PALVELUT	6 220 700	6 515 346	104,7	23 140 953	24 160 391	104,4	-16 920 253	-17 645 045	104,28		
355 VASTAANOTTO JA SAIRAALAPALVELUT	3 420 750	3 337 190	97,6	20 867 458	21 024 546	100,8	-17 446 708	-17 687 355	101,38		
365 PERHEPALVELUT	835 456	828 292	99,1	17 980 000	18 495 036	102,9	-17 144 544	-17 666 744	103,05		
KASVATUS- JA OPETUSPALVELUT VASTUUALUE	987 525	1 373 829	139,1	24 000 032	24 110 964	100,5	-23 012 507	-22 737 135	98,80		
410 KASVATUS- OPETUSPALV. HALLINTO	79 350	73 007	92,0	916 910	785 816	85,7	-837 560	-712 809	85,11		
415 VARHAISKASVATUS	406 000	502 885	123,9	7 456 328	7 439 429	99,8	-7 050 328	-6 936 544	98,39		
420 ESI- JA PERUSOPETUS JA NUORISOTOIMI	484 875	715 423	147,5	14 049 530	14 334 298	102,0	-13 564 655	-13 618 875	100,40		
430 LUKIOKOULUTUS	17 300	82 514	477,0	1 577 264	1 551 420	98,4	-1 559 964	-1 468 907	94,16		
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT VASTUUALUE	797 177	992 783	124,5	5 512 829	5 699 317	103,4	-4 715 652	-4 706 534	99,81		
460 KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAPALVELUT	797 177	992 783	124,5	5 512 829	5 699 317	103,4	-4 715 652	-4 706 534	99,81		
TEKNISEN TOIMEN VASTUUALUE	13 935 462	14 758 884	105,9	14 981 720	14 975 826	100,0	-1 046 258	-216 942	20,74		
510 TEKNIINEN LAUTAKUNTA	2 245 160	2 892 080	128,8	5 855 987	5 376 479	91,8	-3 610 827	-2 484 399	68,80		
550 TILA-RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT	11 690 302	11 866 804	101,5	9 125 733	9 599 347	105,2	2 564 569	2 267 457	88,41		
	31 993 038	33 942 834	106,1	143 047 002	145 745 783	101,9	-111 053 964	-111 802 949	100,67		
määrärahamuutokset			muutos	kv päätös	tulot						
			340	1 121 000	-11 000						
			355	379 000	11 000						
			365	1 000 000							
			410	0							
			415	360 000							
			420	-360 000							
			550								
			510								
				2 500 000	0						

Käyttötalous 2019 0 PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI							
Tunnus	Nimi	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Toteuma 12 / 2018	Toteuma 12 / 2019	Käyttö 2019	Muutos
		€	€	€	€	%	%
VAALIT							
1	TOIMINTATUOTOT	30 000,00	60 000,00	33 402,60	65 656,80	109,43%	96,56%
2	TOIMINTAKULUT	37 046,10	90 379,82	36 644,43	70 635,06	78,15%	92,76%
3	TOIMINTAKATE	-7 046,10	-30 379,82	-3 241,83	-4 978,26	16,39%	53,56%
LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO							
1	TOIMINTATUOTOT		0,00	104,55			-100,00%
2	TOIMINTAKULUT	207 418,00	233 778,00	261 615,16	230 165,89	98,45%	-12,02%
3	TOIMINTAKATE	-207 418,00	-233 778,00	-261 510,61	-230 165,89	98,45%	-11,99%
KONSERNIJOHTO							
1	TOIMINTATUOTOT	50 000,00	20 000,00	20 163,93	13 458,27	67,29%	-33,26%
2	TOIMINTAKULUT	1 440 325,60	1 214 107,56	1 278 953,25	1 122 553,64	92,46%	-12,23%
3	TOIMINTAKATE	-1 390 325,60	-1 194 107,56	-1 258 789,32	-1 109 095,37	92,88%	-11,89%
YHTEISET PALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	110 000,00	5 000,00	40 000,00	316,00	6,32%	-99,21%
2	TOIMINTAKULUT	380 225,00	343 700,00	351 710,24	349 264,84	101,62%	-0,70%
3	TOIMINTAKATE	-270 225,00	-338 700,00	-311 710,24	-348 948,84	103,03%	11,95%
TALOUS- JA HALLINTOPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	919 000,00	1 000 000,00	905 639,85	852 170,58	85,22%	-5,90%
2	TOIMINTAKULUT	2 267 164,56	2 354 981,55	2 318 483,66	2 131 311,05	90,50%	-8,07%
3	TOIMINTAKATE	-1 348 164,56	-1 354 981,55	-1 412 843,81	-1 279 140,47	94,40%	-9,46%
TOIMISTOPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	1 440 395,00	1 506 716,00	1 486 851,65	1 568 647,93	104,11%	5,50%
2	TOIMINTAKULUT	1 461 868,63	1 530 297,53	1 538 580,77	1 591 990,53	104,03%	3,47%
3	TOIMINTAKATE	-21 473,63	-23 581,53	-51 729,12	-23 342,60	98,99%	-54,88%
TYÖLLISYSPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	200 000,00	240 000,00	378 872,28	234 696,39	97,79%	-38,05%
2	TOIMINTAKULUT	1 743 327,69	1 827 403,04	1 847 605,85	1 610 125,92	88,11%	-12,85%
3	TOIMINTAKATE	-1 543 327,69	-1 587 403,04	-1 468 733,57	-1 375 429,53	86,65%	-6,35%
ELINKEINOTOIMISTO/							
1	TOIMINTATUOTOT	33 000,00	2 048 022,00	33 306,16	2 393 186,81	116,85%	7 085,42%
2	TOIMINTAKULUT	660 323,20	2 626 889,55	687 925,71	2 764 065,85	105,22%	301,80%
3	TOIMINTAKATE	-627 323,20	-578 867,55	-654 619,55	-370 879,04	64,07%	-43,34%
KAUPUNKIKEHITYS							
1	TOIMINTATUOTOT	0,00	0,00	280,88			-100,00%
2	TOIMINTAKULUT	115 299,76	0,00	50 761,36			-100,00%
3	TOIMINTAKATE	-115 299,76	0,00	-50 480,48			-100,00%
TIETOHALLINTO							
1	TOIMINTATUOTOT	899 000,00	882 000,00	939 478,09	943 629,88	106,99%	0,44%
2	TOIMINTAKULUT	850 660,30	882 498,08	762 180,28	815 462,35	92,40%	6,99%
3	TOIMINTAKATE	48 339,70	-498,08	177 297,81	128 167,53	-25 732,35%	-27,71%
MAAHANMUUTTAJIEN PALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	0,00		154 650,00			-100,00%
2	TOIMINTAKULUT	50,00		48,00			-100,00%
3	TOIMINTAKATE	-50,00		154 602,00			-100,00%
LAUTAKUNTA JA HALLINTO							
1	TOIMINTATUOTOT	34 230,00	34 230,00	59 155,14	64 747,93	189,16%	9,45%
2	TOIMINTAKULUT	1 476 061,77	1 488 520,08	1 474 433,28	1 331 278,50	89,44%	-9,71%
3	TOIMINTAKATE	-1 441 831,77	-1 454 290,08	-1 415 278,14	-1 266 530,57	87,09%	-10,51%
SAIRAANHOITOPIIRI							
2	TOIMINTAKULUT	22 938 214,00	23 526 454,00	23 553 173,67	24 828 558,82	105,53%	5,41%
3	TOIMINTAKATE	-22 938 214,00	-23 526 454,00	-23 553 173,67	-24 828 558,82	105,53%	5,41%
MUUT SAIRAALAT							
2	TOIMINTAKULUT	200 100,00	100 000,00	224 228,86	125 336,00	125,34%	-44,10%
3	TOIMINTAKATE	-200 100,00	-100 000,00	-224 228,86	-125 336,00	125,34%	-44,10%
YMPÄRISTÖTERVEYDENHOITO							
2	TOIMINTAKULUT	407 000,00	345 000,00	300 689,28	308 955,18	89,55%	2,75%
3	TOIMINTAKATE	-407 000,00	-345 000,00	-300 689,28	-308 955,18	89,55%	2,75%

Käyttötalous 2019 0 PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI							
Tunnus	Nimi	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Toteuma 12 / 2018	Toteuma 12 / 2019	Käyttö 2019	Muutos
		€	€	€	€	%	%
KOTIIN TUOTETTAVAT PALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	550 100,00	1 378 000,00	575 375,04	1 419 253,74	102,99%	146,67%
2	TOIMINTAKULUT	3 456 471,60	5 896 959,63	3 404 485,33	5 997 292,82	101,70%	76,16%
3	TOIMINTAKATE	-2 906 371,60	-4 518 959,63	-2 829 110,29	-4 578 039,08	101,31%	61,82%
PALVELUOHJAUS JA TUKIPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	1 034 400,00	260 600,00	630 868,37	255 114,89	97,90%	-59,56%
2	TOIMINTAKULUT	2 361 032,67	1 778 718,57	2 326 120,87	1 931 302,48	108,58%	-16,97%
3	TOIMINTAKATE	-1 326 632,67	-1 518 118,57	-1 695 252,50	-1 676 187,59	110,41%	-1,12%
PALVELUKESKUKSET							
1	TOIMINTATUOTOT	2 428 340,00	2 341 600,00	2 399 420,62	2 158 327,72	92,17%	-10,05%
2	TOIMINTAKULUT	8 848 315,31	6 868 779,00	8 768 236,62	6 803 751,75	99,05%	-22,40%
3	TOIMINTAKATE	-6 419 975,31	-4 527 179,00	-6 368 816,00	-4 645 424,03	102,61%	-27,06%
PALVELUASUMISEN OSTOT							
1	TOIMINTATUOTOT	2 211 900,00	2 240 500,00	3 383 794,67	2 682 649,37	119,73%	-20,72%
2	TOIMINTAKULUT	9 234 150,00	8 596 496,00	9 804 788,40	9 428 044,10	109,67%	-3,84%
3	TOIMINTAKATE	-7 022 250,00	-6 355 996,00	-6 420 993,73	-6 745 394,73	106,13%	5,05%
AKUUTTIHOITO							
1	TOIMINTATUOTOT	871 700,00	1 103 950,00	1 036 748,32	1 327 684,42	120,27%	28,06%
2	TOIMINTAKULUT	4 977 570,26	6 417 149,86	5 392 465,26	6 567 886,82	102,35%	21,80%
3	TOIMINTAKATE	-4 105 870,26	-5 313 199,86	-4 355 716,94	-5 240 202,40	98,63%	20,31%
PAIHDE- JA MIELENTERVEYSPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	549 600,00	746 100,00	674 862,46	728 592,80	97,65%	7,96%
2	TOIMINTAKULUT	4 301 193,66	4 693 207,61	4 793 564,05	4 557 061,07	97,10%	-4,93%
3	TOIMINTAKATE	-3 751 593,66	-3 947 107,61	-4 118 701,59	-3 828 468,27	96,99%	-7,05%
KUNTOUTUS							
1	TOIMINTATUOTOT	336 050,00	126 800,00	388 427,70	95 216,62	75,09%	-75,49%
2	TOIMINTAKULUT	3 609 754,29	1 213 240,61	3 167 384,70	953 154,27	78,56%	-69,91%
3	TOIMINTAKATE	-3 273 704,29	-1 086 440,61	-2 778 957,00	-857 937,65	78,97%	-69,13%
VASTAANOTTO TOIMINTA JA TUKIPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	395 250,00	429 600,00	456 813,70	355 247,82	82,69%	-22,23%
2	TOIMINTAKULUT	5 535 318,86	5 991 790,36	5 363 872,16	6 418 172,88	107,12%	19,66%
3	TOIMINTAKATE	-5 140 068,86	-5 562 190,36	-4 907 058,46	-6 062 925,06	109,00%	23,56%
SUUN TERVEYDENHUOLTO							
1	TOIMINTATUOTOT	872 350,00	1 014 300,00	942 493,80	830 448,82	81,87%	-11,89%
2	TOIMINTAKULUT	2 491 897,55	2 552 069,92	2 669 407,05	2 528 270,73	99,07%	-5,29%
3	TOIMINTAKATE	-1 619 547,55	-1 537 769,92	-1 726 913,25	-1 697 821,91	110,41%	-1,68%
VAMMAISTENPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	390 440,00	401 225,00	464 141,00	452 315,98	112,73%	-2,55%
2	TOIMINTAKULUT	8 522 301,35	9 356 829,09	9 739 784,20	10 401 434,38	111,16%	6,79%
3	TOIMINTAKATE	-8 131 861,35	-8 955 604,09	-9 275 643,20	-9 949 118,40	111,09%	7,26%
PERHEIDENPALVELUT /PERHEPALVELUKESKUS							
1	TOIMINTATUOTOT	127 250,00	201 231,00	272 539,44	246 183,17	122,34%	-9,67%
2	TOIMINTAKULUT	7 391 761,93	7 787 266,17	7 489 165,37	7 239 534,09	92,97%	-3,33%
3	TOIMINTAKATE	-7 264 511,93	-7 586 035,17	-7 216 625,93	-6 993 350,92	92,19%	-3,09%
AIKUISSOSIAALITYÖ							
1	TOIMINTATUOTOT	101 000,00	233 000,00	247 061,25	129 792,85	55,71%	-47,47%
2	TOIMINTAKULUT	785 966,36	835 904,82	823 427,73	854 067,65	102,17%	3,72%
3	TOIMINTAKATE	-684 966,36	-602 904,82	-576 366,48	-724 274,80	120,13%	25,66%

Käyttötalous 2019 0 PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI							
Tunnus	Nimi	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Toteuma 12 / 2018	Toteuma 12 / 2019	Käyttö 2019	Muutos
		€	€	€	€	%	%
TALOUS JA JOHTO							
1	TOIMINTATUOTOT	0,00	1 000,00	2 006,85	48,00	4,80%	-97,61%
2	TOIMINTAKULUT	260 531,11	236 241,03	253 450,21	251 808,01	106,59%	-0,65%
3	TOIMINTAKATE	-260 531,11	-235 241,03	-251 443,36	-251 760,01	107,02%	0,13%
TUKIPALVELUT JA OPPILASHUOLTO							
1	TOIMINTATUOTOT	77 000,00	78 350,00	77 164,17	72 958,99	93,12%	-5,45%
2	TOIMINTAKULUT	628 623,58	680 669,42	599 346,53	534 008,06	78,45%	-10,90%
3	TOIMINTAKATE	-551 623,58	-602 319,42	-522 182,36	-461 049,07	76,55%	-11,71%
PÄIVÄKOTIHOITO							
1	TOIMINTATUOTOT	375 000,00	307 700,00	374 572,47	392 563,22	127,58%	4,80%
2	TOIMINTAKULUT	3 930 361,00	4 156 499,11	4 172 808,99	4 286 221,31	103,12%	2,72%
3	TOIMINTAKATE	-3 555 361,00	-3 848 799,11	-3 798 236,52	-3 893 658,09	101,17%	2,51%
PERHEPÄIVÄHOITO							
1	TOIMINTATUOTOT	121 500,00	84 000,00	94 397,52	96 276,45	114,61%	1,99%
2	TOIMINTAKULUT	1 202 161,80	1 125 301,99	1 180 207,59	1 044 288,96	92,80%	-11,52%
3	TOIMINTAKATE	-1 080 661,80	-1 041 301,99	-1 085 810,07	-948 012,51	91,04%	-12,69%
RYHMÄPERHEPÄIVÄHOITO							
1	TOIMINTATUOTOT	12 450,00	12 800,00	14 485,03	12 377,35	96,70%	-14,55%
2	TOIMINTAKULUT	141 999,92	154 366,02	132 533,38	153 107,23	99,18%	15,52%
3	TOIMINTAKATE	-129 549,92	-141 566,02	-118 048,35	-140 729,88	99,41%	19,21%
LEIKKITOIMINTA							
1	TOIMINTATUOTOT	0,00	0,00	6,24			-100,00%
2	TOIMINTAKULUT	153 210,53	184 307,77	146 550,76	151 850,11	82,39%	3,62%
3	TOIMINTAKATE	-153 210,53	-184 307,77	-146 544,52	-151 850,11	82,39%	3,62%
MUU PÄIVÄHOITO							
1	TOIMINTATUOTOT	1 500,00	1 500,00	4 319,67	1 668,00	111,20%	-61,39%
2	TOIMINTAKULUT	1 923 144,74	1 835 853,17	1 827 549,39	1 803 961,75	98,26%	-1,29%
3	TOIMINTAKATE	-1 921 644,74	-1 834 353,17	-1 823 229,72	-1 802 293,75	98,25%	-1,15%
ESIOPETUS							
1	TOIMINTATUOTOT	6 700,00	7 430,00	26 641,14	8 557,96	115,18%	-67,88%
2	TOIMINTAKULUT	1 069 419,55	1 030 506,67	1 045 777,25	1 100 224,62	106,77%	5,21%
3	TOIMINTAKATE	-1 062 719,55	-1 023 076,67	-1 019 136,11	-1 091 666,66	106,70%	7,12%
PERUSOPETUS							
1	TOIMINTATUOTOT	273 800,00	314 050,00	426 177,65	435 802,73	138,77%	2,26%
2	TOIMINTAKULUT	12 123 685,23	12 113 838,84	11 769 770,34	12 325 446,48	101,75%	4,72%
3	TOIMINTAKATE	-11 849 885,23	-11 799 788,84	-11 343 592,69	-11 889 643,75	100,76%	4,81%
ILTAPÄIVÄTOIMINTA							
1	TOIMINTATUOTOT	80 000,00	95 195,00	87 793,98	94 911,92	99,70%	8,11%
2	TOIMINTAKULUT	335 477,89	364 852,18	337 747,99	316 085,13	86,63%	-6,41%
3	TOIMINTAKATE	-255 477,89	-269 657,18	-249 954,01	-221 173,21	82,02%	-11,51%
NUORISOTOIMI							
1	TOIMINTATUOTOT	35 550,00	68 200,00	133 287,03	176 150,44	258,29%	32,16%
2	TOIMINTAKULUT	504 062,53	540 332,03	525 783,31	592 541,70	109,66%	12,70%
3	TOIMINTAKATE	-468 512,53	-472 132,03	-392 496,28	-416 391,26	88,19%	6,09%
LUKIO							
1	TOIMINTATUOTOT	22 000,00	17 300,00	44 659,99	82 513,54	476,96%	84,76%
2	TOIMINTAKULUT	1 677 803,05	1 577 263,58	1 562 993,70	1 551 420,47	98,36%	-0,74%
3	TOIMINTAKATE	-1 655 803,05	-1 559 963,58	-1 518 333,71	-1 468 906,93	94,16%	-3,26%
VAPAA-AIKATOIMEN HALLINTO							
1	TOIMINTATUOTOT	0,00	0,00		1 459,54		
2	TOIMINTAKULUT	93 525,66	104 881,67	94 651,14	106 898,61	101,92%	12,94%
3	TOIMINTAKATE	-93 525,66	-104 881,67	-94 651,14	-105 439,07	100,53%	11,40%

Käyttötalous 2019 0 PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI							
Tunnus	Nimi	Talousarvio 2018	Talousarvio 2019	Toteuma 12 / 2018	Toteuma 12 / 2019	Käyttö 2019	Muutos
		€	€	€	€	%	%
SEUTUOPISTO							
1	TOIMINTATUOTOT	212 700,00	250 000,00	303 402,85	357 398,69	142,96%	17,80%
2	TOIMINTAKULUT	1 127 097,00	1 146 095,66	1 197 076,59	1 232 080,35	107,50%	2,92%
3	TOIMINTAKATE	-914 397,00	-896 095,66	-893 673,74	-874 681,66	97,61%	-2,13%
TAITEEN PERUSOPETUS							
1	TOIMINTATUOTOT	6 100,00	7 000,00	8 651,60	8 102,60	115,75%	-6,35%
2	TOIMINTAKULUT	141 636,10	135 357,72	134 092,93	108 199,34	79,94%	-19,31%
3	TOIMINTAKATE	-135 536,10	-128 357,72	-125 441,33	-100 096,74	77,98%	-20,20%
KULTTUURITOIMI							
1	TOIMINTATUOTOT	164 900,00	220 900,00	270 616,98	273 995,91	124,04%	1,25%
2	TOIMINTAKULUT	891 103,93	958 668,65	992 208,77	1 126 739,34	117,53%	13,56%
3	TOIMINTAKATE	-726 203,93	-737 768,65	-721 591,79	-852 743,43	115,58%	18,18%
KIRJASTOTOIMI							
1	TOIMINTATUOTOT	19 200,00	18 800,00	21 481,05	19 120,86	101,71%	-10,99%
2	TOIMINTAKULUT	1 074 555,20	1 077 234,24	1 038 417,45	1 036 094,08	96,18%	-0,22%
3	TOIMINTAKATE	-1 055 355,20	-1 058 434,24	-1 016 936,40	-1 016 973,22	96,08%	0,00%
LIIKUNTATOIMI							
1	TOIMINTATUOTOT	261 800,00	300 477,00	328 753,64	332 705,07	110,73%	1,20%
2	TOIMINTAKULUT	1 976 445,02	2 090 590,81	2 017 500,38	2 089 304,93	99,94%	3,56%
3	TOIMINTAKATE	-1 714 645,02	-1 790 113,81	-1 688 746,74	-1 756 599,86	98,13%	4,02%
TEKNISEN TOIMEN HALLINTO							
1	TOIMINTATUOTOT		0,00	61,24	52 945,01		86 354,95%
2	TOIMINTAKULUT	1 604 639,44	1 561 012,62	1 752 774,32	1 672 885,21	107,17%	-4,56%
3	TOIMINTAKATE	-1 604 639,44	-1 561 012,62	-1 752 713,08	-1 619 940,20	103,77%	-7,58%
MAANKÄYTTÖ							
1	TOIMINTATUOTOT	1 481 800,00	1 494 900,00	2 180 183,22	2 251 643,53	150,62%	3,28%
2	TOIMINTAKULUT	924 564,51	1 021 978,54	854 467,91	857 075,81	83,86%	0,31%
3	TOIMINTAKATE	557 235,49	472 921,46	1 325 715,31	1 394 567,72	294,88%	5,19%
KUNNALLISTEKNIikka							
1	TOIMINTATUOTOT	148 000,00	259 680,00	59 839,73	75 549,50	29,09%	26,25%
2	TOIMINTAKULUT	1 737 246,19	2 303 241,49	1 688 066,49	2 022 844,42	87,83%	19,83%
3	TOIMINTAKATE	-1 589 246,19	-2 043 561,49	-1 628 226,76	-1 947 294,92	95,29%	19,60%
LÄMPÖLAITOKSET							
1	TOIMINTATUOTOT	349 000,00	359 480,00	358 738,73	360 486,64	100,28%	0,49%
2	TOIMINTAKULUT	291 110,00	312 885,00	328 292,41	274 327,39	87,68%	-16,44%
3	TOIMINTAKATE	57 890,00	46 595,00	30 446,32	86 159,25	184,91%	182,99%
RAKENNUSVALVONTATOIMISTO							
1	TOIMINTATUOTOT	124 900,00	131 100,00	117 899,50	151 454,97	115,53%	28,46%
2	TOIMINTAKULUT	707 052,44	656 868,89	628 377,88	549 345,81	83,63%	-12,58%
3	TOIMINTAKATE	-582 152,44	-525 768,89	-510 478,38	-397 890,84	75,68%	-22,06%
RUOKA- JA SIIVOUSPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	5 247 746,00	4 770 951,00	5 226 563,40	5 076 424,49	106,40%	-2,87%
2	TOIMINTAKULUT	5 179 442,17	4 732 184,51	5 130 819,57	4 997 223,20	105,60%	-2,60%
3	TOIMINTAKATE	68 303,83	38 766,49	95 743,83	79 201,29	204,30%	-17,28%
TILAPALVELUT							
1	TOIMINTATUOTOT	8 843 726,00	6 919 352,00	9 605 938,10	6 790 379,88	98,14%	-29,31%
2	TOIMINTAKULUT	6 629 745,24	4 393 548,47	6 332 919,72	4 602 124,12	104,75%	-27,33%
3	TOIMINTAKATE	2 213 980,76	2 525 803,53	3 273 018,38	2 188 255,76	86,64%	-33,14%
PIEKSAMÄEN KAUPUNKI							
1	TOIMINTATUOTOT	31 449 377,00	31 993 039,00	35 292 093,28	33 942 834,08	106,09%	-3,82%
2	TOIMINTAKULUT	142 029 462,31	143 047 000,91	144 173 920,54	145 745 783,11	101,89%	1,09%
3	TOIMINTAKATE	-110 580 085,31	-111 053 961,91	-108 881 827,26	-111 802 949,03	100,67%	2,68%

5.3.2 Tuloslaskelmaosan toteutumisvertailu

PIEKSÄMÄEN KAUPUNGIN TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN							
	Lopullinen						
	Ta 2019	Ta-muutos	Muutettu TA	Toteutuma 2019	TOT-%/ muutettu ta	Toteutuma 2018	muutos edell vuosi
TOIMINTATUOTOT	31 986 738		31 986 738	33 916 593,08	106,0	35 284 680	-3,88
Myyntitulot	11 316 098		11 316 098	12 643 396,83	111,7	12 639 102	0,03
Maksutulot	8 202 370		8 202 370	8 201 254,96	100,0	8 636 011	-5,03
Tuet ja avustukset	943 330		943 330	1 060 442,26	112,4	1 176 325	-9,85
Vuokratulot	10 980 160		10 980 160	11 434 066,76	104,1	11 255 866	1,58
Muut tulot	544 780		544 780	577 432,27	106,0	1 577 376	-63,39
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	6 300		6 300	26 241,00	416,5	7 412	254,03
TOIMINTAMENOT	140 547 003	2 500 000	143 047 003	145 745 783,11	101,9	144 173 920	1,09
Henkilöstömenot	50 245 270	-225 000	50 020 270	48 819 669,08	97,6	48 504 487	0,65
Palkat ja palkkiot	39 185 309	-225 000	38 960 309	37 698 446,63	96,8	37 429 089	0,72
Henkilösivukulut	11 059 961	0	11 059 961	11 121 222,45	100,6	11 075 398	0,41
Eläkekulut	9 530 424		9 530 424	9 722 107,85	102,0	9 440 957	2,98
Muut henkilösivukulut	1 529 537		1 529 537	1 399 114,60	91,5	1 634 441	-14,40
Palvelujen ostot	69 794 282	2 438 825	72 233 107	75 637 239,96	104,7	74 820 818	1,09
Asiakaspalvelujen ostot	45 824 600	2 468 825	48 293 425	50 818 529,02	105,2	50 199 862	1,23
Muiden palvelujen ostot	23 969 682	-30 000	23 939 682	24 818 710,94	103,7	24 620 956	0,80
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	7 248 693		7 248 693	7 530 252,57	103,9	7 460 857	0,93
Avustukset	4 295 628	286 175	4 581 803	4 406 475,61	96,2	4 480 312	-1,65
Vuokrat	8 644 325		8 644 325	8 592 634,61	99,4	8 273 092	3,86
Muut menot	318 805		318 805	759 511,28	238,2	634 354	19,73
TOIMINTAKATE	-108 553 965	-2 500 000	-111 053 965	-111 802 949,03	100,7	-108 881 828	2,68
Verotulot	68 000 000		68 000 000	65 380 805,47	96,1	65 201 903	0,27
Kunnan tulovero	59 500 000		59 500 000	56 664 745,59	95,2	56 514 934	0,27
kiinteistövero	4 200 000		4 200 000	4 155 759,21	98,9	4 215 244	-1,41
osuus yhteisöveron tuotost	4 300 000		4 300 000	4 560 300,67	106,1	4 471 725	1,98
Valtionosuudet	46 500 000		46 500 000	47 399 300,00	101,9	48 548 501	-2,37
Peruspalveluiden va	40 300 000		40 300 000	39 775 068,00	98,7	40 835 635	-2,60
Opetus- ja kulttuuritoimen va				-2 097 916,00		-2 075 690	
Verotulojen tasaus	6 200 000		6 200 000	9 722 148,00	156,8	9 788 556	-0,68
KÄYTTÖKATE	5 946 035	-2 500 000	3 446 035	977 156,44	28,4	4 868 576	-79,93
Rahoitustulot ja -menot	700 000		700 000	822 019,20	117,4	859 727	
Korkotulot	418 000		418 000	490 867,15	117,4	489 285	0,32
Muut rahoitustulot	805 000		805 000	782 609,95	97,2	842 906	-7,15
Korkomenot	-500 000		-500 000	-444 871,21	89,0	-436 782	1,85
Muut rahoitusmenot	-23 000		-23 000	-6 586,69	28,6	-35 682	-81,54
VUOSIKATE	6 646 035	-2 500 000	4 146 035	1 799 175,64	43,4	5 728 303	-68,59
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 167 423		-6 167 423	-4 854 088,24	78,7	-5 976 560	-18,78
Kertaluonteiset poistot						-877 424	
Satunnaiset erät							
Satunnaiset tulot						0	
Satunnaiset menot						0	
TILIKAUDEN TULOS	478 612	-2 500 000	-2 021 388	-3 054 912,60	151,1	-1 125 681	171,38
Poistoeron lisäys (-) vähenn	14 477		14 477	14 476,93		99 571	
Varausten lisäys (-) vähennys (+)			0			37 039	
Rahastojen lisäys / vähennys			0				
Tilikauden yli- / alijäämä	493 089	-2 500 000	-2 006 911	-3 040 435,67	151,5	-989 071	207,40

Investoinnit 2019					
90 Investointiprojektit					
Projekti	Nimi	Kustannusarvio	Toteutuma 2018	Talousarvio 2019	Toteuma 12 / 2019
		2019			
		€	€	€	€
M140	KAUPUNGINHALLITUS	0,00	-58 660,30	500 000,00	532 396,87
P301	MAANHANKINTA	0,00		360 000,00	323 265,37
P302	Arvopapereiden osto ja myynti	0,00	-58 660,30	140 000,00	209 131,50
M150	ELINKEINOELÄMÄN KEHITTÄMINEN	0,00	2 217 210,53	2 948 000,00	265 192,32
P141	Veturitorin piha ja paikoitusalue		693 842,96		
P143	Muraali ja viljasiiilojen kunnostus ja valaistus	0,00		80 000,00	30 062,08
P330	Uusi Teollisuushalli	0,00		2 500 000,00	
P320	Hallipussi 6	0,00		63 000,00	24 010,00
P197	Kaaritie 1	0,00	77 348,49	100 000,00	19 095,02
P198	Veturitori Hissi		80 189,93		
P199	Yritystalo		65 915,71		
P550	Veturitallit , sisäiset väylät		685 403,27		
P384	Kangaskatu 26, ent. maalamo	0,00	614 510,17	205 000,00	192 025,22
M180	ATK-PALVELUT	0,00	135 966,01	270 000,00	269 227,65
P312	Atk-laitteiden hankinnat	0,00	135 966,01	270 000,00	269 227,65
M340	PERUSTURVA KIINTEISTÖT	0,00	364 985,53	100 000,00	108 777,06
P218	TK, fysioterapiatila,kuntoutus	0,00	255 780,64	100 000,00	108 777,06
P219	Mielenterveys ja päihdeyksikkö		54 917,87		
M415	VARHAISKASVATUSPALVELUT	0,00	463 366,27	110 000,00	104 372,60
P313	Hiekanpään päiväkodin kalusteet	0,00	198 247,34	110 000,00	104 372,60
P381	Jäppilän ryhmäperhepäivähoidon siirto TK		265 118,93		
M420	PERUSOPETUS	0,00	8 359 776,81	8 980 000,00	8 273 263,27
P401	Koulujen atk-hankinnat	0,00	60 405,57	50 000,00	48 358,38
P405	Harjun koulu	0,00		130 000,00	129 886,32
P408	HIEKANPÄÄN KOULU	0,00	6 535 411,10	5 600 000,00	4 727 321,93
P409	Maaselän koulu		0,00		
P410	Esedun tilat Hiekanpää	0,00	1 688 097,01	2 600 000,00	3 030 486,87
P412	Maaselän koulu/päiväkoti		0,00		
P422	Virtasalmen koulu uusi	0,00	75 863,13	600 000,00	337 209,77
M462	KULTTUURITOIMI	0,00	358 931,02	430 000,00	151 956,10
P466	Savon Radan museo, piha	0,00		80 000,00	90 728,79
P463	Poleeni, vesikatto	0,00	358 931,02	300 000,00	10 601,02
P468	Nukkekodin kunnostustyöt	0,00		50 000,00	50 626,29
M480	LIIKUNTATOIMI	280 000,00	328 419,34	795 000,00	596 508,06
P494	Keskuskentän liikuntarakennus	0,00		500 000,00	279 594,65
P499	Hiekanpään lähiliikuntapaikka	0,00		95 000,00	108 398,06
P482	Ulkoliikuntapaikat, kalusto	0,00		50 000,00	58 613,92
P491	Uhonmäki	0,00		50 000,00	50 396,03
P476	Ulkoilureitit		61 770,10		0,00
P477	Koulujen lähiliikuntapaikat		69 838,42		
P493	Konttiopuiston liikuntahalli, katto, salaajat	280 000,00	76 810,82	100 000,00	99 505,40
M520	MAANKÄYTTÖ		167 112,75		0,00
P501	Maa- alueiden osto ja myynti		167 112,75		0,00

Investoinnit 2019					
90 Investointiprojektit					
Projekti	Nimi	Kustannusarvio	Toteutuma 2018	Talousarvio 2019	Toteuma 12 / 2019
		2019			
		€	€	€	€
M530	KUNNALLISTEKNIikka	0,00	2 140 624,93	2 445 000,00	2 073 312,75
P553	Maaselän koulun alueen kunnallistekniikka	0,00		140 000,00	136 367,56
P552	Lastutie	0,00		50 000,00	65 287,15
P551	Häyrisentie	0,00		80 000,00	48 273,18
P530	Katualueiden perusparannus, jakamaton	0,00	80 282,32	135 000,00	68 786,11
P531	Kestopäällysteet ja katujen pohjaukset	0,00	247 388,50	200 000,00	142 418,38
P534	Sadevesiviemäreiden peruskunnostus	0,00	58 631,01	100 000,00	90 203,68
P535	Hiekanpään alueen liikennejärjestelyt	0,00	105 930,69	299 000,00	116 592,83
P582	Ulkovalaistuksen saneeraus	0,00	582 169,78	510 000,00	475 396,73
P588	Opasteet ja liikenneturvallisuussuunnitelma	0,00	23 346,70	30 000,00	30 000,00
P590	Veturitalli ja teollisuusalueen hulevedet		88 910,63		0,00
P541	Vilhontie		4 233,06		
P545	Kangaskatu muutostyöt		464 554,55		0,00
P546	Kevyenliikenteen väylät Hiekanpää		27 820,10		
P547	Huvilakadun muutostyöt	0,00	19 387,02	550 000,00	547 049,95
P548	LPA-Pysäköintipaikat Hiekanpää		129 775,48		2 088,82
P557	Tallikankaankatu P-alue		111 867,40		
P549	Hulevesijärjestelyt , Hiekanpää	0,00	16 350,01	351 000,00	350 848,36
M531	PUISTOT	0,00		55 000,00	51 646,91
P592	Leikkikenttien saneeraus	0,00	16 007,68	55 000,00	51 646,91
M550	TUKIPALVELUT	0,00	452 281,71	2 865 000,00	1 025 746,66
P388	Varikko , katto , Ivis -työt	0,00	216 659,77	295 000,00	305 447,83
P178	Sorvaaja sopen vesikatto		27 731,15		
P182	Jakamaton määräraha Tilapalvelut	0,00		200 000,00	46 624,81
P306	- Hiekanpään päiväkodin piha				15 058,29
p193	- Siilin asuntola		47 245,70		31 566,52
P299	VESI- JA JÄTEVEDEN Laitosrakennukset	0,00	86 635,85	2 300 000,00	759 158,83
P319	Käyttöomaisuuden myynti		-36 328,21		-24 663,59
P339	Kanttila	0,00	88 861,73	70 000,00	0,00
P389	VANHA VARIKKO				-60 821,22
P651	Virtasalmen lämpöaitos		163 970,00		
90	Investointiprojektit	280 000,00	14 930 014,60	19 498 000,00	13 452 400,25

5.3.4 Rahoitusosan toteutumisvertailu

PIEKSÄMÄKI

RAHOITUSOSAN TOTEUTUMISVERTAILU	TA 2019	Ta-muutos	TP 2019	Poikkeama
Toiminta ja Investoinnit				
TOIMINNAN RAHAVIRTA				
Vuosikate	6 646 035	-2 500 000	1 799 175,64	-2 346 859
Tulorahoituksen korjauserät	-300 000		-131 410,68	168 589
INVESTOINTIEN RAHAVIRTA				
Investointimenot	-19 498 000	0	-13 604 253,20	5 893 747
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	300 000		205 748,07	-94 252
Toiminta investoinnit, netto	-12 851 965	-2 500 000	-11 730 740,17	3 621 225
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA				
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset			-87 179,00	-87 179
Antolainasaamisten vähennykset	189 776		301 163,67	111 388
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	16 100 000		16 100 000,00	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 500 000		-2 194 258,00	1 305 742
Lyhytaikaisten lainojen muutos (lisäys +)			-2 476 246,98	-2 476 247
Oman pääoman muutokset, rahastot				
Vaikutus maksuvalmiuteen				
Muut maksuvalmiuden muutokset				
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset			22 570,25	
Saamisten muutos (lisäys -)			1 068 841,12	
Korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutos			-952 224,01	
Rahoituksen rahavirta	12 789 776	0	11 782 667,05	-1 007 109
Rahavarojen muutos	-62 189	-2 500 000	51 926,88	2 614 116
Rahavarojen muutos				
Kassavarat 31.12			96 117,48	
Kassavarat 1.1			44 190,60	
			51 926,88	

6 TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

6.1 Pieksämäen kaupungin ja konsernin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt.

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Konsernitaseessa poistoerot ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu vapaaseen omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäinen omistus on eliminoitu.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja poistovaje tai ylipoisto on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisön poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- tai alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Vertailu edelliseen vuoteen

Tiedot ovat vertailukelpoisia. As Oy Pieksämäen Alpolo myytiin vuonna 2019. Ki Oy Pieksämäen Teknologiatalo loput osakkeet ostettiin vuonna 2019, omistusosuus nyt 100 %.

Pieksämäen kaupungin tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

1) tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja -menetelmät

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti, ostolaskuja on kirjattu 24.1.2020 saakka. Tämän jälkeen vähäiset erät on käsitelty seuraavan vuoden tileissä. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysjankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle. Palkoista on tehty lomapalkkavelan muutos, jossa suurin vaikutus on lomapalkkojen palaaminen normaalitasolle, kiky:n vaikutus siis poistui.

Pysyvät vastaavat

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Kunnanvaltuuston hyväksymällä poistosuunnitelman muutoksella on poistoajoja tarkistettu 1.1.2019 alkaen. Muutos on perustunut hyödykkeiden taloudellisen pitoajan uudelleenarviointiin. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa.

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuutta ei ole.

Rahoitusomaisuus

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon.

Avustusten käsittely

Pysyvien vastaavien aineellisten hyödykkeiden hankintaan saadut rahoitusavustukset on merkitty ao. hyödykkeen hankintameno vähennykseksi. Saadut käyttötalouden projektituet on kirjattu tuotoksi tuloslaskelman erään Tuet ja avustukset. Tuet on jaksotettu tarvittaessa.

Tilinpäätöksen esittämistapaa koskevat liitetiedot

2) Tuloslaskelman esittämistavan muutos

Esittämistavassa ei muutosta.

3) Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin
Oikaisuja ei ole.

4) Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus
Tiedot ovat vertailukelpoisia.

5) Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut
Etelä-Savon Pelastustoimen ilmoitus investointien maksuosuudesta 15 980 euron palautus kirjataan vuoden 2020 tulona.

Tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot

6) TOIMINTATUOTOT, ulkoiset	Kaupunki 2019	Kaupunki 2018
Tulosalue		
110 Vaalitoimi	65 657	33 402
120 Yleishallinto	477 930	718 683
150 Elinkeinoelämän kehittäminen	2 136 169	33 587
180 Tietohallinto	92 760	102 262
310 Perusturvan hallinto ja ostopalvelut	64 748	213 805
340 Ikäntyvien palvelut	6 441 246	6 871 739
355 Vastaanotto- ja sairaalapalvelut	3 320 396	3 499 346
365 Perhepalvelut	828 292	983 742
410 Kasvatus- ja opetuspalvelujen hallinto	45 075	53 074
415 Varhaiskasvatuspalvelut	502 885	487 781
420 Esi- ja perusopetus ja nuorisotoimi	695 172	659 976
430 Lukiokoulutus	82 346	43 842
460 Kulttuuri- ja vapaa-aikapalvelut	837 298	789 297
510 Tekninen lautakunta	2 496 338	2 326 544
550 Tila-, ruoka- ja siivouspalvelut	1 637 961	4 531 953
sis. valmistus omaan käyttöön	19 724 273	21 349 033

Konsolidoidut liitetiedot		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	Joulukuu / 2019	Joulukuu / 2018
Toimintatuotot, Konsernihallinto	19 325 738,04	21 031 977,65
Toimintatuotot, Perusturva	45 645 418,85	44 121 661,54
Toimintatuotot, Sivistystoimi	62 879,65	59 783,06
Toimintatuotot, Kiinteistöpalvelut	6 870 338,47	6 631 351,58
Toimintatuotot, Muut palvelut	3 199 553,99	3 364 378,64
Toimintatuotot, Yhteensä	75 103 929,00	75 209 152,47

7) Verotulojen erittely
(1.000 e)

	2019	2018
Kunnan verotulo	56 665	56 515
Osuus yhteisöveron tuotosta	4 560	4 472
Kiinteistövero	4 156	4 215
Verotulot yhteensä	<u>65 381</u>	<u>65 202</u>

8) Valtionosuudet eriteltynä
(1.000 e)

	2019	2018
Peruspalvelujen va	39 775	40 836
Opetus ja kulttuuritoimen va	-2 098	-2 076
Verotulojen tasaus	9 722	9 789
Valtionosuudet yhteensä	<u>47 399</u>	<u>48 549</u>

9) Palvelujen ostot erittely
esitetty tuloslaskelmassa10) Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukeminen
Kokoustilojen vapaa käyttö11) Selvitys suunnitelman mukaisten poistojen perusteista kunnan tilinpäätöksessä
esitetty eri taulukolla12) Pakollisten varausten muutokset
eur

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevastuu 1.1.	691 741	768 148	691 741	768 148
Lisäykset	0	0	0	0
Vähennykset	-77 516	-76 407	-77 516	-76 407
Eläkevastuu 31.12.	<u>614 226</u>	<u>691 741</u>	<u>614 225</u>	<u>691 741</u>
Muut pakolliset varaukset 1.1	591 063	1 090 797	0	350 000
Lisäykset	96 186	0	0	0
Vähennykset	0	-499 734	0	-350 000
Muut pakolliset varaukset 31.12.	<u>687 249</u>	<u>591 063</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

13) Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot ja -tappiot
eur

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	127 307	272 032	127 307	272 032
Rakennusten myyntivoitot	101 836	221 873	101 836	221 873
Osakkeiden myyntivoitot			0	73 516
Muut myyntivoitot	345 363	116 203		
Luovutusvoitot yhteensä	<u>574 507</u>	<u>610 108</u>	<u>229 144</u>	<u>567 421</u>
Muut toimintakulut				
Myyntitappiot	-112 528	-83 691	-175 249	-106 359
Luovutustappiot yhteensä	<u>-112 528</u>	<u>-83 691</u>	<u>-175 249</u>	<u>-106 359</u>

14) Satunnaisten tuottojen ja kulujen erittely
eur

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Satunnaiset tuotot	260	64 482	0	0
Satunnaiset tuotot yhteensä	<u>260</u>	<u>64 482</u>	<u>0</u>	<u>0</u>

15) Osinkotuottojen ja peruspääoman korkotuottojen erittely
eur

	2019	2018
Savon energiaholding	577 470	577 470
Suur Savon Sähkö	86 850	57 900
Osinkotuotot muista yhteisöistä	11 805	109 165
Luottoprovisiot	72 611	76 644
Muut rahoitustuotot	33 873	21 726
Yhteensä	<u>782 610</u>	<u>842 905</u>

16) Erittely poistoeron muutoksista
ei ilmoitettavaa

Tasetta koskevat liitetiedot

Taseen vastaavia koskevat liitetiedot

- 17) Lainan liikkeeseen laskemisesta aiheutuneet kuluksi kirjaamattomat menot ei ilmoitettavaa
- 18) Arvonkorotukset ei ilmoitettavaa
- 19) Pysyvät vastaavat liitetieto erillisenä, kunta ja konserni tiedot eri taulukoilla
- 20-
- 22) Omistukset muissa yhteisöissä erillisenä liitetietona sivulla 34
Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä
- 23) Saamisten erittely

	2019		2018	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		67 419		47 029
Lainasaamiset	12 505 002	40 000	12 696 166	40 000
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		40 012		5 780
Yhteensä	12 505 002	147 431	12 696 166	92 809
Saamiset jäsenkuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		106 839		85 756
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		889 495		817 126
Yhteensä		996 334		902 881
Saamiset yhteensä	12 505 002	1 143 765	12 696 166	995 690

- 24) Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	0	0	320	367
Tuet ja avustukset (mm.EU)	74 853	187 464	63 713	187 464
Kela/työterveyshuolto	326 465	250 000	190 000	250 000
Palkkojen sivukulut	0	41 614	0	40 998
Sairaanhoitopiiri palautus	0	0	889 495	817 126
Palveluasunnot Abel ry	0	0	771 663	771 663
As Oy Hanhentie ja Ankantie vuokr			39 692	5 411
Muut	3 713 028	3 740 549	14 593	33 416
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	4 114 345	4 219 627	1 969 475	2 106 445

Taseen vastattavia koskevat liitetiedot

25) Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Peruspääoma 1.1.	58 500 966	58 500 966	58 500 966	58 500 966
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	58 500 966	58 500 966	58 500 966	58 500 966
Arvonkorotusrahasto 1.1.	0	0	0	0
Vähennykset	0	0	0	0
Arvonkorotusrahasto 31.12.	0	0	0	0
Muut omat rahastot				
Rahaston pääoma 1.1.	843 183	952 467	0	37 039
Siirrot rahastoon	70 638			
Rahastopääomat yritysmyyntit				
Siirrot rahastosta	0	-109 284	0	-37 039
Rahaston pääoma 31.12.	913 821	843 183	0	0
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	913 821	843 183	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	670 388	1 246 658	6 993 159	7 982 229
Oikaisut ja muutokset	17 905	0	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	688 293	1 246 658	6 993 159	7 982 229
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	-3 374 367	-576 270	-3 040 436	-989 070
Oma pääoma 31.12	56 728 713	60 014 537	62 453 689	65 494 125
26) Erittely poistoerosta ei ilmoitettavaa				
27) Pitkäaikaiset velat				
eräntyy > 5 vuotta				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	31 317 989	23 075 085	20 006 616	12 929 804
Lainat julkisyhteisöiltä	24 827 844	25 250 907		
Yhteensä	56 145 833	48 325 992	20 006 616	12 929 804

sis bullet

28) Liikkeeseen lasketut joukkovelkakirjalainat
ei ilmoitettavaa

29) Pakolliset varaukset

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Eläkevaraus	614 226	691 741	614 226	691 741
Muut pakolliset varaukset	687 249	591 063		
Yhteensä	1 301 474	1 282 804	614 226	691 741

30) Vieras pääoma

	2019		2018	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		119 421		110 813
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	119 421	0	110 813
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä				
Saadut ennakot				
Ostovelat		3 672 375		3 092 903
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	3 672 375	0	3 092 903
Velat osakkuus- sekä muille omistusyhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä	0	0	0	0
Vieras pääoma yhteensä	0	3 791 796	0	3 203 716

31) Sekkitililimiitti	2019	2018
Luotollisen sekkitilin limiitti 31.12.	3 000 000	3 000 000
- siitä käyttämättä oleva määrä	3 000 000	2 523 753

32) Muiden velkojen erittely

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Liittymismaksut	1 622 755	1 574 514	43 922	56 271
Ostovelat	25 000	50 000		
Muut velat	469 003	472 873	3 741	5 562
Muut velat yhteensä	2 116 759	2 097 387	47 663	61 833

33) Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	Konserni		Kunta	
	2019	2018	2019	2018
Lyhytaikaiset siirtovelat				
Korkojaksotus	41 433	44 206	78 964	85 666
Lomapalkkavelka	9 260 632	6 074 824	5 716 189	5 328 265
Muut siirtovelat	1 622 251	6 632 339	1 286 535	3 170 811
Yhteensä	<u>10 924 316</u>	<u>12 751 368</u>	<u>7 081 689</u>	<u>8 584 742</u>

34-

41) Vastuut liitetieto toisaalla esitetty

Henkilöstöä, tilintarkastajan palkkioita ja intressitahotapahtumia koskevat liitetiedot

42) Henkilöstön lukumäärä 31.12.

	vakituiset	
	2019	2018
Kaupunginhallitus	54	57
Perusturva	381	383
Opetustoimi	270	274
Kulttuuri ja vapaa -aika	31	34
Tekninen toimi	125	127
Yhteensä	<u>861</u>	<u>875</u>
määräaikaiset	224	

43) Henkilöstökulut on esitetty tuloslaskelmassa

44) Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2019	2018
Pieksämäen Työväenyhdistys	28	81
Kokoomus	3 441	3 116
Vasemmistoliitto	1 639	1 434
Pieksämäen seudun Vihreät ry	2 186	2 022
Suomen Kristillinen liitto	642	431
Keskustan Pieksämäen kunnallisjärjestö	4 966	4 631
Pieksämäen demarit r.y.	1 985	1 431
Pieksämäen Perussuomalaiset ry	1 082	1 259
Pieksämäen Sosiaalidemokraatit ry	2 103	2 079
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	<u>18 071</u>	<u>16 484</u>

45) Tilintarkastajan palkkiot

	2019	2018
Asiantuntijaselvitykset BDO Audiator Oy		
Sisäisen tarkastuksen opastus	1 470	4 585
Erytistilintarkastus		
Tilintarkastus BDO Audiator Oy	<u>30 286</u>	<u>23 600</u>
Palkkiot yhteensä	31 756	28 185

46) Kunnan ja sen intressitahojen väliset liiketoimet

Vuokrasopimukset luottamushenkilöiden kanssa

140 490 eur/vuosi

Kaupunginhallitusten jäsenten toiminta tyttärien hallinnossa

VAKUUDET, VASTUUSITOUUMUKSET JA TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT						
	Liitetieto 34-41					
	PIEKSAMÄEN KAUPUNKI					
38)	<u>Vuokravastuut</u>	Konserni	Kunta			
		2019	2018	2019	2018	
	Toimitilojen vuokravastuut	3 462 345	4 024 724	1 751 337	2 288 453	
	Koneiden ja laitteiden vuokravastuut	960 565	569 142	510 452	243 658	
	Maa-alueiden vuokravastuut	0	0	0	0	
	Muut vuokravastuut	0	106 115	0	0	
	Vuokravastuut yhteensä	4 422 910	4 699 980	2 261 789	2 532 111	
	- siitä seuraavalla tilikaudella maksettava osuus	2 324 238	2 501 215	955 413	991 716	
	- siitä energiasäästösopimuksien osuus	141 599	222 513	141 599	222 513	
	Leasingvuokrasopimuksiin ei sisälly olemaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuuta.					
	Muissa vuokravastuissa olevan Maaselän päiväkotii-koulun leasing-sopimuksen myöhemmin vastuisiin tuleva kokonaissumma on 8,5 milj. euroa.					
	Kunta on sitoutunut vastaamaan Jäppilän palvelutalon tyhjien asuntojen vuokrista.					
39-40)	<u>Vastuusitoumukset</u>					
	Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta					
	alkuperäinen	2019	2018			
	As Oy Pieksämäen Tahinpuu	150 000	0	2 417	Nordea	
	As Oy Pieksämäen Tahinpuu	240 000	0	3 871	Nordea	
	As Oy Huhtilampi	200 000	60 455	73 385	Op Pohjola	
	As Oy Pieksämäen Maalaiskunnan Ankanatie	330 000	240 300	267 900	Op Pohjola	
	Kiint. Oy Kontiola, 13000000000280	846 826	210 793	263 212	Valtion yhtenäislaina	
	Kiint. Oy Kontiola, 10355/02	200 000	129 500	134 900	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10357/02	555 000	374 200	389 400	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10356/02	500 000	340 000	353 600	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 15767/12	99 344	62 099	67 065	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Mäkipari, 20040328	173 200	11 500	23 050	Keva	
	Kiint. Oy Mäkipari, 16673/13	775 000	607 000	637 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 16672/13 (Pieksänmaa)	880 000	726 000	762 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 16670/13 (Savontienhaka)	970 000	641 000	695 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Seunalanharju, 1340000002550	642 297	288 026	312 077	Valtion yhtenäislaina, Valtiokonttori	
	Kiint. Oy Kontiola, 15010/11 (Seunalanharju)	185 800	76 898	89 710	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 2060139 (Niilonentie)	197 493	23 217	34 835	Keva	
	Kiint. Oy Kontiola, 20010054 (Niilonentie)	324 246	48 625	64 838	Keva	
	Kiint. Oy Kontiola, 12950/08 (Tahinseikä)	31 301	13 657	15 261	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 13957/09 (Tahinseikä)	101 936	0	6 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 12776/08 (Tahinseikä)	30 000	13 500	15 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10360/02 (Tieranhaka)	200 000	76 700	83 700	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10361/02 (Tieranhaka)	300 000	175 200	185 200	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10362/02 (Tieranhaka)	330 000	182 400	193 200	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10358/02 (Kontionhaka)	150 000	64 600	71 400	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10359/02 (Kontionhaka)	270 000	119 600	132 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10348/02 (Tahinniemenhaka)	545 000	0	2 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10354/02 (Kenttähaka)	570 000	354 500	373 500	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10353/02 (Kenttähaka)	385 000	222 500	235 500	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10352/02 (Kenttähaka)	200 000	87 700	94 900	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10364/02 (Tormihaka)	415 000	311 200	318 800	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10365/02 (Tormihaka)	550 000	433 700	443 100	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 10363/02 (Tormihaka)	200 000	109 600	113 200	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 16671/13 (Tormihaka)	1 470 000	1 110 000	1 170 000	Kuntarahoitus	
	Kiint. Oy Kontiola, 16668/13 (Korvenkaski)	385 000	265 000	287 000	Kuntarahoitus	

VAKUUDET, VASTUUSITOUUMUKSET JA TASEEN ULKOPUOLISET JÄRJESTELYT			
		2019	2018
Kiint. Oy Kontiola, 16667/13 (Peikontuola)	365 000	194 000	222 000
Kiint. Oy Kontiola, 16675/13 (Rekitie 20)	500 000	432 000	450 000
Kiint. Oy Kontiola, -00012536 (Rinnepolku)	72 248	4 816	9 633
Kiint. Oy Kontiola, -00012528 (Rinnepolku)	60 000	4 000	8 000
Kiint. Oy Kontiola, 10370/02 (Rinnepolku)	400 000	173 100	191 500
Kiint. Oy Kontiola, 10371/02 (Rinnepolku)	325 000	142 400	157 600
Kiint. Oy Kontiola, 10369/02 (Rinnepolku)	150 000	64 600	71 400
Kiint. Oy Kontiola, 16676/13 (Rinnepolku)	520 000	432 000	450 000
Kiint. Oy Kontiola, 16677/13 (Alatalonkatu 28)	515 000	404 000	427 000
Kiint. Oy Kontiola, F174 5340 0081 8376 25	1 660 000	317 000	336 000
Kiint. Oy Sompiönkulma	750 000	1 236 172	1 306 810
Pieksämäen Jäähalli Oy, 803326251, 80301593	262 480	291 648	Op Pohjola
Yhteensä	18 719 691	11 046 039	11 835 612
Takaukset muiden puolesta	alkuperäinen	2019	2018
Pieksämäen Palveluunnot ry 2014	70 000	11 660	23 328
Vesiosuuskunta Majava	290 000	186 500	207 200
Jäppilän Seudun Vesiosuuskunta, 20090316	1 450 000	569 655	673 225
Jäppilän Seudun Vesiosuuskunta, 20080210		213 348	266 680
Jäppilän Seudun Vesiosuuskunta	900 000	433 333	500 000
Jäppilän Vanhustentalosäätiö	169 561	0	33 912
Jäppilän Vanhustentalosäätiö, 16244/12	300 000	195 000	210 000
Jätekkko Oy		368 843	404 740
Naiskankaan Vesiosuuskunta	210 000	30 223	34 573
Kiint. Oy Pieksänsara	335 000	147 200	162 800
	3 724 561	2 155 762	2 516 457
Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista		2019	2018
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.		107 961 943	104 016 642
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastoista		71 032	66 826
41) Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt	Konserni	2019	2018
Arvonlisäveron palautusvastuu	2019	8 502 095	7 889 624
	Kunta	2019	2018
		7 875 928	7 246 168
ARA-asuntokannan luovutusrajoitukset			
Muut sopimusvastuut	1 418 145		
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvast	883 527	870 012	
Muissa sopimusvastuissa olevan Maaseiden päiväkotikoulun leasing-sopimuksen myöhemmin vuokraavaksiin tuleva kokonaissumma on 8,5 milj. euroa.			
Esote kirjannut taseeseen erikoissairaanhoidon alijäämän 3,7 milj. €, josta Pieksämäen osuus 598 203,00 €.			

POISTOSUUNNITELMA

TASEEN LIITETIEDOT

1. Käyttöomaisuus ja muut pitkäaikaiset sijoitukset
Suunnitelman mukaiset poistoajat ovat seuraavat:

KÄYTTÖOMAISUUDEN LAJI	KÄYTTÖAIKA / TASAPOISTO
-----------------------	-------------------------

AINEETTOMAT HYÖDYKKEET
AINEETTOMAT OIKEUDET

MUUT PITKÄVAIKUTTEISET MENOT

Tietokoneohjelmistot	4 vuotta
Muut	8 vuotta
Osakehuoneistojen peruskorjaus	10 vuotta
* Poikkeus osakkeenomistajan isot peruskorjaukset	15 vuotta
Kartat, vesistöjen kunnostukset	8 vuotta

AINEELLISET HYÖDYKKEET
MAA- JA VESIALUEET

ei poistoaikaa

RAKENNUKSET JA RAKENNELMAT

Hallinto- ja laitosrakennukset	40-45 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	
Teollisuushallit	25-30 vuotta
Kaukolämpölaitokset	30 vuotta
Vesilaitosrakennukset	30 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	25 vuotta
Asuinrakennukset	45 vuotta

KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET

Maa- ja vesirakenteet	
- Kadut, tiet, puistot	20 vuotta
- Tori	20 vuotta
- Urheilu ja ulkoilualueet	20 vuotta
- Kaatopaikat	15 vuotta
- Muut rakenteet	15 vuotta

Johtoverkostot ja laitteet

- Ulkovalaistuslaitteet	20 vuotta
- Puhelinverkko, keskusasema, alakeskukset, atk-verkko	10 vuotta
- Laitosten laitoskoneet, vesilaitos koneet	15 vuotta
- Kaukolämpöverkko	20 vuotta
- Hulevesiverkosto	35 vuotta

Muut	
- Liikenteen ohjauslaitteet	15 vuotta
- Väestönsuojat	50 vuotta
- Rautatien alikulkutunneli	50 vuotta
- Valvontajärjestelmät, koneistot	15 vuotta

KONEET JA KALUSTO

Kuljetusvälineet

-Henkilöautot	7 vuotta
-Kuorma-autot tms. erikoisautot	7 vuotta
-Muut liikennevälineet	7 vuotta
-Traktorit ja maansiirtokoneet	7 vuotta
-Muut liikkuvat työkoneet	7 vuotta

Muut koneet ja kalusto

- Työ- ja työstökoneet, laitteet, kevyet koneet	7 vuotta
- Työ- ja työstökoneet, laitteet, raskaat koneet	15 vuotta
- Tietojenkäsittelylaitteet	5 vuotta
- Muut koneet ja laitteet	5 vuotta
- Muu irtain käyttöomaisuus, hoitokalusteet,	10 vuotta
- Vesimittarit, terveydenhuollonlaitteet	10 vuotta
- Ensikertainen kalusto	10 vuotta

MUUT AINEELLISET HYÖDYKKEET

Arvo- ja taide-esineet	ei poistoa
------------------------	------------

KESKENERÄISET HANKINNAT

ei poistoa

KÄYTTÖOMAISUUSARVOPAPERIT
JA MUUT PITKÄAIKAISET SIIJOITUKSET

Osakkeet ja osuudet	ei poistoa
---------------------	------------

Pysyvien vastaavien muutokset ja jatkuvuus		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	31.12.2018	31.12.2019
Hankintameno kauden lopussa	254 235 041,93	273 483 306,00
Kertyneet poistot ja arvonalennukset kauden lopussa	-81 344 071,12	-90 482 877,95
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
<u>Aineettomat oikeudet</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Aineettomat oikeudet	1 960 842,76	2 281 475,11
Lisäykset tilikauden aikana, Aineettomat oikeudet	320 632,35	165 986,00
Siirrot erien välillä (+/-), Aineettomat oikeudet		45 228,40
Hankintameno 31.12.2019	2 281 475,11	2 492 689,51
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Aineettomat oikeudet	-1 629 868,03	-1 802 368,55
Kauden poistot (-), Aineettomat oikeudet	-172 500,52	-184 119,23
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-1 802 368,55	-1 986 487,78
<u>Tietokoneohjelmistot</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Tietokoneohjelmistot	160 771,48	182 550,82
Lisäykset tilikauden aikana, Tietokoneohjelmistot		1 000,00
Siirrot erien välillä (+/-), Tietokoneohjelmistot	21 779,34	5 588,23
Hankintameno 31.12.2019	182 550,82	189 139,04
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Tietokoneohjelmistot	-140 403,87	-161 678,04
Kauden poistot (-), Tietokoneohjelmistot	-21 274,17	-19 937,07
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-161 678,04	-181 615,11
<u>Muut pitkävaikutteiset menot</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Muut pitkävaikutteiset menot	2 174 592,80	2 334 349,90
Lisäykset tilikauden aikana, Muut pitkävaikutteiset menot	159 949,88	19 742,50
Vähennykset tilikauden aikana, Muut pitkävaikutteiset menot	-192,78	-81,61
Hankintameno 31.12.2019	2 334 349,90	2 354 010,79
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-1 519 493,18	-1 644 402,42
Kauden poistot (-), Muut pitkävaikutteiset menot	-124 909,24	-78 455,87
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-1 644 402,42	-1 722 858,29
Aineettomat hyödykkeet	1 189 926,81	1 144 878,16

Pysyvien vastaavien muutokset ja jatkuvuus		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	31.12.2018	31.12.2019
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
<u>Maa- ja vesialueet</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Maa- ja vesialueet	25 689 544,69	26 732 809,12
Lisäykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	1 089 154,27	371 141,50
Yritysmyyntit (-), Maa- ja vesialueet		-4 826,99
Vähennykset tilikauden aikana, Maa- ja vesialueet	-47 819,63	-14 559,82
Siirrot erien välillä (+/-), Maa- ja vesialueet	1 929,79	
Hankintameno 31.12.2019	26 732 809,12	27 084 563,82
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Maa- ja vesialueet	-62 619,79	-62 619,79
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-62 619,79	-62 619,79
<u>Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut	124 601,40	124 601,40
Lisäykset tilikauden aikana, Ei-palautuskelpoiset liittymismaksut		1 041,00
Hankintameno 31.12.2019	124 601,40	125 642,40
Maa- ja vesialueet	26 794 790,73	27 147 586,43
<u>Rakennukset</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Rakennukset	146 570 004,27	148 813 010,13
Lisäykset tilikauden aikana, Rakennukset	1 262 879,35	2 401 632,51
Rahoitusosuudet tilikaudella, Rakennukset	-83 239,69	-9 249,04
Yritysmyyntit (-), Rakennukset	-218 780,50	-167 623,34
Vähennykset tilikauden aikana, Rakennukset	-40 734,75	-110 399,02
Siirrot erien välillä (+/-), Rakennukset	1 322 881,44	6 293 536,20
Hankintameno 31.12.2019	148 813 010,13	157 220 907,43

Pysyvien vastaavien muutokset ja jatkuvuus		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	31.12.2018	31.12.2019
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Rakennukset	-45 175 052,65	-51 888 103,31
Yritysmyyntien kertyneet poistot (+), Rakennukset	186 744,86	94 444,34
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot, Rakennukset		-692,12
Kauden poistot (-), Rakennukset	-5 988 834,60	-5 945 177,42
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Rakennukset	-910 960,92	-316 283,92
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-51 888 103,31	-58 055 812,43
Rakennukset	96 924 906,82	99 165 095,00
<u>Kiinteät rakenteet ja laitteet</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	33 957 571,40	37 209 139,71
Lisäykset tilikauden aikana, Kiinteät rakenteet ja laitteet	3 231 614,17	2 714 579,56
Rahoitusosuudet tilikaudella, Kiinteät rakenteet ja laitteet		-4 266,00
Siirrot erien välillä (+/-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	19 954,14	35 113,54
Hankintameno 31.12.2019	37 209 139,71	39 954 566,81
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-12 351 831,71	-14 095 436,35
Kauden poistot (-), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-1 740 396,60	-1 332 643,12
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Kiinteät rakenteet ja laitteet	-3 208,04	
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-14 095 436,35	-15 428 079,47
<u>Koneet ja kalusto</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Koneet ja kalusto	14 288 981,03	15 327 820,40
Lisäykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto	1 031 142,88	1 585 374,17
Yritysmyyntit (-), Koneet ja kalusto	-1 113,34	-1 089,08
Vähennykset tilikauden aikana, Koneet ja kalusto		-1 782,40
Siirrot erien välillä (+/-), Koneet ja kalusto	8 809,84	25 671,07
Hankintameno 31.12.2019	15 327 820,40	16 935 994,16
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Koneet ja kalusto	-8 741 021,22	-10 259 281,47
Kauden poistot (-), Koneet ja kalusto	-1 518 260,24	-1 327 316,02
Arvonalennukset (-) ja arvonalennusten palautukset (+), Koneet ja kalusto		-449,22
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-10 259 281,47	-11 587 046,71
<u>Muut aineelliset hyödykkeet</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Muut aineelliset hyödykkeet	909 852,13	910 222,13
Lisäykset tilikauden aikana, Muut aineelliset hyödykkeet	370,00	5 238,92
Yritysmyyntit (-), Muut aineelliset hyödykkeet		-1 149,53
Hankintameno 31.12.2019	910 222,13	914 311,53
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-439 452,21	-469 153,53
Kauden poistot (-), Muut aineelliset hyödykkeet	-29 701,32	-28 177,18
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-469 153,53	-497 330,71
<u>Ennakkomaksut</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Ennakkomaksut		237,92
Lisäykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut	237,92	
Vähennykset tilikauden aikana, Ennakkomaksut		-237,92
Hankintameno 31.12.2019	237,92	0,00

Pysyvien vastaavien muutokset ja jatkuvuus		
ACT - 12 - 2019 - Pieksämäki konserni (10) - EUR		
Datan merkit: tuotot (+), kulut (-), tase (+)	31.12.2018	31.12.2019
<u>Keskeneräiset hankinnat</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Keskeneräiset hankinnat	4 746 085,94	16 325 281,73
Lisäykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hankinnat	13 114 603,87	12 616 917,95
Rahoitusosuudet tilikaudella, Keskeneräiset hankinnat		-86 544,13
Vähennykset tilikauden aikana, Keskeneräiset hankinnat	-161 983,33	
Siirrot erien välillä (+/-), Keskeneräiset hankinnat	-1 373 424,75	-6 405 137,44
Hankintameno 31.12.2019	16 325 281,73	22 450 518,11
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1. (-), Keskeneräiset hankinnat	-700 000,00	-700 000,00
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-700 000,00	-700 000,00
Aineelliset hyödykkeet	167 968 528,10	178 355 615,15
<u>Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	2 456 750,78	2 459 792,88
Lisäykset tilikauden aikana, Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	40 928,27	
Vähennykset tilikauden aikana, Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	-1 183,19	-160 730,58
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta), Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet	-36 702,99	-67 010,51
Hankintameno 31.12.2019	2 459 792,88	2 232 051,79
<u>Muut osakkeet ja osuudet</u>		
Hankintameno 1.1. (+), Muut osakkeet ja osuudet	1 716 430,34	1 658 352,06
Lisäykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	23 446,61	16 391,39
Vähennykset tilikauden aikana, Muut osakkeet ja osuudet	-81 524,89	-20 190,46
Hankintameno 31.12.2019	1 658 352,06	1 654 552,99
Kertyneet arvonalennukset 1.1. (-), Muut osakkeet ja osuudet	-261 027,66	-261 027,66
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset 31.12.2019	-261 027,66	-261 027,66
Muut osakkeet ja osuudet sekä osakkeiden arvonorotukset	1 397 324,40	1 393 525,33

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT	säilytysajat
Päiväkirja	10 v
Pääkirja	10 v
Tasekirja	pysyvästi
Henkilökirjat Osto- ja myyntireskontrat	10 v
Sisäisen laskennan raportit	10 v
 TOSITELAJIT	 numerosarja
Ostolaskut	10-12, 15
Ostolaskujen maksut	20
Muistiot	1
Tiliotekirjaukset	22
Viiteaineistot	23
Perhehuolto	24
Excel-tositteet	25
Palkat	PA
Kassat	35
Käyttöomaisuus kirjanpito	KA
Laskutukset	2, 5, 42-99
Hammashuollon tilitykset	3

LUOTTAMUSHENKILÖORGANISAATIO 2019

PIEKSÄMÄEN KAUPUNGINVALTUUSTO 1.6.2017 - 31.5.2021

Ojala Sakari	puheenjohtaja 10.6.2019 alkaen
Leskinen Jaana	puheenjohtaja 10.6.2019 saakka
Viljakainen Kaija	I varapuheenjohtaja
Rytkönen Pauli	II varapuheenjohtaja
Beharic Ajdin	
Heinonen Saku	
Hellberg Pauli	
Huupponen Erkki	
Häkkinen Heikki	
Hänninen Ari	
Ilmoniemi Mira	
Julkunen Raimo	
Kauhanen Matti	
Kekäläinen Ari	
Kivimäki Antti	
Koukonen Päivi	
Kärki Arto	
Lappi Hannu	
Leikas Tiia	
Majamäki Mika	
Merikoski Yrjö	
Mykkänen Risto	
Myyryläinen Veli Pekka	
Nyrhinen Anne-Mari	
Ockenström Risto	
Perälä Anne-Maarit	
Rajapolvi Jari	
Riipinen Sinikka	
Romo Kati	
Ruokoselkä Liisa	
Salo Alpo	
Sepponen Arto	
Skyttä Heikki	
Suhonen Leena	
Tenhunen Tuula	

KAUPUNGINHALLITUS 1.6.2017 – 31.5.2019

Varsinainen jäsen

Sepponen Arto (pj)
 Ojala Sakari (I vpj)
 Salo Alpo (II vpj)
 Ilmoniemi Mira
 Kaasinen Kalevi
 Koukonen Päivi
 Majamäki Mika
 Moilanen Soili, kesk.
 Myyryläinen Veli-Pekka
 Riipinen Sinikka
 Ruokoselkä Liisa

Henkilökohtainen varajäsen

Häkkinen Heikki
 Huupponen Erkki
 Eskelinen Mervi
 Skyttä Heikki
 Merikoski Yrjö
 Kytömäki Aino
 Beharic Ajdin
 Tenhunen Tuula
 Rajapolvi Jari
 Hirvonen Sanna
 Romo Kati

KAUPUNGINHALLITUS 1.6.2019 – 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Sepponen Arto (pj)
 Leskinen Jaana (I vpj)
 Salo Alpo (II vpj)
 Kaasinen Kalevi
 Koukonen Päivi

 Majamäki Mika
 Moilanen Soili
 Myyryläinen Veli Pekka
 Riipinen Sinikka
 Ruokoselkä Liisa
 Skyttä Heikki

Henkilökohtainen varajäsen

Häkkinen Heikki
 Valtari Pekka
 Kovanen Päivi
 Merikoski Yrjö
 Kytömäki Aino (14.10.2019 saakka
 Vainionpää Sanna (14.10.2019 alkaen)
 Beharic Ajdin
 Tenhunen Tuula
 Rajapolvi Jari
 Hirvonen Sanna
 Romo Kati
 Ilmoniemi Mira

TARKASTUSLAUTAKUNTA 1.6.2017 - 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Perälä Anne-Maarit (pj)
 Ockenström Risto (vpj)
 Gustafsson Gunnel
 Kietäväinen Mauri
 Seppä Pekka

Henkilökohtainen varajäsen

Ruotsalainen Rita
 Väisänen Mikko
 Peltonen Leila
 Kekäläinen Ari
 Heimovaara Matti

OPETUSLAUTAKUNTA 1.6.2017 - 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Kivimäki Antti (pj)
 Valtari Pekka (vpj)
 Eskelinen Mervi
 Hirvonen Sanna
 Ikävalko Mervi (14.10.2019 saakka)
 Ruotsalainen Rita (14.10.2019 alkaen)
 Kuismin Sirpa
 Maaranen Esa
 Rosengren Jaakko (16.12.2019 saakka)
 Karjalainen Jorma (16.12.2019 alkaen)
 Rytönen Tapani
 Tenhunen Tuula
 Vironen Jouni

Henkilökohtainen varajäsen

Wallin Terhi
 Tujunen Tero
 Karjalainen Karin
 Salminen Lotta
 Poikolainen Anne
 Mykkänen Anna
 Schulz Ari
 Venäläinen Mika
 Peltola Karri
 Jäderholm Anne
 Martikainen Heikki

KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA 1.6.2017 – 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Beharic Ajdin (pj)

 Kontro Heimo (vpj)
 Kovanen Anna-Maria
 Kuismin Janita

 Nyrhinen Anne-Mari
 Poikolainen Anne
 Pomell Aki
 Sopanen Heikki
 Taivalantti Aapo
 Tikka Sirpa
 Åkerlund Markus

Henkilökohtainen varajäsen

Rosengren Jaakko (16.12.2019 saakka)
 Hänninen Heikki (16.12.2019 alkaen)
 Peltola Karri
 Kääriäinen Mirja
 Hirvonen Satu (11.11.2019 saakka)
 Wallin Terhi (11.11.2019 alkaen)
 Lallukka Saara
 Romo Kati
 Hynönen Jukka
 Kekkonen Mauri
 Korhonen Risto
 Hynninen Ulla
 McLees Olli-Matti

TEKNINEN LAUTAKUNTA 1.6.2017 – 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Häkkinen Heikki (pj)
 Kärki Arto (vpj)
 Blommendahl Mari
 Heinonen Jaakko
 Hellberg Pauli
 Ikävalko Mervi (14.10.2019 saakka)
 Ruotsalainen Rita (14.10.2019 alkaen)
 Immonen Kimmo
 Kaasinen Kalevi (9.9.2019 saakka)
 Pomell Aki (9.9.2019 alkaen)
 Kytömäki Aino (14.10.2019 saakka)
 Mykkänen Anna (14.10.2019 alkaen)
 Loponen Mirja
 Suhonen Leena

Henkilökohtainen varajäsen

Tikkanen Jouni
 Kauppinen Tuomo
 Laulainen Riikkaliina
 Venäläinen Mika
 Taavitsainen Timo
 Romo Kati
 Rajapolvi Jari
 Pomell Aki (9.9.2019 saakka)
 Schulz Ari (9.9.2019 alkaen)
 Kovanen Päivi
 Turunen Kaija
 Hirvonen Sanna

PERUSTURVALAUTAKUNTA 1.6.2017 – 31.5.2021

Varsinainen jäsen

Hänninen Ari (pj)
 Merikoski Yrjö (vpj)
 Annala Esa
 Karjalainen Karin
 Kiiveri Marika
 Levänen Samu
 Luostarinen Inka
 Nyrhinen Anne-Mari
 Riittinen Juha
 Romo Kati
 Salminen Lotta

Henkilökohtainen varajäsen

Skyttä Heikki
 Hirvonen Jani
 Ojala Mikko
 Paunonen Anita
 Blommendahl Mari
 Pomell Aki
 Beharic Ida
 Tikka Sirpa
 Nykänen Hannu
 Boehm Seija
 Tenhunen Tuula

7 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET JA MERKINNÄT

Pieksämäki 30. päivänä maaliskuuta 2020

PIEKSÄMÄEN KAUPUNGINHALLITUS

Arto Sepponen

Jaana Leskinen

Alpo Salo

Kalevi Kaasinen

Päivi Koukonen

Mika Majamäki

Soili Moilanen

Veli-Pekka Myyryläinen

Sinikka Riipinen

Liisa Ruokoselkä

Heikki Skyttä

Ulla Nykänen
kaupunginjohtaja

TILINTARKASTUSMERKINTÄ

Suoritettussa tarkastuksessa on tänään annettu kertomus.

Pieksämäki . päivänä . kuuta 2020

Aki Rusanen
JHTT, HTM
BDO Audiator Oy

PIEKSÄMÄKI

Elämäsi asemapaikka

PIEKSÄMÄEN KAUPUNKI
PL 125, Kauppakatu 1
76100 Pieksämäki
015 788 2111
kirjaamo@pieksamaki.fi
www.pieksamaki.fi
www.visitpieksamaki.fi